A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (kibővített harmadik tanács)

2010. május 21.*

A T-425/04., T-444/04., T-450/04. és T-456/04. sz. egyesített ügyekben,

a **Francia Köztársaság** (képviselik kezdetben: G. de Bergues, R. Abraham és S. Ramet, később: E. Belliard, G. de Bergues és S. Ramet, és végül: E. Belliard, G. de Bergues, A.-L. Vendrolini és J-C. Niollet, meghatalmazotti minőségben)

a T-425/04. sz. ügy felperesének,

a **France Télécom SA** (székhelye: Párizs [Franciaország], képviselik kezdetben: A. Gosset-Grainville és S. Hautbourg, később: S. Hautbourg avocats)

a T-444/04. sz. ügy felperesének,

* Az eljárás nyelve: francia.

a **Bouygues SA** (székhelye: Párizs),

a **Bouygues Télécom SA** (székhelye: Boulogne-Billancourt [Franciaország])

(képviselik őket: J. Vogel, F. Sureau, D. Théophile és J. Blouet Gaillard, avocats)

a T-450/04. sz. ügy felpereseinek,

az **Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (AFORS Télécom)** (székhelye: Párizs, képviselik: O. Fréget, F. Herrenschmidt, M. Struys és L. Eskenazi avocats)

a T-456/04. sz. ügy felperesének,

az **Európai Bizottság (**képviselik kezdetben: C. Giolito és J. Buendía Sierra, később: C. Giolito és D. Grespan, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

támogatják őket:

a **Francia Köztársaság** (képviselik: a T-450/04. sz. ügyben E. Belliard, G. de Bergues, A.-L. Vendrolini és J-C. Niollet, valamint a T-456/04. sz. ügyben G. de Bergues, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó a T-450/04. és T-456/04. sz. ügyekben,

valamint

a **Bouygues SA** (székhelye: Párizs)

és

a **Bouygues Télécom SA** (székhelye: Boulogne-Billancourt)

(képviselik őket: J. Vogel, F. Sureau, D. Théophile és J. Blouet Gaillard avocats)

beavatkozók a T-444/04. sz. ügyben,

továbbá

a **France Télécom SA** (székhelye: Párizs, képviselik kezdetben: A. Gosset-Grainville és S. Hautbourg, később: S. Hautbourg avocats)

beavatkozó a T-450/04. és T-456/04. sz. ügyekben,

a Franciaország részéről a France Télécom részére biztosított állami támogatásról szóló, 2004. augusztus 2-i 2006/621/EK bizottsági határozat (HL L 257., 11. o.) megsemmisítése iránti kérelmei tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített harmadik tanács),

tagjai: J. Azizi elnök (előadó), E. Cremona, I. Labucka, S. Frimodt Nielsen és K. O'Higgins bírák,

hivatalvezető: E. Coulon,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. április 21-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

I – *A France Télécom pénzügyi helyzete a 2001 és 2004 közötti időszakban*

1 1990-ig a France Télécom SA (a továbbiakban: FT) által gyakorolt tevékenységek a francia ministère des Postes et Télécommunications (francia postaügyi és távközlési

minisztérium) egyik igazgatóságának hatáskörébe tartoztak. Az FT-t 1991-ben közjogi jogi személyként hozták létre, és 1996. december 31. óta részvénytársaságként működik. A tőzsdén az FT-t 1997 októbere óta jegyzik. A jelen jogvita tárgyát képező határozat meghozatalakor az FT elsősorban Franciaországban és különösen a vezetékestelefon-ágazatban, valamint leányvállalatain – az Orange-on, a Wanadoo-n és az Equanton – keresztül a mobiltelefon-, az internet-, az adatátviteli és más információs szolgáltatási ágazatban távközlési hálózatok működtetésével és szolgáltatások nyújtásával foglalkozó csoport volt. 2002-ben az FT tőkéjében a francia állam részesedése 56,45%-ra emelkedett.

2 2001. december 31-én az FT a 2001. évre vonatkozó beszámolójában 63,5 milliárd euró nettó adósságot és 8,3 milliárd euró veszteséget tett közzé.

3 2002. június 30-án az FT nettó adóssága elérte a 69,69 milliárd eurót, amelyből 48,9 milliárd euró a 2003–2005 évek során esedékessé vált tartozásokból származó szükségszerű eladósodás. Ez a szükségszerű eladósodás alapvetően az FT által tevékenységének a mobiltelefon-ágazatban való kiterjesztése érdekében 1999-től végrehajtott olyan részesedésszerzések következménye, mint a brit Orange szolgáltató felvásárlása és a német Mobilcom szolgáltató tőkéje egy részének megszerzése.

4 A 2002. július 12-én a *Les Echos* című napilapban megjelent interjúban a ministre de l'Économie, des Finances et de l'Industrie (francia gazdasági, pénzügyi és ipari miniszter, a továbbiakban: gazdasági miniszter) az FT pénzügyi helyzetével kapcsolatban a következőket nyilatkozta (a továbbiakban: 2002. július 12-i nyilatkozat):

„Többségi részvényesek vagyunk, a tőke 55%-ával rendelkezünk […]. Az állam mint részvényes körültekintő befektetőként fog eljárni, és ha az [FT]-nek nehézségei

lennének, meghoznánk a megfelelő intézkedéseket. […] Ismétlem, hogy ha az [FT]-nek finanszírozási gondjai lennének, és jelenleg nem ez a helyzet, az állam meghozná a szükséges döntéseket, hogy ezeken túljusson. Ön újraindítja a tőkeemelésről keringő híreszteléseket… Nem, egyáltalán nem! Én egyszerűen csak annyit mondok, hogy kellő időben meghozzuk a megfelelő intézkedéseket. Ha erre szükség lesz. […]"

5 A 2002. szeptember 12-én közzétett félévi beszámoló szerint az FT forgalma a 2001-es pénzügyi év azonos időszakához képest 10%-os emelkedést mutatott, az amortizáció előtti működési eredmény (a továbbiakban: EBITDA) 6,87 milliárd euróra emelkedett, amely a korábbi adatok 13,3%-os és az előzetes adatok 9,8%-os növekedését jelenti, a működési eredmény pedig 3,18 milliárd eurót tett ki, amely az előzetes adatok 15%-os növekedését jelenti. A pénzügyi ráfordítások (1,75 milliárd euró) utáni, de adózás előtti, kisebbségi részesedések és érdekeltségek nélküli eredmény a rendkívüli jogcímek nélkül 718 millió eurót tett ki, szemben a 2001. június 30-i 271 millió euróval. A szabad működési cashflow 3,6 milliárd euróra emelkedett, ami 2001 első félévéhez képest 15%-os növekedést jelent. Az FT ugyanakkor megerősítette, hogy konszolidált saját tőkéje 2002. június 30-án 440 millió euróval negatívba fordult.

6 2002. szeptember 12-én a francia hatóságok nyilvánosan bejelentették, hogy elfogadták az FT vezérigazgatójának lemondását (a továbbiakban: az FT korábbi vezérigazgatója).

7 Egy, az FT pénzügyi helyzetéről szóló, 2002. szeptember 13-i sajtóközleményben a francia hatóságok a következőket állapították meg:

„Az első félévben tapasztalt kivételes mértékű veszteségek után az [FT] súlyos sajáttőkeállomány-hiánnyal néz szembe. Ez a pénzügyi helyzet meggyengíti az [FT] potenciálját. A [francia] kormánynak tehát eltökélt szándéka, hogy teljes körűen a rá

háruló felelősséggel járjon el […]. A cég pénzügyi helyzete megromlásából bekövetkező új helyzetre való tekintettel [az FT korábbi vezérigazgatója] felajánlotta lemondását a [francia] kormánynak, amely azt elfogadta. Ez a lemondás az igazgatótanács ülésekor lép érvénybe, amelyre a legközelebbi hetekben kerül sor, és amikor egy új elnököt fognak bemutatni […] Az új elnök a legrövidebb időn belül egy konszolidációs tervet fog az igazgató tanács elé beterjeszteni, amely lehetővé teszi az adósságok leépítését, és az [FT] pénzügyi struktúrájának a helyreállítását, eközben fenntartva stratégiai ütőkártyáit. A [francia] állam támogatást nyújt az [FT-nek] e terv megvalósításában, és a maga részéről hozzájárul az [FT] saját tőkéjének a jelentős konszolidációjához egy olyan ütemterv és olyan eljárások szerint, amelyeket a piaci feltételek függvényében állapítanak meg. Addig is a [francia] állam, ha szükséges, meghozza azokat az intézkedéseket, amelyekkel elkerülhető, hogy az [FT] finanszírozási problémákkal szembesüljön."

8 Az FT új vezérigazgatóját (a továbbiakban: az FT új vezérigazgatója) 2002. október 2-án nevezték ki. A kinevezésről hírt adó sajtóközlemény a következőképpen szól:

„Az [FT] igazgatótanácsának a javaslatára a Minisztertanács úgy döntött, hogy kinevezi [az FT új vezérigazgatóját] […]. Ennek alapján az új elnök azonnal felméri az [FT] helyzetét, melynek eredményéről az elkövetkező hetekben tájékoztatja az igazgatótanácsot, és erre épül majd az a pénzügyi konszolidációs és stratégiai fejlesztési terv, amely lehetővé teszi az [FT] adósságainak a csökkentését, miközben megerősíti ütőkártyáit. Ebben a keretben [az FT új vezérigazgatója] élvezni fogja a részvénytulajdonos állam támogatását, amely eltökélt abban, hogy érvényesíti teljes körű felelősségét. A [francia] állam segíteni fogja a konszolidációs intézkedéseket, és a maga részéről hozzájárul az [FT] saját tőkéjének a felerősítéséhez, az [FT] elnökével és igazgatótanácsával szoros kapcsolatban kialakított módozatok szerint. Amint azt már említettük, a [francia] állam időközben és szükség esetén meghozza azokat az intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy az [FT]-t ne sújtsa semmiféle finanszírozási probléma."

9 2002. november 19-én a francia hatóságok „tájékoztatót" küldtek a Bizottságnak, amely egyrészt bemutatja az FT aktuális pénzügyi helyzetét, hangsúlyozva, hogy „operatív teljesítménye kitűnő", másrészt pedig kifejezi az FT tőkéjének piaci feltételek között történő emelésében való részvétel iránti szándékukat, bemutatva az FT konszolidációs tervéhez való hozzájárulásuk módjait. E tájékoztatóban a francia hatóságok többek között az alábbi kijelentéseket tették:

„Az ahhoz szükséges mozgástér biztosítása érdekében, hogy az [FT] a legjobb feltételek mellett és a legkedvezőbb időpontban lépjen a piacra, a [francia] állam kész arra, hogy részvényesi előleg formájában megelőlegezze a tőkeemelésben való részvételét, amit az új részvények kibocsátásakor tőkévé alakítanak át. Ezen előleg összege részben vagy egészben megfelel a jövendő tőkeemelésben a [francia] állam által jegyzett tőkének, és elérheti a 9 [milliárd eurót] is. Ez az előleg ideiglenes, és annak részvényekké való átalakítása kötelező. Az előleget kizárólag az [FT] szükségletei befolyásolják. Másrészt az előleget a mindenkor érvényes piaci feltételek mellett nyújtják, és a kamatokat beolvasztják a tőkébe.

Az [FT] konszolidációs tervében való részvétel megvalósítása érdekében a [francia] állam az ERAP-ot, a [francia] állam ipari és kereskedelmi közhivatalát kívánja bevonni, amely részvényesi előleget nyújt az [FT] számára, és az a célja, hogy ezen előleg tőkére történő átváltásakor az [FT] többségi részvényesévé váljon. Mivel az [FT]-ben való állami részesedés az aktívái között szerepel, a közhivatal passzívái közé veszik fel a kötvényadósságokat. Az ERAP e választása a [francia] állam azon akaratát tükrözi, hogy tisztán azonosítsa a teljesített vagyoni hozzájárulást, elkülönítve azt egy erre létrehozott struktúrában."

10 Az FT igazgatótanácsának 2002. december 4-i ülésén az FT új vezetői bemutatták a „Ambition FT 2005" címet viselő cselekvési tervet (a továbbiakban: Ambition 2005 terv), amely a saját tőke 15 milliárd eurós megerősítésével alapvetően az FT mérlegegyensúlyának helyreállítására irányul.

11 Az Ambition 2005 terv bemutatását a gazdasági miniszter 2002. december 4-i sajtóközleménye kísérte, amely az alábbiakról szól:

„[A] gazdasági […] miniszter megerősíti, hogy a [francia] állam támogatja az [FT] igazgatótanácsa által [2002.] december 4-én jóváhagyott cselekvési tervet. 1) Az [FT] cégcsoport koherens gazdasági egységet képez, amelynek teljesítménye kiemelkedő. Ugyanakkor az [FT] pénzügyi helyezte jelenleg egyensúlyhiányos, saját tőkére és középtávú refinanszírozásra van szüksége. Ez a helyzet a korábbi, rosszul kezelt és a pénzügyi »buborék« csúcspontján megvalósított befektetések kudarcai és általában a piaci helyzet megváltozása miatt állt elő. Az a körülmény, hogy az [FT] csak eladósodás révén tudta finanszírozni fejlődését, tovább súlyosbította ezt a helyzetet. 2) A [francia] állam, a többségi részvénytulajdonos, kérte az új vezetőket, hogy a cégcsoport integritását megőrizve állítsák helyre az [FT] pénzügyi egyensúlyát […] 3) Tekintettel a vezetők által kidolgozott cselekvési tervre, és a beruházások megtérülési perspektíváira, a [francia] állam a saját tőke 15 milliárd eurós konszolidációjában saját tőkerészesedésének arányában, azaz 9 milliárd euróval vesz részt. A [francia] állam, mint részvénytulajdonos, ezzel körültekintő befektetőként jár el. Az [FT] feladata, hogy kidolgozza a saját tőke konszolidációjának módozatait és annak pontos menetrendjét. A [francia] kormány azt kívánja, hogy ezt a műveletet úgy végezzék, hogy közben mindenképpen szem előtt tartsák a kisrészvényesek és az [FT] dolgozói részvényeseinek helyzetét. Annak érdekében, hogy az [FT] lehetőséget kapjon arra, hogy a legalkalmasabb pillanatban indítson be egy tőkepiaci akciót, a [francia] állam kész előrehozni a saját tőke konszolidációjában való részvételét, piaci kamattal terhelt ideiglenes részvénytulajdonosi előleg formájában, amit az [FT] rendelkezésére bocsát. 4) A [francia] állam [FT-ben] való teljes részesedését az ERAP ipari és kereskedelmi közhivatalhoz helyezik át. A [francia] állam a pénzügyi piacokon veszi fel azokat a pénzeszközöket, amelyekkel az [FT] saját tőkéjének konszolidációjához kíván hozzájárulni."

12 2002. december 11-én és 12-én az FT két kötvénykibocsátást kezdeményezett egymást követően, 2,9 milliárd euró összértékben.

13 2002. december 20-án az Entreprise de recherches et d'activités pétrolières (kőolajipari tevékenységekkel és kutatással foglalkozó vállalkozás, a továbbiakban: ERAP) egy parafált és aláírt, részvényesi előlegre vonatkozó szerződéstervezetet küldött az FT részére. Az FT ezt a szerződéstervezetet nem írta alá, és a részvényesi előlegezést soha nem hajtották végre.

14 2003. január 15-én az FT kötvénykibocsátás formájában 5,5 milliárd összértékű kölcsönt vett fel. Ezeket a kötvénykölcsönöket nem fedezte állami biztosíték, illetve garancia.

15 2003. február 10-én az FT megújította a 15 milliárd eurós szindikált hitel lejáró részét.

16 2003. március 4-én elindították az Ambition 2005 terv által előirányzott sajáttőkekonszolidációs műveletet. 2003. március 24-én az FT 15 milliárd eurós tőkeemelést hajtott végre. A francia állam ebben a műveletben az FT-ben való tőkerészesedése arányában, 9 milliárd euróval vett részt. Hatmilliárd eurós összeget egy 21 bankból álló bankszindikátus biztosított. Ezt a műveletet 2003. április 11-én fejezték be.

17 Az FT a 2002-es pénzügyi évet mintegy 21 milliárd euró veszteséggel zárta, és a nettó pénzadóssága mintegy 68 milliárd eurót tett ki. A 2002-es pénzügyi év FT által 2003. március 5-én közzétett beszámolója a forgalom 8,4%-os, az amortizáció előtti működési eredmény 21,1%-os, valamint a működési eredmény 30,9%-os növekedését mutatja. 2003. április 14-én a francia állam az FT tőkéjének 58,9%-ával rendelkezett, ebből 28,6%-ot az ERAP-on keresztül.

18 2003. július 31-én a francia kormány Minisztertanácsa (Conseil des ministres) elfogadott egy, az FT tőkéjére vonatkozó többségi állami részesedésből származó kötelezettségek megszüntetését előíró törvényjavaslatot. A francia Assemblée nationale (nemzetgyűlés) elfogadta ezt a törvényjavaslatot, amely később, 2003. december 31-én hatályba lépett.

19 2004. szeptember 1-jén a francia állam az FT tőkéje mintegy 10%-ának 5,2 milliárd euró összegért való eladása mellett döntött, 42,25%-ra csökkentve ezzel az FT tőkéjében való részesedését.

II – *A közigazgatási eljárás*

20 A Francia Köztársaság az EK 88. cikk (3) bekezdése, valamint az [EK 88.] cikk alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 2. cikke alapján 2002. december 4-én bejelentette az Európai Közösségek Bizottságának az Ambition 2005 terv által előírt pénzügyi intézkedéseket, ideértve a részvényesi előlegre vonatkozó tervet is.

21 2003. január 22-én két, francia jog szerint működő társaság, a Bouygues SA és a Bouygues Télécom SA (a továbbiakban együtt: Bouygues-társaságok), amelyek közül az utóbbi a francia mobiltelefon-piacon működik, a francia állam által az FT-nek és az Orange-nak az FT konszolidációja keretében nyújtott egyes támogatásokra vonatkozó panaszt nyújtottak be a Bizottsághoz. Ez a panasz különösen egyrészt a francia állam 9 milliárd eurós befektetésének bejelentésére, másrészt pedig a francia hatóságok által az FT érdekében 2002 júliusa óta tett nyilvános nyilatkozatokra (a továbbiakban: 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok) irányul.

22 2003. január 31-i levelében a Bizottság tájékoztatta a francia hatóságokat arról a határozatáról, hogy megindítja az EK 88. cikk (2) bekezdésében előírt hivatalos vizsgálati eljárást az FT javára tervezett pénzügyi intézkedések miatt.

23 Az eljárás megindításáról szóló határozatot 2003. március 12-én tették közzé az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* (HL C 57., 5. o.). A határozat felkérte az érdekelt feleket, hogy terjesszék elő a szóban forgó intézkedésekkel kapcsolatos észrevételeiket.

24 2003. április 4-i levelükben a francia hatóságok előterjesztették az eljárást megindító határozattal kapcsolatos észrevételeiket, és vitatták a Bizottság által a határozatban megfogalmazott kétségek megalapozottságát.

25 A Bouygues-társaságok 2003. április 11-i beadványukban terjesztették a Bizottság elé észrevételeiket, emlékeztetve arra, hogy 2003. január 22-i panaszukat úgy kell tekinteni, hogy az a jelen eljárásban képviselt álláspontjuk szerves részét képezi. Ezenkívül a Bizottság számos egyéb érdekelt féltől kapott észrevételeket, beleértve az Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications-t (távközlési hálózatokat működtető és szolgáltatásokat nyújtó francia üzemeltetők szövetsége) (AFORS Télécom, a továbbiakban: AFORS) és az FT-t is. A közigazgatási eljárás során különösen az FT és a Bouygues-társaságok nyújtottak be több gazdasági szakvéleményt és jogi véleményt.

26 2003. május 30-án a Bizottság hirdetményt tett közzé „segítő szolgáltatás nyújtására annak érdekében, hogy értékeljék a francia állam által az FT-nek nyújtott pénzügyi támogatásnak a piacgazdaságban működő magánbefektetői elvvel való összeegyeztethetőségét, és hogy adott esetben gazdaságilag elemezzék az FT konszolidációs tervét". E közbeszerzési szerződést 2003. szeptember 24-én egy tanácsadónak ítélték oda, aki gazdasági jelentését 2004. április 28-án nyújtotta be (a továbbiakban: 2004. április 28-i jelentés).

27 A 2004. április 28-i jelentést egy 2004. március 22-i jogi jelentés (a továbbiakban: 2004. március 22-i jelentés) kísérte. 2004. május 3-i levelében a Bizottság elküldte e két jelentést a francia hatóságoknak, és felhívta őket észrevételeik előterjesztésére.

III – *A megtámadott határozat*

A – *A megtámadott határozat közlése*

28 A Franciaország részéről a France Télécom részére biztosított állami támogatásról szóló, 2004. augusztus 2-i 2006/621/EK határozatot (HL 2006. L 257., 11. o., a továbbiakban: megtámadott határozat) a Bizottság 2004. augusztus 3-án közölte a francia hatóságokkal.

29 2004. augusztus 3-án a Bizottság megküldte a megtámadott határozat másolatát az FT és a Bouygues-társaságok részére.

30 2004. szeptember 3-án a Bizottság megküldte az AFORS részére a megtámadott határozat másolatát.

B – *A megtámadott határozat rendelkező része*

31 A megtámadott határozat 1. cikke előírja, hogy „[a] [Francia Köztársaság] által 9 milliárd euró hitelkeret formájában az [FT] számára [2002 decemberében] nyújtott részvényesi előleg a 2002. július óta közzétett nyilatkozatok összefüggésében vizsgálva a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősül".

32 A megtámadott határozat 2. cikke értelmében „[a]z 1. cikkben hivatkozott támogatást nem kell visszatéríteni".

C – *A Bizottságnak az FT 2002 júniusa és 2003 márciusa közötti pénzügyi helyzetére vonatkozó megállapításai*

33 A megtámadott határozatnak „A tények leírása időrendben, és az [FT] pénzügyi helyzete" címet viselő 3. címében a Bizottság lényegében az alábbiakban kifejtett megállapításokat tette.

34 Először, az FT pénzügyi helyzetét illetően a Bizottság megállapította, hogy az FT 2002 óta „súlyos szerkezeti problémákkal terhelt vállalat volt, amely egyensúlyhiányos mérleget nyújtott be" (a megtámadott határozat (17) preambulumbekezdése). E tekintetben a Bizottság egyrészt rámutatott az FT gyorsan romló minősítésére 2002 első féléve folyamán, amit olyan hitelminősítő intézetek bejelentései bizonyítottak, mint a Standard & Poor's (a továbbiakban: S & P), a Moody's és a Fitch Ratings (a megtámadott határozat (20)–(27) preambulumbekezdése), másrészt pedig – az FT-re vonatkozó „hitelkamat-mutatók" (a kötvényárfolyamok közti eltérések) elemzéséből adódóan – „hitelkamatmutató-inverziót" állapított meg, vagyis különösen 2002 júliusának elején egy nagyon rövid lejáratú tartozáshoz kapcsolódó magas kockázatot a közép- és hosszú lejáratú tartozáshoz kapcsolódó kockázatok jelentőségéhez képest. Egy vállalat adósságaira vonatkozó „hitelkamat-mutatók" ugyanis azt tükrözik, hogy miként értékeli a piac azt a kockázatot, hogy az adott vállalat teljesíteni tudja-e esedékes hitele kamatainak és tőkéjének a visszafizetésére vonatkozó kötelezettségét, és e mutatók a rövid lejáratú tartozásokhoz képest rendszerint magasabbak a hosszú lejáratú tartozások esetében. Így ezek a „hitelkamat-mutatók" befolyásolják a kötvények valorizációját, valamint azt, hogy új kötvények kibocsátása milyen kamatszint mellett történhet. A Bizottság szerint ezt a kockázatnövekedést az FT kötvényei árának 2002. júniusi és júliusi esése is megerősítette, amely így a piac által érzékelt, megnövekedett nemteljesítési kockázat miatt az FT adósságának egy kisebb értékét tükrözi (a megtámadott határozat (28)–(31) preambulumbekezdése). A Bizottság megállapította továbbá, hogy az FT részvényeinek az árfolyama 2002 első felében jelentősen visszaesett, és legalacsonyabb szintjét első alkalommal 2002. június 27-én (7,79 euró), második alkalommal pedig 2002. szeptember 30-án (6,01 euró) érte el (a megtámadott határozat (35) preambulumbekezdése).

35 Másodszor, a Bizottság lényegében megállapította, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat napjáig az FT adósságának minden súlyosabb minősítése a biztos befektetési kategória (investment grade) megszűnését okozta volna, és hogy az S & P és a Moody's hitelminősítő intézetek közel voltak ahhoz, hogy lerontsák e minősítést a „junk bond" kategóriába (spekulatív kötvény) (a megtámadott határozat (37) preambulumbekezdése).

36 2002. július 12-i sajtóközleményében az S & P ugyanakkor a következőket nyilatkozta (a megtámadott határozat (37) és (38) preambulumbekezdése):

„Az FT bizonyos nehézségekbe ütközhet azzal kapcsolatban, hogy adósságállományát, melynek törlesztése 2003-ban válik esedékessé, refinanszírozza. Ugyanakkor a [francia] állami bejelentés indokolja az FT minősítésének a fenntartását a [biztos] befektetési kategóriában […]. [A] francia állam – amely az [FT] üzletrészeinek az 55%-ával rendelkezik – egyértelműen kijelentette [az S & P]-nek, hogy körültekintő befektetőként szándékozik viselkedni és megtenné a szükséges intézkedéseket, ha az FT-nek nehézségei lennének. Az [FT] minősítését BBB-re szállították le […]".

37 A megtámadott határozat (212) preambulumbekezdésében a Bizottság kitért arra, hogy a Moody's már 2002. június 24-én lerontotta az FT minősítését a „junk bondot" közvetlenül meghaladó kategóriába. Ezenkívül a (221) preambulumbekezdésében, illetve az említett határozat 142. lábjegyzetében a Bizottság a Deutsche Bank 2002. július 22-i jelentésére támaszkodott, amit a következő szövegrészekben idézett és magyarázott:

„2002. július 12-én az S & P az [FT] minősítését »BBB-«-ra rontotta le […] A hitelminősítő intézet már nem számít arra, hogy az [FT] eléri 3,5 × nettó adósságállomány/

EBITDA célkitűzését 2003-ban, de stabil perspektívájúnak minősítette a három B mínusz minősítést. Úgy tűnik, hogy a stabil perspektívát alátámasztja [az S & P sajtóközleménye következik:] »[A] francia állam – amely az [FT-ben] 55%-os részesedéssel rendelkezik – és amely világosan jelezte az [S & P-nek], hogy körültekintő befektetőként fog viselkedni, és meghozza a megfelelő rendelkezéseket, ha az FT-nek nehézségei lennének«. Itt ki kell emelnünk, hogy az S & P kezdetben azt mondta, hogy nem számítja be a francia kormány rendkívüli támogatását az [FT] hitelminősítésébe, amikor júniusban a minősítését BBB-re fokozta le. Úgy tűnik, hogy azóta az intézet megváltoztatta véleményét, mert kijelentette, hogy a creditwatch status konklúzió »az [FT] a 2003. év végi likviditásainak az elemzését, és a francia államnak a francia távközlési piacon való potenciális részvételének a felülvizsgálatát követi« (19. o.). »Az [FT] javára szolgált a piac növekvő bizalma, miszerint a [francia] állam valamilyen módon kezelni fogja a hitelállományát« (20. o.). »Nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy az FT-ben a francia állam a többségi tulajdonos, és a francia pénzügyminiszter legutóbbi kijelentései megnyugtatták a befektetőket a tekintetben, hogy a likviditás biztosítva lesz »(54. o.). «Ugyanakkor […] úgy gondoljuk, hogy az [FT] az említett módon »a [francia] állam burkolt támogatásával« végül is megtalálja azokat a likvid forrásokat, amelyekre szüksége van. Ennek a formája lehet egy kölcsön, piaci feltételek mellett, amelyet bankok vagy a [francia] kormány biztosít« (21. o.). Ugyanakkor »mi a piaci ára mondjuk egy 10 milliárd eurós új adósságnak, egy BBB-hitelminősítés esetén? Mi a tényleges költsége egy 10 milliárd eurós adósságnak egy olyan cég számára, amely valójában nem felel meg a BBB-minősítésnek, és amelyet csupán a kormány támogatása miatt sorolnak ebbe a kategóriába? […] Úgy gondoljuk, hogy nincs jó válasz ezekre a kérdésekre, mert ha az FT a valós világban működne, szerintünk nem lenne képes arra, hogy anélkül refinanszírozza magát, hogy ne kellene az adósságot tőkévé konvertáló eszközöket igénybe vennie». (33. o., és ugyanezt az okfejtést lásd: 54. o.). Vagy még: «A sajtóban említést nyert, hogy a francia kormány támogatná az [FT]-t, burkoltan elfogadva, hogy elfogadja az [FT] »végső hitelezőjének« szerepét. Ez a kijelentés jelentősen javította a kötvények és a részvények árfolyamát, a részvények 90%-ot, a kötvények pedig 137 bázispontot nyertek két hét alatt, elsősorban azért, mert a spekulánsok bebiztosították pozícióikat« (28. o.). Ki kell emelnünk, hogy az S & P a legutóbbi telefonkonferenciáján az FT visszaminősítése kapcsán kijelentette, hogy általában egy olyan vállalatot, amelynek a cash flow generálása négyszeres adósságállomány/EBITDA arányt mutat, BBB- minősítést kap, ami a legutolsó [biztos] befektetési kategóriájú minősítés. Az FT jelenlegi minősítése, a BBB-, úgy tűnik, hogy sokkal inkább a [francia] kormánynak a szükséges likviditás biztosítására vonatkozó támogatási ígéretére támaszkodik, mintsem az alapvető helyzetre".

A Deutsche Bank számításai szerint az FT adósságállomány/EBITDA aránya 2002 második félévében 4,9 volt, 2002. december 31-én pedig 5,20.

38 A Bizottság ebből azt a következtetést vonta le, hogy 2002 júliusában az FT-t bizalmi válság érte.

39 Az FT korábbi vezérigazgatója ugyanis 2002. szeptember 16-án bejelentette a sajtóban, hogy „a minősítés leromlása megakadályozza az [FT által] tervezett refinanszírozásokat", és hogy „az FT adósságainak [2002] június végi visszaminősítése a Moody's intézet részéről […] bezárta [előtte] a piacok kapuit" (a megtámadott határozat (212) preambulumbekezdéséhez tartozó 131. lábjegyzet; lásd továbbá az említett határozat (212) preambulumbekezdését). A megtámadott határozat (252) preambulumbekezdéséhez tartozó 176. lábjegyzetből egyébként az is következik, hogy az FT könyvvizsgálóinak a vizsgálóbizottság előtti meghallgatása során az FT korábbi vezérigazgatója a következőket állította:

„De van egy elem, amit a fekete forgatókönyv sohasem vett számításba: az, hogy a tőkepiacok bezárulnak előttünk. Ezzel az eshetőséggel sohasem számoltunk, mert úgy gondoltuk, hogy ésszerűnek tűnik, hogy a [francia] állam, mint többségi részvényes jelenléte megakadályozná, hogy a piacok az [FT] esetleges csődjével számoljanak, anélkül hogy a [francia] államnak szükséges lenne támogatását kimutatni. Ezt a véleményt a piaci részvevők szinte mindegyike osztotta, mindaddig, amíg a három nagy hitelminősítő intézet egyike – és csak egy – úgy döntött, hogy az [FT] a fizetésképtelenség határán volt, és felülvizsgálta hitelminősítését, egyik napról a másikra bezárva előtte a piacokhoz való bármiféle hozzáférés lehetőségét. [...] Amikor [2002] június hónapban ez az egyetlen hitelminősítő intézet közzétette véleményét, és amikor így a piacok bezárultak előttünk, tudtam, hogy újabb kölcsönfelvétel nélkül az [FT]-nek egy évvel később, 2003 első félévének a végén, fizetési nehézségei lennének".

40 Egyrészt ezt a bizalmi válságot 2002. december 11-én a nemzetgyűlés gazdasági bizottsága előtti meghallgatásán az FT új vezérigazgatója is megerősítette, amely meghallgatás jegyzőkönyve (a megtámadott határozat (39) preambulumbekezdéséhez tartozó 32. lábjegyzet) a következőképpen szól:

„[Az FT új vezérigazgatója] megjegyezte, hogy a kidolgozott finanszírozási tervet nem tartották be, a helyzet 2001 elején súlyosabbá vált, így azután 2003 nyarára előre látható volt a likviditási válság […] Kijelentette, hogy a fizetésképtelenségi helyzet fenyegetése alatt az [FT] sokkos állapotba került […] jelentős eladósodása miatt, mivel likvid eszközöket kellett találnia, hogy 2003-ban 15 milliárd euró, majd 2004-ben ugyancsak 15 milliárd euró, és 2005-ben 20 milliárd euró törlesztést kifizessen […]".

41 A megtámadott határozat (248) preambulumbekezdése megemlíti, hogy 2002. december 5-én a francia szenátus pénzügyi bizottsága előtti meghallgatáson az FT új vezérigazgatója kijelentette, hogy „[e]gy hatalmas eladósodással szemben, az [FT] úgy tűnik, hogy nem érzékelte, hogy milyen helyzetben is van egy vállalat, amelynek romlik a hitelminősítése, és amely már nem juthatott hozzá a tőkepiacokhoz".

42 Másrészt a francia szenátus a gazdasági és tervbizottság nevében 2002. november 21-én benyújtott véleményben megállapította, hogy az FT alacsony szintű minősítése elmélyíti a rövid lejáratú tartozásai kezelésének válságát (a megtámadott határozat (39) preambulumbekezdése) az alábbiak szerint:

„Tehát 2003 [júniusában] várható, hogy az FT finanszírozási problémái kritikusak, sőt […] »megoldhatatlanok« lesznek. Ha az [FT]-nek addigra (a büntető jellegű hitelminősítése miatt) nem sikerül visszajutnia a piacokra, a [francia] állam kénytelen lesz megtalálni azokat az eszközöket, amelyek segítik az [FT] refinanszírozását."

43 A megtámadott határozat (245) és (246) preambulumbekezdéséből az is következik, hogy többek között a JP Morgan egy 2002. december 2-i jelentése szerint az állam

támogatása nélkül az FT nem lett volna képes új tőkékhez jutni a piacon, hogy adósságát refinanszírozza. E tekintetben a jelentés az alábbiakra hívja fel a figyelmet:

„Még mindig úgy tekintünk az FT kockázat/értékesülés alapján vett profiljára, hogy az nem vonzó, amíg egy stratégiai felülvizsgálatra sor nem kerül. […] Bár látunk egy jelentős kapacitást arra, hogy az FT csökkentse a költségeit, és jelentős hozamot termeljen, és még akkor is, ha az elnök-vezérigazgatónak jóhírneve van, a [francia] kormánynak központi szerepe van abban, hogy megadja az FT-nek azt a rugalmasságot, amire szüksége van. Ez idő alatt a likviditási kockázat folytatódik, és szerintünk egy tőkeemelés csak idő kérdése. […] A [francia] kormány szerepe még inkább központivá válik az adósság újrafinanszírozásában és csökkentésében. Ugyanakkor a 2003. évi elbátortalanító refinanszírozási esedékességekre tekintettel, az FT és a hitelminősítő intézetek rövid távon a likviditási kockázatokra és az [FT] refinanszírozására koncentráltak. Ez nem lenne lehetséges a [francia] kormány intervenciója nélkül – még az [FT] is elismerte ezt a harmadik negyedévben tartott telefonkonferenciáján."

44 E helyzetben a hitelminősítő intézetek ugyanakkor fenntartották az FT biztos befektetési kategóriájú minősítését, figyelembe véve a francia hatóságok bejelentéseit (a megtámadott határozat (39) preambulumbekezdése). Ezenkívül a megtámadott határozat (222) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a francia állam és a konszolidációs műveletben részt vevő bankcsoport között 2002. szeptember 11-én és 12-én aláírt megállapodás jegyzőkönyvének egyik feltétele értelmében „[a] Moody's és a [S & P] hitelminősítő intézeteknél a hosszú távú befektetéseket [helyesen: tartozásokat] illetően legalábbis fenn kell tartani a jelenlegi minősítéseket ([biztos] befektetési kategória); ezt a feltételt a garancia és a befektetési szerződésbe is beépítik". Végül az egyik részt vevő bank, a Morgan Stanley az FT tőkeemelésében való kötelezettségvállalása vonatkozásában 2002. szeptember 12-én kijelentette (a megtámadott határozat (222) preambulumbekezdéséhez tartozó 147. lábjegyzet):

„Úgy ítéljük meg, hogy a tervezett műveletet nehéz lenne a jelenlegi feltételek mellett megvalósítani, és hogy a piacok kedvező reagálása a hét végén nyilvánosságra kerülő nyilatkozatokra és közleményekre az egyik kulcsfontosságú elemét fogják képezni annak, hogy létrejöjjenek az e művelet megvalósításához szükséges feltételek."

45 Harmadszor, az FT 2002. szeptemberi pénzügyi helyzetére (a megtámadott határozat (40)–(49) preambulumbekezdése), és különösen a francia hatóságok 2002. szeptember 13-i (lásd a fenti 7. pontot) és október 2-i (lásd a fenti 8. pontot) sajtóközleményére tekintettel a hitelminősítő intézetek módosították az FT adósságkezelésére vonatkozó minősítésüket, továbbá a piac bizalmának növekedésére hivatkoztak.

46 Így a Moody's egy 2002. szeptember 13-i sajtóközleményben módosította az FT adósságállományának minősítését, és azt az FT támogatására vonatkozó francia állami kötelezettségvállalás következtében negatívról átsorolta stabilra (a megtámadott határozat (52) preambulumbekezdése és 45. lábjegyzete), amely szerint:

„a Moody's bizalmát megerősítette a [francia] kormány nyilatkozata, amely ismételten megerősítette erős támogatását az [FT] felé. Annak ellenére, hogy a Moody's aggodalma a pénzügyi kockázat egészét illetően és különösen az [FT] likviditásainak a sérülékeny helyzetét illetően továbbra is fennáll, a Moody's nagyobb bizalmat táplál aziránt, hogy a francia kormány támogatni fogja az [FT]-t, ha nehézségei lennének adósságai törlesztésében."

47 Ugyanakkor 2002. december 17-én az S & P kijelentette egyrészt, hogy 2002 júliusa óta a francia hatóságok támogatása volt az egyik fő oka annak, hogy az FT minősítését a biztos befektetési kategóriában tartották. Másrészt, hogy a francia hatóságok részvényesi előleg nyújtását bejelentő nyilatkozata és az FT tőkéjében való részesedésükkel arányos jegyzésvállalása egy 15 milliárd eurós feltőkésítési műveletben bizonyítékként szolgált e támogatásra és az FT hitelezőinek jelentős védelmére nézve (a megtámadott határozat (58) preambulumbekezdése, továbbá 52. és 53. lábjegyzete).

48 A Bizottság ezenkívül azt is megállapította, hogy az FT tőkéjének 2003. februári és márciusi emelését követően a hitelminősítő intézetek már nem tekintették a francia állami támogatást az FT minősítése kulcselemének, amely támogatást az S & P 2002. december 17-én, valamint a Moody's 2003 februárjában továbbra is nagyon fontosnak tartott. A Moody's így kijelentette (a megtámadott határozat (61) preambulumbekezdése és 54. lábjegyzete):

„A francia kormány állandóan hangoztatta, hogy támogatja az [FT]-t, és az a szándéka, hogy szükség esetén pénzügyi támogatásban részesíti, hogy szembenézzen esetleges likviditási problémáival. Ezt a támogatást nyilvánvalóvá tette […] egy 9 milliárd eurós hitelkeret az [FT] részére, 18 hónapos időtartamra, mely kamatokat is tartalmaz, de amelyet kizárólag [FT]-részvényekben kell törleszteni. Moody's a [francia] állami támogatást Baa3 minősítésébe integrálja. […] [A]z [FT] jelentős eladósodásához kapcsolódó pénzügyi kockázat nem felel meg befektetői minősítésének (amelyet kompenzálnak jó operatív teljesítményei és a francia kormány burkolt támogatása."

49 Az S & P FT-re vonatkozó 2003. május 14-i, vagyis a tőkeemelést követő minősítése egyébként egyértelműen az FT pénzügyi adatain alapult (a megtámadott határozat (61) preambulumbekezdése és 54. lábjegyzete).

50 A megtámadott határozat (247) preambulumbekezdése szerint többek között a Global Equity Research egy 2003. február 20-i jelentése is megerősítette azt a tényt, hogy a tőkepiac csak a francia hatóságok nyilatkozatait követően tette lehetővé az FT számára a megfelelő feltételekkel történő refinanszírozást. E jelentés szerint „az azonnali

likviditási problémákat megoldották: a 15 milliárd euró tőkeemelésben való részvétele megelőlegezéseként kezdeményezett 9 milliárd euró hitelkeret létrehozása óta az FT ismételten hozzájutott az adósságfinanszírozási piacokhoz, hogy csökkentse azonnali likviditási szükségleteit".

D – *A megtámadott határozat tárgya*

51 A megtámadott határozat „Ennek a határozatnak a tárgya" címet viselő 6. címében a Bizottság először is emlékeztetett a Francia Köztársaság bejelentésének tárgyára, amely a részvényesi előleg Ambition 2005 terv keretében történő megvalósítására vonatkozott. A Bizottság megjegyezte továbbá, hogy „[a]nnak érdekében, hogy határozni lehessen arról, hogy vajon az intézkedések összeegyeztethetők-e a Szerződéssel, megvizsgálta a tervezett előleg bejelentésével kapcsolatos eseményeket, közöttük a kormány 2002. július és december közötti nyilatkozatait", és hogy „a bejelentett intézkedések nem elemezhetők anélkül, hogy figyelembe ne vegyék az [említett] nyilatkozat[oka]t". E nyilatkozatokkal ugyanis a francia hatóságok kifejezést adtak azon elhatározásuknak, hogy megfelelő intézkedéseket hozzanak az FT pénzügyi nehézségeinek a megoldására. A részvényesi előleg nyújtására vonatkozó terv az előzőleg elhangzott szándékaik megvalósulását jelenti. Anyagi téren semmilyen jogi indoka nincs annak, hogy az érdemi tények vizsgálatát csupán azokra a tényekre korlátozzuk, amelyeket a francia állam a bejelentésében megnevezett. A támogatás fogalma objektív fogalom, ami a gazdasági realitásokra támaszkodik. Ebből az következik, hogy ha a Bizottságnak korábbi, objektíven érdemleges tényekről van tudomása, azokat is be kell vennie elemzésébe (a megtámadott határozat (185) preambulumbekezdése). A Bizottság hozzátette, hogy az eljárást megindító határozat (70) preambulumbekezdésében és 40. lábjegyzetében utalt arra, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok olyan elemek lehetnek, amelyeket utasítása keretében figyelembe kell venni (a megtámadott határozat 105. lábjegyzete).

52 A megtámadott határozat (186) és azt követő preambulumbekezdéseiben a Bizottság az alábbi módon foglalja össze álláspontját:

„(186) Ebben az esetben a Bizottság megállapítja, hogy a 2002. decemberi intézkedéseket, amelyek a bejelentés tárgyát képezték, [2002] július[a] óta több, a francia hatóságok által tett bejelentés és általuk hozott intézkedés előzte meg. Egyrészt ezek a nyilatkozatok és intézkedések lehetővé teszik, hogy jobban meg lehessen érteni a [2002] decemberi intézkedések okait és jelentőségét. Másrészt ezek az előzetes nyilatkozatok és intézkedések bizonyosan hatással voltak arra, hogy miként vélekedtek a piacok és a gazdasági szereplők az FT helyzetéről [2002] december[é]ben. Mivel a gazdasági szereplők magatartását ugyanakkor az állam magatartása befolyásolja, ezért az nem jelent objektív kritériumot arra, hogy azt követően ebből állapítsuk meg az állam magatartását. Ezeket az előzetes intervenciókat [helyesen: beavatkozásokat] tehát figyelembe kell venni akkor, amikor azt vizsgáljuk, hogy a decemberi intézkedések tartalmaztak-e támogatásokat.

(187) Lehetséges ugyanis a francia hatóságok 2002 júliusa óta tett nyilatkozatainak és meghozott intézkedéseinek a maguk összességében való elemzése, melyek konkretizálásának az időpontját a [2002] decemberi intézkedések képeznék (a részvényesi előleg rendelkezésre bocsátása), tehát azok az intézkedések, amelyek a bejelentés tárgyát képezték […]

(188) Az adott eset elemzése első megközelítésre azt sugallja, hogy időbeli eltérés van a [2002.] július hónapban rendkívül előnyös, a vállalatnak szóló előnyök és az állami források potenciális elkötelezése között, amely inkább [2002.] december hónapban lett világosan meghatározva. Ugyanis akkor lehetne a gazdasági [...] miniszter kijelentéseit támogatásnak minősíteni, ha e nyilatkozatok világosan hatással voltak a piacokra és előnyt biztosítottak az [FT-nek]. Ugyanakkor nem lenne könnyű a kétség lehetősége nélkül meghatározni, hogy a 2002. július [12]-i nyilatkozat[…] olyan természetű[…] volt[…]-e, hogy legalábbis potenciálisan állami forrásokat kötelez[ett] volna el. Ebből a szempontból a Bizottság alaposan elemzett számos jogi érvet, melyek igyekeztek kimutatni egyrészt, hogy az ilyen nyilvános nyilatkozatok jogi szempontból

egy állami garanciával egyenértékűek, másrészt hogy az állam jóhírnevét kockáztatják, melynek megsértése gazdasági következményekkel jár. Összességében véve ezeket az elemeket fel lehetett úgy fogni, mint amelyek veszélyeztetik az állami forrásokat (akár úgy, hogy kiváltják az állam felelősségvállalását a befektetők irányában, akár megnövelve az állam későbbi beavatkozásainak a költségét). Az a tézis, miszerint a 2002. július [12]-i nyilatkozat[…] támogatást jelentene[…], tehát egy újszerű, de valószínűleg nem alaptalan elgondolás.

(189) Ugyanakkor az adott esetben a Bizottság nem rendelkezik elegendő elemmel, amelyek ennek az újszerű tézisnek az alapján kétséget kizáróan bizonyítanák a támogatás jelenlétét. Ugyanakkor úgy látja, hogy megállapíthatja a támogatás jelenlétét egy hagyományosabb megközelítésben a decemberi intézkedésekből kiindulva, amelyek a bejelentés tárgyát képezték.

(190) Egyrészről ugyanis egyértelmű, hogy [2002.] december hónapban az állami források elkötelezése megtörtént. Másrészről az is nyilvánvaló, hogy december hónapban, ha figyelembe vesszük az előzetes nyilatkozatoknak és intézkedéseknek a piacra gyakorolt hatását, az [FT] számára előny keletkezett.

(191) E tekintetben a »magánbefektető a piacgazdaságban elv« nem alkalmazható arra, hogy igazolja ezt a [2002.] decemberi intervenciót [helyesen: beavatkozást], mint ahogy azt a francia hatóságok állítják, mert a gazdasági szereplők decemberi magatartását a kormány [2002] július[a] óta tett cselekedetei és [előzetes] bejelentései egyértelműen befolyásolták. Ha vannak is kétségek a tekintetben, hogy a [2002] július[a óta tett] nyilatkozatok eléggé pontosak voltak-e ahhoz, hogy azok önmagukban támogatásnak minősüljenek, ahhoz nem fér kétség, hogy e nyilatkozatok legalábbis elegendők voltak ahhoz, hogy »megfertőzzék« a piacok értékítéletét, és [hatással legyenek] a gazdasági

szereplők későbbi magatartásá[ra]. Ha ez a helyzet, akkor nem lehet a gazdasági szereplőknek ezt a magatartását egy semleges összehasonlítás kiindulási pontjának tekinteni, hogy ez alapján ítéljük meg a [francia] állam magatartását. A »magánbefektető a piacgazdaságban elv« nem támaszkodhat tehát arra a piaci helyzetre, amely [2002] december[é]re alakult ki, hanem logikusan egy olyan piaci helyzetre kell, hogy támaszkodjon, amelyet az előzetes nyilatkozatok hatása még nem befolyásolt."

E – *Az EK 87. cikk (1) bekezdésének és a körültekintő piacgazdasági magánbefektető elvének alkalmazása*

53 A megtámadott határozatnak „Az érintett intézkedésnek az [EK] 87. cikk (1) bekezdése szerinti értékelése" címet viselő 7. címében a Bizottság többek között az alábbiakat hangsúlyozta (a megtámadott határozat (194) preambulumbekezdése):

„[A] részvényesi előleg (amely az [FT] feltőkésítésében való [francia] állami részvétel megelőlegezése) előnyt biztosít az FT javára, mert lehetővé teszi számára, hogy kibővítse finanszírozási eszközeit, és megnyugtassa a piacot esedékes fizetési kötelezettségei teljesítésére vonatkozó képességét illetően. Még ha a [részvényesi] előlegre vonatkozó [szerződést] soha nem is írták alá, a piac felé érzékeltetett látszat, miszerint ilyen előleg létezik, alkalmas arra, hogy az FT számára előnyt jelentsen, mert a piac úgy tekintette, hogy az [FT] pénzügyi helyzete szilárdabb [...]. Ez [hatással lehetett] volna az FT kölcsönfelvételi feltételei[re]."

54 A Bizottság megállapította továbbá (a megtámadott határozat (195) preambulumbekezdése), hogy:

„[A]z a tény, miszerint egy potenciális forrásáthelyezést kiváltó állami kötelezettségvállalás felajánlásából olyan előny származik, amelyik nem azonnali, nem zárja ki, hogy ezt az előnyt állami források révén nyújtották. »E tekintetben arra kell […] rámutatni, hogy az állandó joggyakorlat [helyesen: ítélkezési gyakorlat] szerint nem szükséges minden esetben megállapítani, hogy történt-e állami forrásáthelyezés ahhoz, hogy egy bizonyos egy vagy több vállalatnak nyújtott előnyt az [EK] 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősítsenek« (a 113. lábjegyzet: a Bíróság C-482/99. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 2002. május 16-án hozott ítéletének [EBHT 2002., I-4397. o.] 36. pontja, lásd továbbá a Bíróság C-387/92. sz. Banco Exterior de España ügyben 1994. március 15-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-877. o.] 14. pontját, valamint a Bíróság C-6/97. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1999. május 19-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-2981. o.] 16. pontját). Eszerint még egy olyan előny is, amelyet egy esetleges pótlólagos állami tehervállalás révén nyújtottak, állami támogatásnak minősül akkor, ha az [helyesen: minősül, mivel] hatással van a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre (a 114. lábjegyzet: a Bíróság C-200/97. sz. Ecotrade-ügyben 1998. december 1-jén hozott ítéletének [EBHT 1998., I-7907. o.] 43. pontja, és a Törvényszék T-204/97. és T-270/97. sz., EPAC kontra Bizottság egyesített ügyekben 2000. június 13-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2267. o.] 80. pontja)."

55 Egy ilyen „részvényesi előleg rendelkezésre bocsátásának a bejelentésével, amelyet e rendelkezésre bocsátás előzetes feltételeinek a teljesítésével társítottak […], azzal a piac számára keltett látszattal, mintha ezt az előleget ténylegesen rendelkezésre bocsátották volna […] és végül a parafált és az ERAP által aláírt előlegszerződésnek az FT részére való elküldésével állami források pótlólagos megterhelése" történt. Még ha ezt a szerződést az FT soha nem is írta alá, ez akkor sem jelenti azt, hogy ne történt volna meg az állami források potenciális lekötése. A Bizottság szerint egyrészt, „amennyiben ez a dokumentum szerződéses ajánlatot képezett, és mindaddig, amíg azt vissza nem vonták, az FT azt bármikor aláírhatta volna, biztosítva ezzel magának a jogot, hogy azonnal megkaphassa a 9 milliárd euró összeget", és másrészt „[a] [francia] állam tudatában kellett, hogy legyen ennek, ezért az ERAP révén az FT rendelkezésére kellett tartania az ennek megfelelő forrásokat" (a megtámadott határozat (196) preambulumbekezdése). A Bizottságnak ennélfogva meg kellett vizsgálnia, hogy az FT-nek eszerint nyújtott előny megfelel-e a körültekintő magánbefektető elvének,

és hatással van-e a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre (a megtámadott határozat (197) preambulumbekezdése).

56 A Bizottság, miután megállapította, hogy az FT-nek nyújtott előny torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, és alkalmas arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet (a megtámadott határozat (198)–(201) preambulumbekezdése), a megtámadott határozat „A körültekintő magánbefektető a piacgazdaságban elv" címet viselő 8. címében azt a kérdést vizsgálta meg, hogy a francia hatóságok által a részvényesi előlegre vonatkozó tervet megelőző hónapok során tett nyilatkozatok összességét figyelembe véve tiszteletben tartották-e az említett elvet (a megtámadott határozat (202) és azt követő preambulumbekezdései).

57 A francia hatóságok 2002. július 12-i nyilatkozatából (lásd a fenti 4. pontot), és a 2002. szeptember 13-i, október 2-i és december 4-i sajtóközleményéből (lásd a fenti 7., 8. és 11. pontot) a Bizottság lényegében arra következtetett, hogy „[e]zeket a nyilatkozatokat összességükben úgy lehet tekinteni, mint amelyek nyilvánosságra hozták a [francia] államnak azt a szándékát, hogy ha az [FT-nek] finanszírozási problémái vagy pénzügyi nehézségei lennének, az állam meghozná a szükséges intézkedéseket, hogy ezeken túljusson", és mint amelyek e tekintetben kinyilvánítják az állam kötelezettségvállalását. Ezek a nyilvános, ismételt, egybehangzó és a francia államnak tulajdonítható nyilatkozatok ugyanis kellőképpen egyértelműek, pontosak és véglegesek ahhoz, hogy hiteles módon tükrözzék az állam feltétel nélküli kötelezettségvállalását, többek között a pénzügyi és ipari miliőt illetően, amelyek szintén idetartoznak (a megtámadott határozat (206)–(213) és (217) preambulumbekezdése). Sőt, e nyilvános nyilatkozatokon kívül a francia hatóságok „a piac olyan fő szereplőivel" is kapcsolatba léptek, mint az S & P (lásd a fenti 35. és 37. pontot), annak érdekében, hogy tájékoztassák őket szándékukról, és hogy gyorsan ismét bizalmat keltsenek a piacon, elkerülve ezzel az FT adóssága minősítésének „junk bond" kategóriára való rontását (a megtámadott határozat (212) preambulumbekezdése).

58 Az ilyen nyilatkozatok teljes mértékben alkalmasak arra, hogy azokat a piac hitelesnek fogadja el, és ennek következtében e nyilatkozatok a piacokban olyan elvárást keltenek, miszerint a francia állam „minden szükséges lépést megtesz annak érdekében, hogy az FT bármely pénzügyi problémáját megoldja". A Bizottság szerint „[h]a

a [francia] állam nem tett volna eleget ennek az elvárásnak, ez közvetlenül érintette volna tulajdonosi, részvényesi vagy vállalatvezetői jó hírét, akár tőzsdén jegyzett vállalatokról legyen szó, akár nem, és kötvénykibocsátó minőségében is, az államadósság finanszírozásában". Ezek a nyilatkozatok tehát egy, az állam jóhírnevére épülő stratégiát fejeznek ki (a megtámadott határozat (217) preambulumbekezdése). Következésképpen ezek az elemek „úgy tekinthetők, mint amelyek ténylegesen veszélybe sodorhatják az állami forrásokat", és „[a]z a tézis, miszerint a […] 2002 júliusa óta tett nyilatkozat[ok] támogatásnak minősülnek, […] egy újszerű tézis, de valószínűleg nem alaptalan" (a megtámadott határozat (218) preambulumbekezdése).

59 A megtámadott határozat (219) preambulumbekezdésében azonban a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy „nem tudja kétséget kizáróan bizonyítani a támogatás meglétét ezen az alapon". Ugyanakkor úgy látta, hogy „megállapíthatja a támogatás jelenlétét egy hagyományosabb megközelítésben, a 2002. decemberi intézkedésekből kiindulva, amelyek a bejelentés tárgyát képezték". Ebből a szempontból elegendő „kimutatni, hogy az előzetes nyilatkozatok ténylegesen befolyásolták a piac decemberi felfogását, anélkül, hogy ezeket a […] nyilatkozatokat önmagukban támogatásnak kellene minősíteni".

60 Többek között a 2004. április 28-i jelentés, amely az FT részvényei (egy 37,8%-tól 43,8%-ig terjedő sávban) és kötvényei (egy 3,2%-tól 9,7%-ig terjedő sávban) értékének rendellenes és nem elhanyagolható növekedésére hívja fel a figyelmet a 2002. július 12-i nyilatkozatot követően, az S & P ugyanaznapi sajtóközleménye (lásd a fenti 35. pontot), valamint a Deutsche Bank 2002. július 22-i jelentése (lásd a fenti 37. pontot) alapján a Bizottság arra következtetett, hogy „a piac ezeket a nyilatkozatokat úgy tekintette, mint a [francia] államnak az FT támogatására vonatkozó hiteles kötelezettségvállalási stratégiáját" (a megtámadott határozat (220)–(222) preambulumbekezdése).

61 A francia hatóságok nyilatkozatai ugyanis meghatározók voltak az FT biztos befektetési kategóriájú minősítésének fenntartásában, míg a „junk bond" minősítés a részvényesi előleg nyújtását kevésbé valószínűvé, és minden bizonnyal jóval költségesebbé

tette volna (a megtámadott határozat (225) preambulumbekezdésének vége). Ebben az értelemben a francia hatóságok azon döntése, hogy az FT feltőkésítésének megelőlegezéseként hitelkeretet bocsátanak rendelkezésre, az általuk tett nyilatkozatok végrehajtását jelenti (a megtámadott határozat (226) preambulumbekezdése).

62 A Bizottság szerint nem mérvadó az, hogy az FT 2003 áprilisában lefolytatott feltőkésítése sikeres volt, és hogy a részvényesi előleg nyújtását sohasem hajtották végre. A körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazása arra vezeti a Bizottságot, hogy olyan elemekből induljon ki, amelyekkel a befektető befektetési döntése pillanatában rendelkezik. Ennélfogva e 2003. áprilisi művelet sikerét nem lehet figyelembe venni a francia állam 2002. decemberi magatartásának a megítélésében. Egyébként, amennyiben a francia hatóságok nyilatkozatai befolyást gyakoroltak a piacra és a gazdasági szereplők magatartására, a Bizottság „nincs abban a helyzetben, hogy más gazdasági szereplők magatartását vegye alapul, amikor az állam magatartását megítéli, és így az egyidejűség kritériumát alkalmazza". A Bizottság szerint „[u]gyanis a [francia] állam júliusi, majd megismételt nyilatkozatai, hogy meghozza a szükséges intézkedéseket, amelyekkel az [FT] megoldhatja finanszírozási problémáit, meghamisítják az egyidejűség próbáját, amennyiben a magánbefektetőkre már nem lehet úgy tekinteni, mintha csupán az [FT] helyzetéből kiindulva hoznák meg döntésüket, és ez független attól a körülménytől, hogy megállapítható-e, hogy vajon ezek a nyilatkozatok tartalmaztak-e állami támogatást, vagy sem". A körültekintő magánbefektető elvének alkalmazása nem támaszkodhat a piac 2002. decemberi helyzetére, hanem logikusan „arra a piaci helyzetre kell támaszkodnia, amikor azt még nem fertőzték meg az előzetes nyilatkozatok és intervenciók [helyesen: beavatkozások]" (a megtámadott határozat (227) preambulumbekezdése).

63 Márpedig „úgy tűnik", hogy amennyiben a vitatott befektetési döntések a 2002 júliusa előtti helyzet összefüggésében kerülnek vizsgálatra, vagyis az FT-t ebben az időszakban sújtó pénzügyi és bizalmi válságra tekintettel, illetve amikor a francia hatóságok még semmiféle intézkedést és nyilatkozatot nem tettek, ezek a vitatott befektetési döntések nem tartják tiszteletben a körültekintő magánbefektető elvét (a megtámadott határozat (228) preambulumbekezdése). E körülmények között „valószínűtlen,

hogy egy magánbefektető 2002 júliusa óta hasonló nyilatkozatokat tett volna, mint amilyeneket a francia kormány fogalmazott meg, és amelyek pusztán gazdasági szempontból alkalmasak lettek volna arra, hogy komolyan elkötelezzék szavahihetőségét és jó hírét, jogi szempontból pedig alkalmasak lettek volna arra, hogy mindenesetre már ettől az időponttól arra kötelezzék, hogy pénzügyileg támogassa az [FT]-t". Egy ilyen befektető tehát az FT-vel kapcsolatban rendkívül nagy kockázatot vállalt volna magára, mindenféle kompenzáció nélkül. Márpedig minden bizonnyal még egy olyan referenciarészvényes, aki ugyanolyan információkkal rendelkezett volna, mint amelyekkel a francia hatóságok abban az időben rendelkeztek, sem tett volna 2002 júliusában támogató nyilatkozatot az FT javára anélkül, hogy előzetesen ne végzett volna alapos vizsgálatot a vállalat pénzügyi helyzetére vonatkozóan, és ne hozta volna meg a rendbehozatalhoz szükséges intézkedéseket, hogy mérlegelni tudja azt a kockázatot, amelyet egy ilyen lépés magában foglal. Mindenesetre egy ilyen referenciarészvényesnek szüksége lett volna a pénzügyi piacok részvételére, hogy rendbe hozza az FT helyzetét. Márpedig az említett piacok „ebben az időszakban nem úgy tűntek, hogy hajlandók befektetni, vagy nagyobb hitelt nyújtani az FT-nek" (a megtámadott határozat (229) preambulumbekezdése).

64 A fentiek összességéből az következik, hogy „a körültekintő magánbefektető a piacgazdaságban [kritériuma] nem teljesült", és hogy „[k]övetkezésképpen a részvényesi előleg tervvel az FT-nek nyújtott előny – azt a francia hatóságok előzetes nyilatkozatainak és intervencióinak [helyesen: beavatkozásainak] a fényében vizsgálva – állami támogatás, még akkor is, ha az előny mértékét nehéz kiszámítani" (a megtámadott határozat (230) preambulumbekezdése).

F – *A szóban forgó támogatás közös piaccal való összeegyeztethetősége*

65 A megtámadott határozatnak „A támogatás összeegyeztethetősége" címet viselő 9. címében a Bizottság megállapította egyrészt, hogy a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról

szóló közösségi iránymutatásról (HL 1999. C 288., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 322. o.) szóló bizottsági közlemény 4–6. pontja értelmében az FT-t nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak kell tekinteni, másrészt pedig, hogy a szóban forgó támogatási intézkedéseket nem lehet a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott támogatásnak tekinteni, mivel azok nem felelnek meg az ezen iránymutatásban előírt engedélyezési feltételeknek (a megtámadott határozat (231)–(255) preambulumbekezdése). Az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja és a fent hivatkozott iránymutatás alapján a Bizottság tehát arra következtetett, hogy ezek az intézkedések a közös piaccal összeegyeztethetetlenek (a megtámadott határozat (256) preambulumbekezdése).

G – *A szóban forgó támogatás visszatérítettése*

66 A megtámadott határozatnak „A támogatás visszatérítése [helyesen: visszatérítettése]" címet viselő 10. címében a Bizottság kimondta, hogy ebben a stádiumban lehetetlen elvégezni a vitatott támogatások pontos számszerűsítését azoknak a 659/1999 rendelet 14. cikke alapján történő visszatérítettése érdekében (a megtámadott határozat (257)–(259) preambulumbekezdése).

67 A Bizottság szerint „[m]inden erőfeszítése ellenére […] nem volt abban a helyzetben, hogy a bejelentett intézkedések »nettó« pénzügyi hatásának egy ésszerű értékelését megkapja, amit egy olyan elméleti számítás alapján kellene megállapítani, amely különválasztja a [francia] államnak tulajdonítható cselekedetek és nyilatkozatok hatását minden olyan más elemtől, amely hatást gyakorolhatott az FT helyzetére, vagy arra, hogy ezt hogyan fogta fel a piac". Hozzátette, hogy „[a]z sem tűnik lehetségesnek, hogy a [megtámadott] határozatba olyan számítási paramétereket építsenek be, amelyek eléggé precízek ahhoz, hogy a végleges számítást a [megtámadott] határozat végrehajtási fázisában lehessen elvégezni". A Bizottság ebből arra következtetett, hogy „[e] különleges körülmények között, a 659/1999 [...] rendelet 14. cikkének (1) bekezdése alapján, miszerint »a Bizottság nem követeli a támogatás visszatérítését [helyesen:

visszatéríttetését], ha ezzel a közösségi jog valamely általános elvébe ütközne«, a tagállam védelmi [helyesen: védelemhez való] jogának a tiszteletben tartása akadálya lehet a visszatérítésnek [helyesen: visszatéríttetésnek]" (a megtámadott határozat (261) preambulumbekezdése).

68 A Bizottság szerint ez a megállapítás a támogatás kedvezményezettjeit jogos bizalma védelmének elvére tekintettel is igazolt (a megtámadott határozat (262) preambulumbekezdése). Ezzel kapcsolatban a megtámadott határozat (263) és (264) preambulumbekezdésében kijelentette:

„(263) A Bizottság figyelembe vette a [francia] kormány nyilatkozatait az állami támogatásokra vonatkozó szabályokkal összefüggésben az érintett intézkedés megfelelőségének a megállapításában [helyesen: közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékelésében]. Elszigetelten szemlélve a részvényesi előlegtervezetet, bizonyára úgy ítélték volna meg, hogy az a Szerződés szerint nem jelent támogatást. Ugyanakkor a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a nyilatkozatok azzal a hatással jártak, hogy az [FT-vel] kapcsolatosan visszaállították a bizalmat a piacon, kizárva ezzel a körültekintő befektető [helyesen: magánbefektető] elvének az alkalmazhatóságát, és a részvényesielőleg-tervezetből az FT-nek nyújtott támogatás materiális megvalósítása lett. A Bizottság elismeri, hogy első alkalommal fordul elő, hogy azt a kérdést kell megvizsgálnia, hogy vajon ez a típusú magatartás támogatást jelent-e. Amennyiben a támogatás következésképpen olyan magatartásoktól függ, amelyek megelőzték a [részvényesi]előleg-tervezet bejelentését, egy gondos piaci szereplő jóhiszemű lehetett az érintett tagállam magatartásának a jogszerűsége iránti bizalmában, aki a maga részéről megfelelően bejelentette az előleg tervezetet. Ahogy azt Darmon főtanácsnok a C-5/98. sz., Bizottság kontra Németország ügyben ismertetett indítványában (a Bíróság 1990. szeptember 20-án hozott ítélete, EBHT 1990., I-3437. o.) mondta: »nem lehet figyelmen kívül hagyni azt az elbizonytalanodást, ami egyes vállalatokon bizonyos »atipikus« támogatási formák esetében úrrá lesz, hogy most szükséges-e ezeket bejelenteni, vagy sem«.

(264) Következésképpen a Bizottság arra a megállapításra jut, az FT-nek lehetett jogos elvárása [helyesen: bizalma] aziránt, hogy [a Francia Köztársaság] magatartása nem jelent állami támogatást. A fentiek alapján a Bizottság úgy ítéli

meg, hogy ebben az esetben a támogatás visszatérítésének [helyesen: visszatéríttetésének] elrendelése ellentétes lenne a közösségi jog általános elveivel."

Az eljárás és a felek kérelmei

I – *A T-425/04. és T-444/04. sz. ügyek*

69 A Törvényszék Hivatalához 2004. október 13-án benyújtott keresetlevelével a Francia Köztársaság előterjesztette a T-425/04 számon nyilvántartásba vett keresetet.

70 A Törvényszék Hivatalához 2004. november 5-én benyújtott keresetlevelével az FT előterjesztette a T-444/04 számon nyilvántartásba vett keresetet.

71 A Francia Köztársaság és az FT azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozatot;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

72 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a kereseteket mint elfogadhatatlanokat utasítsa el;

– másodlagosan a kereseteket mint megalapozatlanokat utasítsa el;

– a Francia Köztársaságot és az FT-t kötelezze a költségek viselésére.

73 A Bouygues-társaságok a Törvényszék Hivatalához 2007. október 25-én benyújtott kérelmükben kérték, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhassanak a T-444/04. sz. ügybe.

74 A Bizottság a Törvényszék Hivatalához 2007. november 20-án benyújtott beadványában közölte, hogy nincs kifogása az ellen, hogy a Bouygues-társaságok a kérelmeinek támogatása végett beavatkozzanak. Ugyanakkor hozzátette, hogy a Bouygues-társaságok által ezen beavatkozás keretében előterjesztett érveknek a keresetük alátámasztására a T-450/04. sz. ügyben előterjesztett érvekkel való összhangját illetően fenntartja álláspontját (lásd a lenti 78. és azt követő pontokat).

75 Az FT a Törvényszék Hivatalához 2007. november 21-én benyújtott beadványában arra kérte a Törvényszéket, hogy ezt a beavatkozás iránti kérelmet nyilvánítsa elfogadhatatlannak, és a Bouygues-társaságokat kötelezze a költségek viselésére, másodlagosan pedig korlátozza ezt a beavatkozást a szóbeli szakaszra.

76 Az FT a Törvényszék Hivatalához 2007. december 4-én benyújtott beadványában kérte a T-444/04. sz. ügyben benyújtott keresetlevél és a válasz egyes elemeinek a Bouygues-társaságokkal szembeni bizalmas kezelését.

77 A Törvényszék harmadik tanácsának elnöke 2008. január 30-i végzésében engedélyezte, hogy a Bouygues-társaságok a T-444/04. sz. ügy szóbeli szakaszában beavatkozzanak a Bizottság kérelmeinek támogatása végett, elrendelte továbbá, hogy közöljék

a beavatkozókkal a tárgyalásra készített jelentés ideiglenes, nem bizalmas változatát, az FT bizalmas kezelésre vonatkozó kérelmének megalapozottságáról azonban nem határozott. A tárgyalásra készített jelentés e nem bizalmas változatának tartalmával szemben a felek egyike sem terjesztett elő kifogást.

II – *A T-450/04. sz. ügy*

78 A Bouygues-társaságok a Törvényszék Hivatalához 2004. november 9-én benyújtott keresetlevelükkel előterjesztették a T-450/04 számon nyilvántartásba vett keresetet.

79 A Bouygues-társaságok azt kérik, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozatot;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

80 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelmet mint elfogadhatatlant, másodlagosan pedig mint megalapozatlant utasítsa el;

– a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmet mint megalapozatlant utasítsa el;

– a Bouygues-társaságokat kötelezze a költségek viselésére.

81 Az FT és a Francia Köztársaság a Törvényszék Hivatalához 2005. március 25-én és 29-én benyújtott beadványaiban kérte, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhasson a T-450/04. sz. ügybe. A Törvényszék harmadik tanácsának elnöke 2005. május 25-i végzéseiben engedélyezte ezeket a beavatkozásokat. A megadott határidőn belül a beavatkozók benyújtották beavatkozási beadványaikat, a Bouygues-társaságok és a Bizottság pedig megtették az e beadványokkal kapcsolatos észrevételeiket.

82 A Francia Köztársaság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmet mint megalapozatlant utasítsa el;

– a Bouygues-társaságokat kötelezze a költségek viselésére.

83 Az FT azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a keresetet mint megalapozatlant utasítsa el;

– a Bouygues-társaságokat kötelezze a költségek viselésére.

III – *A T-456/04. sz. ügy*

84 Az AFORS a Törvényszék Hivatalához 2004. november 12-én benyújtott keresetlevelével előterjesztette a T-456/04 számon nyilvántartásba vett keresetet.

85 Az AFORS azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkét;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

86 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelmet mint elfogadhatatlant utasítsa el;

– a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmet mint megalapozatlant utasítsa el;

– az AFORS-t kötelezze a költségek viselésére.

87 Az FT és a Francia Köztársaság a Törvényszék Hivatalához 2005. március 25-én és 29-én benyújtott beadványaiban kérte, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhasson a T-456/04. sz. ügybe. A Törvényszék harmadik tanácsának elnöke 2005. május 12-i és 25-i végzéseiben engedélyezte ezeket a beavatkozásokat. A megadott határidőn belül a beavatkozók benyújtották beavatkozási beadványaikat, az AFORS pedig megtette az e beadványokkal kapcsolatos észrevételeit.

88 A Francia Köztársaság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a keresetet utasítsa el;

– az AFORS-t kötelezze a költségek viselésére.

89 Az FT azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelmet mint elfogadhatatlant utasítsa el;

– a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmet mint megalapozatlant utasítsa el;

– az AFORS-t kötelezze a költségek viselésére.

IV – *Pervezető intézkedések, kibővített ítélkező testület elé utalás és egyesítés*

90 A Törvényszék eljárási szabályzatának 64. cikke szerinti pervezető intézkedések címén a T-425/04., T-444/04. és T-450/04. sz. ügyeket érintően a Törvényszék a 2007. december 11-i levélben egyrészt felhívta a Bizottságot egyes dokumentumok benyújtására, másrészt írásbeli kérdéseket intézett a Francia Köztársasághoz, az FT-hez és a Bizottsághoz, és írásbeli válaszadásra hívta fel őket. A felek a megadott határidőn belül eleget tettek e pervezető intézkedéseknek.

91 A Törvényszék 2008. február 13-án az eljárási szabályzat 14. cikke alapján, valamint a harmadik tanács javaslatára a négy ügyet a feleknek az említett szabályzat 51. cikke szerinti meghallgatását követően kibővített ítélkező testület elé utalta.

92 A Bouygues-társaságok a Törvényszék Hivatalához 2008. április 15-én, a T-450/04. sz. ügy keretében benyújtott beadványban az eljárási szabályzat 50. cikkének 1. §-a alapján kérték a T-425/04., T-444/04., T-450/04. és T-456/04. sz. ügyek

egyesítését. Az ezen ügyekben részt vevő többi fél a megadott határidőn belül észrevételeket terjesztett elő e kérelemmel kapcsolatban.

93 Az FT a Törvényszék Hivatalához 2008. május 14-én benyújtott beadványban az eljárási szabályzat 50. cikkének 2. §-a alapján kérte a T-425/04., T-450/04. és T-456/04. sz. ügyekben részt vevő többi fél tekintetében a T-444/04. sz. ügyben benyújtott keresetlevélben és a válaszban szereplő egyes elemek, valamint a keresetlevél bizonyos mellékleteinek bizalmas kezelését, és benyújtotta ezen eljárási iratok nem bizalmas változatát.

94 A Törvényszék kibővített harmadik tanácsának elnöke az eljárási szabályzat 50. cikke alapján 2009. február 17-i végzésével a szóbeli szakasz lefolytatása és ítélethozatal céljából egyesítette a T-425/04., T-444/04., T-450/04. és T-456/04. sz. ügyeket. Emellett a kibővített harmadik tanács elnöke elrendelte egyrészt, hogy az egyesített ügyek eljárási irataiba való betekintést az iratok nem bizalmas változataira korlátozzák, másrészt pedig, hogy a tárgyalásra készített jelentés ideiglenes, nem bizalmas változatát közölni kell a felekkel, az FT bizalmas kezelésre vonatkozó kérelmének megalapozottságáról azonban nem határozott. E tekintetben a felek egyike sem terjesztett elő kifogást.

V – *Szóbeli szakasz*

95 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (kibővített harmadik tanács) a szóbeli szakasz megnyitásáról határozott.

96 A 2009. április 21-i tárgyaláson a Törvényszék meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a Törvényszék szóbeli kérdéseire adott válaszaikat.

97 A tárgyaláson a Bizottság elállt a T-456/04. sz. ügyben előterjesztett első kereseti kérelmétől, amelyben azt kérte, hogy a Törvényszék az AFORS-nak a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelmét mint elfogadhatatlant utasítsa el, amit a tárgyaláson felvett jegyzőkönyvben is rögzítettek.

A jogkérdésről

I – *A megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelemről*

A – *A T-425/04., T-444/04., T-450/04. és T-456/04. sz. ügyekben előterjesztett elfogadhatatlansági kifogásokról*

1. A felek érvei

98 A Bizottság úgy érvel, hogy a T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben benyújtott keresetek, valamint a T-450/04. sz. ügyben a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelem az eljáráshoz fűződő érdek hiánya miatt elfogadhatatlan.

99 A Francia Köztársaság és az FT keresetét illetően a Bizottság fenntartja, hogy e felperesek már kielégítést kaptak, és nem fűződik érdekük a megtámadott határozat egészének megsemmisítéséhez, mivel még ha ez a határozat a szóban forgó támogatást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek is nyilvánítja, annak visszatéríttetését nem rendeli el.

100 Bár a Szerződés értelmében egy tagállam kiemelt felperesnek számít, és nem kell bizonyítania, hogy a vitatott aktus az ő tekintetében joghatásokkal bír, mégis létrejött és fennálló érdeke kell, hogy fűződjön e jogi aktus megsemmisítéséhez. Következésképpen egy tagállam csak a neki sérelmet okozó aktusokkal szemben nyújthat be keresetet, vagyis azokkal szemben, amelyek természetüknél fogva egyértelműen módosítják a tagállam jogi helyzetét. Emellett annak megállapításához, hogy valamely jogi aktus joghatásokat vált-e ki, annak tartalmát kell megvizsgálni. Ezeket a feltételeket a többi felperesre, úgymint az FT-re és a Bouygues-társaságokra még inkább alkalmazni kell.

101 A Bouygues-társaságok keresetével kapcsolatban a Bizottság úgy véli, hogy az első megsemmisítési jogalapjuk keretében ezek a felperesek a megtámadott határozat (219) preambulumbekezdéséig egyetértenek a kifejtett érveléssel. Valójában nem támadják az említett határozatot amiatt, hogy az a bejelentett intézkedéseket a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatásnak minősíti, mivel ez a minősítés érdekükben áll, és megfelel az elvárásaiknak. Ezt ők kizárólag annyiban vitatják, hogy a Bizottság nem állapította meg, hogy 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok együttesen vagy külön-külön is állami támogatásoknak minősülnek. A megtámadott határozat 1. cikke tehát a Bouygues-társaságoknak kedvez, és nem igazol e cikk megsemmisítéséhez fűződő, létrejött és fennálló érdeket.

102 A Bizottság szerint egyedül egy aktus rendelkező része alkalmas joghatások kiváltására és következésképpen kifogásolásra. A megtámadott határozat indokolásában szereplő megfontolások önmagukban nem alkalmasak arra, hogy megsemmisítés iránti kereset tárgyát képezzék, és csak akkor lehet ezeket a közösségi bíróság jogszerűségi vizsgálatának alávetni, ha egy sérelmet okozó aktus indokolásaként a rendelkező rész szükségszerű alátámasztására szolgálnak. Ki kell tehát jelenteni, hogy egy, a

felperesnek kedvező határozat nem alkalmas arra, hogy az neki sérelmet okozzon, és az érintett harmadik felek jogainak sérelme hiányában e határozattal szemben megsemmisítés iránti keresetet indítson.

103 E tekintetben a Bizottság emlékeztet a Bíróság C-164/02. sz., Hollandia kontra Bizottság ügyben 2004. január 28-án hozott végzésének (EBHT 2004., I-1177. o.) 18–25. pontjára, amely szerint az eljáráshoz fűződő érdek hiánya miatt elfogadhatatlan egy állami támogatásokról szóló határozat címzett tagállamának keresete, ha ez a határozat számára kedvező, mivel bizonyos intézkedéseket a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánít. A Bíróság szerint e határozat rendelkező része nem váltott ki olyan kötelező joghatásokat, amelyek alkalmasak a felperes érdekeinek befolyásolására, mivel jogi helyzetét nem módosítja alapvetően és nyilvánvalóan. Az e végzés alapjául szolgáló helyzet kissé különbözik ugyan a jelen jogvita alapjául szolgáló helyzettől abban, hogy az FT javára hozott intézkedéseket a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatásoknak minősítették. Azonban egyrészt annak megállapításával, hogy e támogatásokat nem lehet visszatéríttetni, a megtámadott határozat a Francia Köztársaságnak és az FT-nek kedvez, és természeténél fogva nem alkalmas arra, hogy módosítsa a jogi helyzetüket, vagy hátrányt okozzon számukra. Másrészt, mivel a megtámadott határozat 1. cikke az FT javára hozott intézkedéseket a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatásoknak minősíti, ezzel a Bouygues-társaságokat elégíti ki, és szintén nem alkalmas arra, hogy módosítsa a jogi helyzetüket, vagy sérelmet okozzon nekik. A Bouygues-társaságok ugyanis nem vitatják ezt a rendelkező részt, hanem mindössze azon megállapítás megsemmisítését kérik, amely szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok összefüggésében vizsgálva egyedül a részvényesi előleg minősül állami támogatásnak. Mindenesetre e négy felperesnek nem fűződik létrejött és fennálló érdeke a jelen jogvita eldöntéséhez, mivel még ha kérelmeik megalapozottnak minősülnek is, jogi helyzetük a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítését követően is változatlan marad, függetlenül az ilyen megsemmisítést igazoló indokoktól.

104 A Francia Köztársaság által támogatott Bizottság hozzáteszi, hogy – noha nem vitatja a Bouygues-társaságoknak a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítéséhez fűződő érdekét – úgy véli, helyzetük mindenképpen ellentmondásos. Feltételezve

ugyanis, hogy a Bouygues-társaságoknak a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelme megalapozott, a Törvényszék nem dönthet az említett határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmükről. Ebben az esetben a részvényesi előleg már nem lenne a megtámadott határozat 2. cikkének alkalmazása során figyelembe veendő 1. cikkben említett támogatás. Ez az ellentmondás csak erősíti a Bizottság azon állítását, amely szerint elfogadhatatlan, hogy a Bouygues-társaságok vitassák az említett határozat 1. cikkét.

105 Továbbá a Francia Köztársaságnak a megtámadott határozaton alapuló azon esetleges kötelezettsége, hogy a jövőben minden, a jelen ügyben támogatásnak minősített intézkedéshez hasonló támogatási intézkedést bejelentsen, még ha bizonyos eljárási kötelezettségeket magában is foglalna, nem eredményezi a saját vagy az FT jogi helyzetének olyan módosítását, amely megalapozná az eljáráshoz fűződő, létrejött és fennálló érdekük elismerését. Mindezt a fenti 103. pontban hivatkozott Hollandia kontra Bizottság ügyben hozott végzés is megerősíti, amelyben a Bíróság nem fogadta el a felperes állam létrejött és fennálló érdekét, annak ellenére, hogy az erre az érvre hivatkozott. Amennyiben ugyanis a felperes által hivatkozott érdek jövőbeni jogi helyzetet érint, a felperesnek bizonyítania kell, hogy e helyzet sérelme már jelenleg bizonyosnak mutatkozik. Ugyanakkor, amennyiben egy nemzeti bíróság a megtámadott határozat figyelembevétele mellett dönt, és annak hatályát illetően kétségei merülnek fel, e bíróságnak lehetősége van arra, hogy az EK 234. cikk alapján előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszen a Bíróság elé, így egy esetleges jogvita során a felperesek semmiképp nem lesznek megfosztva a tagállami bíróság előtti jogérvényesítés lehetőségétől.

106 A Bizottság elutasítja az FT azon érvét, miszerint a megtámadott határozat kockáztatja a vitatott támogatás visszafizetését, figyelembe véve különösen a T-450/04. és T-456/04. sz. ügyekben benyújtott kereseteket. A jelen ügyben kizárólag a harmadik felek kereseteire való utalás önmagában nem igazolhatja e felperes eljáráshoz fűződő érdekét. Egyrészt, a Bizottság szerint az esetleges nemzeti szintű keresetek pusztán hipotetikus jellegűek. Jóllehet a megtámadott határozat elfogadását megelőzően a támogatási intézkedések végrehajtása jogellenes volt – ideértve azt a döntést is, hogy nem rendelték el a szóban forgó támogatás visszatérítettését –, és a nemzeti bíróságok kötelesek biztosítani a jogalanyok jogainak védelmét, mindazonáltal nem vitatott, hogy az említett határozatot megelőzően a jelen ügyben nem indítottak ilyen

keresetet. Másrészt, ami a T-450/04. és T-456/04. sz. ügyekben benyújtott kereseteket illeti, a Bizottság rámutat arra, hogy még ha ezek megalapozottak is, egyedül a Bizottságnak az EK 233. cikk alapján az ítélet végrehajtására hozott új határozata okozna sérelmet az FT-nek. Márpedig, mivel ilyen új határozat nem létezik, ennek a felperesnek nem kell visszatérítenie a közös piaccal esetlegesen összeegyeztethetetlen támogatást.

107 A Bizottság ebből azt a következtetést vonja le, hogy a T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben sem a Francia Köztársaság, sem az FT megtámadott határozat megsemmisítésére vonatkozó érdekét nem lehet elfogadni. A T-450/04. sz. ügyben arra a következtetésre jut, hogy a Bouygues-társaságoknak az említett határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelme elfogadhatatlan.

108 A Francia Köztársaság, az FT és a Bouygues-társaságok a Bizottság által előterjesztett elfogadhatatlansági kifogások elutasítását kérik.

109 A Bouygues-társaságok úgy vélik, hogy a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelmük elfogadható, mivel ez a cikk az alátámasztásához szükséges indokolással összefüggésben hallgatólagosan, de szükségszerűen a Bizottság jogilag kötelező elutasítását tartalmazza arra nézve, hogy elfogadja a Bouygues-társaságok azon állítását, amely szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok önmagukban állami támogatásoknak minősülnek.

110 Végül, az AFORS által a T-456/04. sz. ügyben benyújtott keresettel kapcsolatban az FT a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti esetleges kérelem elfogadhatatlanságának megállapítását kéri. E tekintetben az AFORS kijelenti, hogy keresete kizárólag az említett határozat 2. cikkére vonatkozik.

2. A Törvényszék álláspontja

a) Előzetes észrevételek

111 Először meg kell állapítani, hogy a T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben a Bizottság a Francia Köztársaság és az FT eljáráshoz fűződő érdekét a megtámadott határozat egészét illetően vitatja, anélkül hogy e tekintetben különbséget tenne e határozat 1. és 2. cikke között. Ezzel szemben a T-450/04. sz. ügyben a Bizottság alkalmazza ezt a megkülönböztetést, mivel a Bouygues-társaságok eljáráshoz fűződő érdekét csak a megtámadott határozat 1. cikkét illetően vitatja, e határozat 2. cikkét illetően viszont nem.

112 A Bizottság szerint tehát a megtámadott határozat 1. és 2. cikke a részleges megsemmisítés szempontjából elválasztható elemeknek minősül.

113 A Törvényszék úgy ítéli meg, hogy a jelen ügyben valóban ez a helyzet.

114 A megtámadott határozat 2. cikkét, amely megállapítja, hogy az 1. cikkben a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított támogatást nem kell visszatéríttetni, külön is meg lehet semmisíteni, anélkül hogy ez az 1. cikk vagy az azt alapvetően alátámasztó indokolás hatályának módosulásával járna (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-540/03. sz., Parlament kontra Tanács ügyben 2006. június 27-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-5769. o.] 27. és 28. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

115 Továbbá az a tény, hogy a megtámadott határozat 1. cikkének a Francia Köztársaság és az FT által hivatkozott jogalapok alapján történő esetleges teljes megsemmisítése

szükségképpen okafogyottá teszi a 2. cikket, nem vonja kétségbe ez utóbbi cikk elválasztható jellegét, mivel ez az okafogyottá válás a tartalmára nincs befolyással, és független attól a kérdéstől, hogy elrendeli-e a visszatéríttetést, vagy sem. Továbbá, ahogyan arra a tárgyalás során a Bouygues-társaságok rámutattak, a megtámadott határozat 1. cikkének a Bouygues-társaságok által a T-450/04. sz. ügyben hivatkozott jogalapok alapján történő részleges megsemmisítése esetén, amely nem érinti annak megállapítását, hogy egy támogatás a közös piaccal összeegyeztethetetlen, a 2. cikket külön továbbra is meg lehet semmisíteni.

116 Az eljáráshoz fűződő érdekkel kapcsolatban emlékeztetni kell továbbá arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely természetes vagy jogi személy által benyújtott megsemmisítés iránti kereset csak akkor elfogadható, ha a felperesnek létrejött és fennálló érdeke fűződik a megtámadott aktus megsemmisítéséhez. Ez az érdek feltételezi, hogy e jogi aktus megsemmisítése önmagában jogi következményekkel járhat, vagy más megfogalmazás szerint a kereset – eredményét tekintve – az azt indító személy javára szolgálhat. Így egy olyan jogi aktus, amely egészében ennek a személynek kedvez, jellegénél fogva nem okozhat neki sérelmet, és ennek a személynek nem fűződik érdeke ahhoz, hogy annak megsemmisítését kérje (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-354/05. sz., TF1 kontra Bizottság ügyben 2009. március 11-én hozott ítéletének [EBHT 2009., II-471. o.] 84. és 85. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

117 Ezen elvekre tekintettel kell megvizsgálni azt, hogy a Francia Köztársaságnak, az FT-nek és a Bouygues-társaságoknak érdekükben áll-e a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése.

b) A Francia Köztársaságnak és az FT-nek a megtámadott határozat 1. cikkével szembeni eljáráshoz fűződő érdekéről

118 Először, a Francia Köztársaság eljáráshoz fűződő érdekével kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a Szerződés egyértelmű különbséget tesz egyfelől az intézmények és a tagállamok, másfelől pedig a természetes és jogi személyek megsemmisítés iránti kereset indítására vonatkozó joga között, mivel bármely tagállamnak joga van

arra, hogy megsemmisítés iránti keresettel vitassa a Bizottság határozatainak jogszerűségét, anélkül hogy e jog gyakorlása az eljáráshoz fűződő érdek igazolásától függne. Valamely tagállamnak tehát a keresete elfogadhatóságához csak azt kell bizonyítania, hogy a Bizottság általa megtámadott jogi aktusa joghatásokat fejt ki a vonatkozásában (a Bíróság C-208/99. sz., Portugália kontra Bizottság ügyben 2001. november 27-én hozott végzésének [EBHT 2001., I-9183. o.] 22. és 23. pontja, a Törvényszék T-233/04. sz., Hollandia kontra Bizottság ügyben 2008. április 10-én hozott ítéletének [EBHT 2008., II-591. o.] 37. pontja, és a T-309/04., T-317/04., T-329/04. és T-336/04. sz., TV 2/Dánia és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2008. október 22-én hozott ítéletének [EBHT 2008., II-2935. o.] 63. pontja). Ez a megállapítás következik az eljáráshoz fűződő érdek ítélkezési gyakorlat által kialakított fogalommeghatározásából is (lásd a fenti 116. pontot), amely kizárólag a természetes vagy jogi személyek, és nem az intézmények vagy a tagállamok által benyújtott keresetekre vonatkozik.

119 Márpedig, a Bizottság álláspontjával ellentétben, az eljáráshoz fűződő érdek fogalmát nem szabad összekeverni a megtámadható jogi aktus fogalmával, amelynek értelmében ahhoz, hogy egy jogi aktus megsemmisítés iránti kereset tárgyát képezze, annak sérelem okozására alkalmas joghatások kiváltására kell irányulnia, amit a tartalma alapján kell meghatározni (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-147/96. sz., Hollandia kontra Bizottság ügyben 2000. június 22-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-4723. o.] 25. és 27. pontját; a fenti 118. pontban hivatkozott Portugália kontra Bizottság ügyben hozott végzés 24. pontját; a fenti 103. pontban hivatkozott Hollandia kontra Bizottság ügyben hozott végzés 18. és 19. pontját, valamint a fenti 118. pontban hivatkozott TV 2/Dánia és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 63. pontját). E tekintetben meg kell állapítani, hogy tartalma alapján a megtámadott határozat ilyen, kötelező joghatásokat kiváltó megtámadható jogi aktusnak minősül.

120 A jelen ügyben a Szerződés rendelkezéseire tekintettel, és a fenti 118. és 119. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat fényében a Francia Köztársaság – kizárólag tagállami minőségéből adódóan – a megtámadott határozat 1. cikkével szemben megsemmisítés iránti keresetet nyújthat be, anélkül hogy e tekintetben az eljáráshoz fűződő érdekét igazolnia kellene.

121 Másodszor, az FT-nek a megtámadott határozat 1. cikkével szembeni eljáráshoz fűződő érdekével kapcsolatban először azt kell megállapítani, hogy e cikk az FT tekintetében

is kötelező joghatások kiváltására irányul, mivel a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított támogatási intézkedésnek az FT az egyetlen kedvezményezettje.

122 E tekintetben a Bizottság helytelenül hivatkozik arra az ítélkezési gyakorlatra, amely szerint kizárólag az aktus rendelkező része alkalmas joghatások kiváltására, és ebből következően sérelem okozására (lásd a Törvényszék T-213/00. sz., CMA CGM és társai kontra Bizottság ügyben 2003. március 19-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-913. o.] 186. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). A megtámadott határozat 1. cikkéből ugyanis az következik, hogy a Bizottság a részvényesi előleget a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok összefüggésében vizsgálva a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősíti az EK 87. cikk alapján. Márpedig az említett határozatban foglalt, alátámasztásához szükséges indokolással együtt pontosan ez az a megállapítás, amit az FT a keresetében azon az alapon vitat, hogy az a jogi helyzetét érinti, és sérelmet okoz neki. Ugyanígy el kell utasítani a Bizottság azon érvét, amely szerint a megtámadott határozat az FT számára kedvező, mivel ez az érv összekeveri az említett határozat 1. cikkének joghatásait a 2. cikk joghatásaival, amely megállapítja, hogy nincs szükség a szóban forgó támogatás visszatéríttetésének elrendelésére.

123 Továbbá a Bizottság nem érvelhet megalapozottan azzal, hogy az FT-nek nem áll érdekében a jelen jogvita eldöntése azon az alapon, hogy jogi helyzete változatlan maradna keresete feltételezett megalapozottsága esetén is. Egyrészt, a megtámadott határozat 1. cikkének az FT által hivatkozott jogalapok alapján történő megsemmisítése azzal a következménnyel járna, hogy a szóban forgó támogatási intézkedés, amely egy számára kedvező egyedi intézkedés, jogellenességének megállapítása semmis lenne, ami egy jogi helyzetét módosító és számára előnyt biztosító jogkövetkezménynek minősül. Másrészt, a Bizottság állításával ellentétben, az FT ezen, a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítéséhez fűződő, létrejött és fennálló érdekét megerősíti az a feltételezés, hogy a T-450/04. és T-456/04. sz. ügyekben a Bouygues-társaságoknak és az AFORS-nak az e határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmét el kell fogadni, mivel egy ilyen megsemmisítés azzal a következménnyel járna, hogy a Bizottságnak az FT terhére el kellene rendelnie az 1. cikk szerinti jogellenes támogatás visszatéríttetését.

124 Az előbbi megfontolásokból az következik, hogy az FT-nek létrejött és fennálló érdeke fűződik a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítéséhez.

125 A Bizottság T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben előterjesztett elfogadhatatlansági kifogásait tehát el kell utasítani, amennyiben azok a Francia Köztársaság és az FT által benyújtott, a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelmek elfogadhatóságára vonatkoznak.

c) A Bouygues-társaságoknak a megtámadott határozat 1. cikkével szembeni eljáráshoz fűződő érdekéről

126 Előzetesen arra kell emlékeztetni, hogy a megtámadott határozat mind formai, mind tartalmi szempontból olyan aktusnak minősül, amelynek célja kötelező joghatások kiváltása. Továbbá amennyiben a megtámadott határozat 1. cikke az FT részére nyújtott támogatás fennállását állapítja meg, és azt a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánítja, e cikk összhangban áll a Bouygues-társaságok kérelmével és érdekeivel, ahogyan azokat a 2003. január 22-i panaszukban kifejtették.

127 Mindenesetre a megtámadott határozat 1. cikkének a támogatás fennállására és közös piaccal való összeegyeztethetetlenségére vonatkozó megállapítása *a priori* nem zárja ki egyéb, a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatási intézkedések fennállását, amelyek – bár e cikkben nem szerepelnek – szintén az említett határozat elfogadásához vezető közigazgatási eljárás tárgyát képezik, és amelyek ráadásul alkalmasak arra, hogy alapvetően érintik a támogatás kedvezményezettje bizonyos versenytársainak piaci helyzetét (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-78/03. P. sz., Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben 2005. december 13-án hozott

ítéletének [EBHT 2005., I-10737. o.] 37. pontját). Ilyen lehet a Bouygues-társaságok helyzete az FT-hez képest a francia mobiltelefon-piacon.

128 Ezzel kapcsolatban a Bizottság ismét helytelenül hivatkozik arra az ítélkezési gyakorlatra, amely szerint kizárólag az aktus rendelkező része alkalmas joghatások kiváltására és sérelem okozására (lásd a fenti 122. pontban hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 186. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). A jelen ügyben a megtámadott határozat 1. cikkéből, valamint az azt alátámasztó, az említett határozat (185)–(230) preambulumbekezdésében szereplő indokolásból egyértelműen következik, hogy a Bizottság csak magát a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok alapján vizsgált részvényesi előleget minősíti az EK 87. cikk alapján a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak. Márpedig ez az említett határozat rendelkező részében és indokolásában is szereplő megállapítás pontosan ugyanaz, amelyet keresetükben a Bouygues-társaságok is vitatnak azon az alapon, hogy az érinti a jogi helyzetüket, és sérelmet okoz nekik, mivel ez a megállapítás csak egyetlen támogatási intézkedésre vonatkozik, holott szerintük a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal a francia állam további támogatási intézkedéseket is tett, amelyek különböző, az FT számára nyújtott előnyökkel jártak, és amelyek piaci helyzetüket is veszélyeztetik. Ilyen körülmények között a Bouygues-társaságok joggal hivatkoznak arra, hogy a Bizottság általános megközelítése, ahogy az különösen a megtámadott határozat (187)–(191) és (203)–(228) preambulumbekezdésében kifejtésre került, szükségképpen magában foglalja annak Bizottság általi elutasítását, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok önmagukban támogatási intézkedéseknek minősülnek. Következésképpen a Bizottság megalapozatlanul állítja azt, hogy a Bouygues-társaságok valójában nem vitatják a megtámadott határozat 1. cikkét, és hogy az annak alapjául szolgáló érveléssel egyetértenek.

129 Ugyanígy a Bizottság nem érvelhet megalapozottan azzal sem, hogy a megtámadott határozat 1. cikke a Bouygues-társaságok számára kedvező, és hogy azoknak nem fűződik létrejött és fennálló érdekük a jelen jogvita eldöntéséhez azon az alapon, hogy jogi helyzetük még keresetük megalapozottsága esetén is változatlan maradna. A megtámadott határozat 1. cikkének a Bouygues-társaságok által hivatkozott jogalapok alapján történő megsemmisítése kizárólag akkor érvényteleníti a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatási intézkedés fennállására vonatkozó megállapítást, ha az a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokra az említett intézkedés szerves részét

képző nyilatkozatokként utal, ahelyett hogy olyan egyéb támogatási intézkedéseknek minősítené ezeket, amelyek önmagukban eleget tesznek az EK 87. cikk (1) bekezdésében előírt feltételeknek. Amint arra a Bouygues-társaságok utalnak, az 1. cikk ilyen módon történő megsemmisítése csak részleges lehet, és nem érinti a részvényesi előleggel megvalósított jogellenes támogatás fennállására vonatkozó megállapítást. Márpedig egy ilyen részleges megsemmisítés egyértelműen alkalmas arra, hogy jelentősen módosítsa a Bouygues-társaságok jogi helyzetét.

130 Az ítélkezési gyakorlat egyébként elismeri, hogy amennyiben a felperes azzal érvel, hogy a megtámadott jogi aktus – még ha rá nézve részben kedvező is – nem védi megfelelően jogi helyzetét, el kell ismerni ahhoz fűződő érdekét, hogy a bíróságtól kérje ezen határozat jogszerűségének felülvizsgálatát (lásd a fenti 116. pontban hivatkozott TF1 kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 86. pontját).

131 Ennélfogva arra kell következtetni, hogy a Bouygues-társaságok igazolják a megtámadott határozat 1. cikkének részleges megsemmisítéséhez fűződő, létrejött és fennálló érdeküket a fenti 129. pontban meghatározottak szerint.

132 Végül, a Bouygues-társaságok joggal állítják, hogy a megtámadott határozat 1. cikkének és 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmük között nincs semmilyen ellentmondás, mivel nem kizárt, hogy e cikkek két különböző jogellenességet érintenek, amelyek abból állnak, hogy egyrészt nem rendelik el az 1. cikkben megállapított jogellenes támogatási intézkedés visszatéríttetését, másrészt pedig nem rendelik el az utóbbi cikkben nem említett esetleges egyéb támogatási intézkedések, mint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok visszavonását.

133 Következésképpen a Bizottság által a T-450/04. sz. ügyben előterjesztett elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani.

d) Az AFORS-nak a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti állítólagos kérelme elfogadhatóságáról

134 Az FT által a T-456/04. sz. ügyben előterjesztett, az AFORS-nak a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti állítólagos kérelmére vonatkozó elfogadhatatlansági kifogással kapcsolatban elegendő megállapítani egyrészt, hogy keresetlevelében az AFORS nem kérte egyértelműen e cikk megsemmisítését, másrészt, hogy válaszában megerősítette, hogy keresete kizárólag az említett határozat 2. cikkére vonatkozik. Ennélfogva ezen elfogadhatatlansági kifogás tekintetében nem szükséges határozni.

B – *A megtámadott határozat 1. cikkének jogszerűségéről*

1. A felek érvei

a) A megsemmisítési jogalapok összegzése

135 A T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben a Francia Köztársaság és az FT a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelmük alátámasztásaként négy jogalapra, azaz először a lényeges eljárási szabályok és a védelemhez való jog megsértésére, másodszor az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti támogatás fogalmának és különösen a körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazása során elkövetett téves jogalkalmazásra, harmadszor a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok tartalmának és/vagy állítólagos hatásainak értékelése során elkövetett nyilvánvaló hibákra, negyedszer pedig az EK 253. cikk szerinti indokolás hiányára hivatkozik.

136 A T-450/04. sz. ügyben a Bouygues-társaságok a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelmük alátámasztására első jogalapként az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított jogalapra hivatkoznak, mivel a Bizottság elutasította, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat önmagukban vagy összességükben állami támogatásoknak minősítse, második jogalapként pedig az indokolásnak az EK 253. cikkbe ütköző ellentmondásos és elégtelen jellegére alapított jogalapra hivatkoznak.

137 A Törvényszék célszerűnek tartja, hogy először a T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben előterjesztett második és harmadik jogalapot, valamint a T-450/04. sz. ügyben a megtámadott határozat 1. cikkével szemben felhozott első és második jogalapot vizsgálja, mivel ezek a jogalapok lényegében az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti támogatás fogalmának a Bizottság általi jogszerű alkalmazására vonatkoznak.

b) A Francia Köztársaság és az FT érvei

Előzetes észrevétel

138 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a következő pontokban bemutatásra kerülő érvek közül néhányra a T-450/04. sz. ügyben előterjesztett beavatkozási beadványukban mind a Francia Köztársaság, mind az FT hivatkozott.

A Francia Köztársaság és az FT második jogalapjáról

139 A T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben előterjesztett második jogalap két részre osztható. Az első résszel a Francia Köztársaság és az FT azt állítja, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a körültekintő piacgazdasági magánbefektető kritériumát. A második résszel azt hangsúlyozzák, hogy a Bizottság két eltérő időpontban bekövetkezett

különböző eseményből tévesen következtetett állami támogatás fennállására, és hogy maga is elismeri, hogy külön vizsgálva önmagában egyik esemény sem elegendő e következtetés alátámasztásához. A Francia Köztársaság hozzáteszi, hogy bár a Bizottság megerősíti, hogy az összes 2002 júliusa óta tett nyilatkozatot figyelembe vette (a megtámadott határozat (203), (218) és (229) preambulumbekezdése), csak a 2002. július 12-i nyilatkozatnak a piacokra gyakorolt állítólagos hatásait vizsgálta, amit megerősítenek többek között a 2004. április 28-i jelentésre és a pénzügyi elemzők megjegyzéseire való hivatkozások is (a megtámadott határozat (221) preambulumbekezdése).

A Francia Köztársaság és az FT harmadik jogalapjáról

140 A T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben előterjesztett harmadik jogalapjukban a Francia Köztársaság és az FT lényegében azt állítja, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibákat követett el azzal, hogy úgy vélte, a piacok a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat a francia állam kötelezettségvállalásaként érzékelhették, és hogy azok hatással voltak a piacok 2002. decemberi helyzetére. Az FT ezenkívül azt állítja, hogy a Bizottság azon érvelése, amely szerint a részvényesi előlegre vonatkozó terv olyan előnyt jelent az FT számára, amely nem tartja tiszteletben a körültekintő magánbefektető elvét, szintén nyilvánvaló mérlegelési hibában szenved.

141 A Francia Köztársaság és az FT hangsúlyozza, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat idején még nem született döntés azoknak az intézkedéseknek a természetéről, amelyeket a francia állam az FT-t érintően tenni szándékozott, és különösen, hogy nem hoztak semmiféle, a francia állam komoly kötelezettségvállalásának minősíthető befektetési döntést. E nagyon általános, feltételes és jogilag nem kötelező nyilatkozatot – amely kifejezi többek között a körültekintő befektetőként való cselekvésre irányuló akaratot, és cáfolja az FT utólag eldöntött tőkeemeléséről szóló híresztelést – nem lehet a francia

állam egyértelmű, pontos és visszavonhatatlan kötelezettségvállalásának minősíteni, amit egyébként a gazdasági miniszter nem is tehetett volna meg. A Bizottság tehát nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el azzal, hogy úgy vélte, a piacok a 2002. július 12-i nyilatkozatot a francia állam hiteles kötelezettségvállalásaként érzékelhették.

142 Továbbá a Francia Köztársaság és az FT vitatja, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok hatással voltak a piaci szereplők felfogására 2002 decemberében, és hogy azok az FT részvényei és kötvényei értékének rendellenes és nem elhanyagolható növekedését váltották ki (a megtámadott határozat (217)–(222), és különösen a (221) preambulumbekezdése). Vitatják azt is, hogy ez a hatás elsősorban az FT biztos befektetési kategóriájú minősítésének 2002 decemberéig való fenntartásában nyilvánult meg, ahelyett hogy az átcsúszott volna a „junk bond" kategóriába. Az FT ebből azt vonja le, hogy mindebből nagyon nehéz arra következtetni, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat az FT számára előnyt biztosított (az említett határozat (188) preambulumbekezdése). Ezenkívül a 2004. április 28-i jelentés következtetései nem megfelelő elemzési módszeren alapulnak, és nyilvánvalóan nem elegendők az FT-részvény 2002. júliusi árfolyama szokatlanul rendellenes emelkedése fennállásának, éppúgy mint a 2002. július 12-i nyilatkozat és az ilyen emelkedés közötti okozati összefüggésnek a bizonyításához. Következésképpen a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el azzal, hogy úgy vélte, a 2002. július 12-i nyilatkozat hatással volt a pénzügyi piacok helyzetére, és az FT számára előnyt biztosított ebben az időszakban.

143 E tekintetben a Francia Köztársaság és az FT elutasítja azt a megállapítást, amely szerint a 2004. április 28-i jelentés bizonyítja, hogy „a [2002 júliusa óta tett] nyilatkozatok ténylegesen befolyásolták a piac [2002] decemberi felfogását" (a megtámadott határozat (186) és (219) preambulumbekezdése), ez a jelentés ugyanis kizárólag a 2002. július 12-i nyilatkozatnak a piacokra 2002 júliusában gyakorolt állítólagos hatásaira utal. Ez a jelentés ugyanis a 2002 júliusa óta tett minden egyes nyilatkozatnak a piacok 2002. júliusi, szeptemberi, októberi, illetve decemberi helyzetére önállóan gyakorolt hatásának vizsgálatára korlátozódik, nem pedig az összes nyilatkozatnak a piac 2002.

decemberi helyzetére gyakorolt hatására. A Francia Köztársaság szerint a Bizottság tehát alaptalanul következtetett arra, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat ebben az időszakban hatást gyakorolt a piacokra, és az FT számára előnyt tartalmazott, mindez pedig még kevésbé megalapozott a piacok 2002. decemberi helyzete vonatkozásában. Ráadásul a 2004. április 28-i jelentés nem elemezhette a 2002. július 12-i nyilatkozatnak a piac 2002. decemberi helyzetére gyakorolt feltételezett hatásait, tekintettel arra, hogy lehetetlen különbséget tenni egyrészt e nyilatkozat hatásai, másrészt a 2002. július és december között bekövetkezett egyéb események hatásai között. Az FT 2002 második félévében mutatott jó teljesítménye és működési kilátásai, a Mobilcom helyzetének rendezése, az új vezérigazgató kinevezése, valamint az egyensúly helyreállítását célzó terv bemutatása ugyanis befolyásolta a piacok 2002. decemberi felfogását (lásd a megtámadott határozat (186) és (260) preambulumbekezdését).

144 Az FT szerint a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el azzal, hogy úgy vélte, azt kell értékelni, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó tervvel nyújtott előny tiszteletben tartja-e a körültekintő magánbefektető kritériumát, még ha el is ismerte, hogy ez a terv önmagában nem nyújt előnyt az FT számára (a megtámadott határozat (190) és (263) preambulumbekezdése). A részvényesi előlegre vonatkozó terv ugyanis nem vált volna hatékonnyá, ha semmilyen, a hitelkeret rendelkezésre bocsátására vonatkozó francia állami kötelezettségvállalás sem lépett volna hatályba. Az ott előírt feltételekre tekintettel az FT nem támogatta e terv aláírását, és 2002 decemberében és 2003 januárjában refinanszírozást kezdeményezett a kötvénypiacokon.

145 Az FT szerint kizárt, hogy a piac a részvényesi előlegre vonatkozó tervet a francia állam olyan kötelezettségvállalásának megnyilvánulásaként érzékelte, amely meghaladja a francia államnak többségi részvényesként a tőkeemelésben való jövőbeli részesedését, mivel e terv – összhangban a francia államnak az Ambition 2005 tervben előírt tőkeemelésben való részesedésével – szigorúan a 9 milliárd euró összegre és 18 hónapos időtartamra korlátozódott. Ezenkívül a francia állam csak azt követően hozott olyan döntést, melyben javasolta, hogy részvényesi előleget bocsássanak az FT rendelkezésére, miután tájékoztatták az Ambition 2005 tervről. Végül, a piacok pozitív visszajelzése elsősorban az FT új vezérigazgatójának kinevezésére és az operatív

teljesítményének javítását célzó tervre vezethető vissza, nem pedig a francia állam rendes részvényesi szerepét meghaladó állítólagos támogatásának tulajdonítható.

146 Az FT végül előadja, hogy a Bizottság azzal is nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, hogy úgy vélte, a körültekintő magánbefektető kritériumának feltételei a jelen ügyben nem teljesülnek (a megtámadott határozat (230) preambulumbekezdése). A francia államnak a releváns időszak egésze során kifejtett tevékenysége objektív vizsgálata alapján a Bizottságnak ellentétes következtetésre kellett volna jutnia.

A Francia Köztársaság és az FT által a T-450/04. sz. ügyben beavatkozóként, és a Törvényszék írásbeli kérdéseire válaszként előadott kiegészítő érvekről

147 A Törvényszék írásbeli kérdéseire adott válaszaikban a Francia Köztársaság és az FT lényegében azt ismételte meg, hogy a francia jogot is figyelembe véve a francia állam nem kötelezte el magát végleges és visszavonhatatlan módon az FT vagy harmadik befektetők javára. A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok pontatlanok, feltételesek, és nem lehet azokat jogilag kötelező aktusoknak vagy tényeknek, sem a francia közigazgatási jog szerinti kifejezett vagy hallgatólagos állami garanciának minősíteni. Ezenkívül komoly, egyértelmű és pontos jelleg hiányában e nyilatkozatok nem minősülnek olyan ígéreteknek, melyek alapján az állami felelősség megállapítható.

148 A Francia Köztársaság és az FT hozzáteszi, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok értelmezése egyedül a francia közigazgatási jog, nem pedig a francia polgári, kereskedelmi vagy büntetőjog területéhez tartozik. Mindenesetre pontatlan és feltételes

jellegük miatt e nyilatkozatokat nem lehet szerződéses vagy egyoldalú kötelezettségvállalásoknak minősíteni, legyenek azok szándéknyilatkozatok, természetes kötelem megtartására vonatkozó ígéretek vagy végrehajtható ígéretek. Egyáltalán nincs szó kvázi kontraktuális kötelezettségvállalásról sem, sem pedig az állam szerződésen kívüli felelősségét megalapozó jogi tényekről.

149 Következésképpen, a Francia Köztársaság és az FT szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében nem jelentik az állami források elkötelezését (a megtámadott határozat (188) preambulumbekezdése). Épp ellenkezőleg, az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a tagállamok egyoldalú és önálló döntései, melyekkel ez utóbbiaknak az a célja, hogy forrásokat bocsássanak a vállalkozások rendelkezésére, vagy a kitűzött gazdasági, illetve szociális céljaik megvalósításának elősegítésére irányuló előnyöket nyújtsanak számukra, önálló és kötelező jellegű jogi aktusoknak kell lenniük. Mindenesetre az állami ígéretet csak akkor lehet támogatásnak minősíteni, ha ez az ígéret feltétel nélküli és jogilag kötelező.

c) A Bouygues-társaságok érvei

A Bouygues-társaságok első jogalapjáról

150 A Bouygues-társaságok vitatják a megtámadott határozat 1. cikkében szereplő megállapítást, amely szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok összefüggésében vizsgálva a részvényesi előleg a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősül, mivel ez a megállapítás magában foglalja, hogy az említett nyilatkozatok

önmagukban nem minősíthetők állami támogatásoknak. A Bouygues-társaságok szerint e nyilatkozatok ugyanis önmagukban vagy összességükben egy vagy több állami támogatásnak minősülnek az EK 87. cikk (1) bekezdése szerint, melynek mind a négy együttes feltétele teljesül. A tényállás ezen hibás jogi minősítése tehát sérti az EK 87. cikk (1) bekezdését.

151 Először, a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok mindegyike szelektív és a magánbefektető kritériuma alapján nem igazolt többletelőnyt biztosított az FT számára. Ez az előny a piac bizalmának újbóli elnyeréséből, különösen pedig az FT minősítésének javulásából és részvényei árfolyamának emelkedéséből állt, amely nagyon kedvező feltételek mellett tette lehetővé számára a pénzügyi piachoz való újbóli hozzáférést, és amely – az FT adott időszakbeli katasztrofális pénzügyi helyzetére tekintettel – más módon nem lett volna lehetséges. A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok így megakadályozták az FT minősítésének „junk bond" kategóriára való rontását (lásd a megtámadott határozat (37) és (212) preambulumbekezdését), és részvényei árfolyamának rendellenes és nem elhanyagolható emelkedését idézték elő (az említett határozat (35) és (221) preambulumbekezdése). A 2002. szeptember 12-i és 13-i nyilatkozatok arra ösztönözték a Moody'st, hogy a francia hatóságok újból megerősített támogatása miatt az FT adósságállományának minősítését negatívról stabilra sorolja át (az említett határozat (52) preambulumbekezdése). Ezt követően lecsökkent az FT „hitelkamatmutató-inverzióinak" (lásd a fenti 34. pontot) gyakorisága, ami azt bizonyítja, hogy a piac megítélése szerint a rövid lejáratú tartozásokhoz kapcsolódó kockázat kisebb jelentőségűvé vált, mint a hosszú lejáratú tartozásokhoz kapcsolódó kockázat. Továbbá ugyanez a hatás volt megfigyelhető a 2002. október 2-i nyilatkozatot követően (az említett határozat (30) preambulumbekezdése), mivel a következő héten az FT-részvény árfolyama 10,4%-os emelkedést mutatott (az említett határozat (180) preambulumbekezdése), míg 2002. december végén már kétszer annyit ért, mint 2002. október elején (az említett határozat (35) preambulumbekezdése). Ezek az FT számára nyújtott előnyök már azelőtt megvalósultak, hogy a francia hatóságok 2002. december 4-én bejelentették a 9 milliárd euró összegű hitelkeret formájában biztosított részvényesi előlegre vonatkozó tervet, és ezzel lehetővé tették az FT számára a refinanszírozással járó többletköltségek elkerülését (az említett határozat (222) preambulumbekezdése).

152 A Bouygues-társaságok előadják, hogy már a közigazgatási eljárásban állították, hogy a francia állam több támogatást is nyújtott az FT számára, ideértve a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat, valamint a 9 milliárd euró összegű hitelkeret formájában biztosított részvényesi előleget. Noha egyetértenek a Bizottság véleményével, mely szerint a francia hatóságok stratégiája olyan hosszú távú megmentési folyamatba illeszkedik, amely a részvényesi előleg formájában nyújtott támogatással ér véget, vitatják a Bizottságnak az ebben az előlegben megnyilvánuló egyetlen támogatásra vonatkozó következtetését. A Bouygues-társaságok szerint azt a tényt, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok kiegészítő állami támogatásoknak minősülnek, az ítélkezési gyakorlat is megerősíti (a Törvényszék T-11/95. sz., BP Chemicals kontra Bizottság ügyben 1998. szeptember 15-én hozott ítélete [EBHT 1998., II-3235. o.]). Ezek a korábbi támogatások, melyek egy hosszabb támogatási folyamat szerves részét képezik, önmagukban éppúgy szankcionálhatók, mint ahogy figyelembe vehetők a magánbefektető kritériumának alkalmazása során egy későbbi támogatás minősítése céljából, amely a korábbi intézkedéseket figyelembe véve csak a megjelenését tekintve tűnik egy körültekintő magánbefektető által is teljesíthető aktusnak. A fenti 170. pontban hivatkozott BP Chemicals kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló helyzetben több támogatási intézkedést vitattak, melyek közül az első kettő lehetővé tette a harmadik meghatározását is, bizonyítva, hogy nem teljesült a körültekintő magánbefektető kritériuma. Mindez pontosan megegyezik azzal, amit a Bouygues-társaságok a jelen ügyben hangsúlyoznak, kiemelve, hogy több támogatás van, melyek a francia állam által kialakított logika alapján egymással összefüggenek. Így a részvényesi előleg a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokban nyújtott támogatások meghosszabbítását jelenti. A Bizottság azonban nem állította korábbi támogatások fennállását, hanem leegyszerűsítő és téves módon olyan érvelést dolgozott ki, mely szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok a részvényesi előlegben valósulnak meg.

153 A Bouygues-társaságok hozzáteszik, hogy a Bizottság megközelítése olyan önkényes választás eredménye, amely tagadja az FT minősítésének a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat követően bekövetkező javulásából származó előny valódiságát (lásd a megtámadott határozat (222) preambulumbekezdését, és az [EK] 87. és az [EK] 88. cikknek a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló 2000/C 71/07 bizottsági közlemény [HL 2000. C 71., 14. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 369. o., a továbbiakban: kezességvállalás formájában nyújtott támogatásokról szóló közlemény] 3.2. pontját), amely sokkal jelentősebb, mint a

részvényesi előleghez kapcsolódó előny. A Bizottság állításával ellentétben ugyanis e nyilatkozatok támogatásoknak történő minősítése a jelen ügyben is a középpontban állt. E tekintetben nem lehet elfogadni azt az érvet, mely szerint a részvényesi előleg az egyetlen bejelentett intézkedés, mivel a bejelentés hatálya nem befolyásolhatja a támogatás fogalmának értékelését.

154 A Bouygues-társaságok vitatják az FT azon érvét, mely szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat nem lehet állami támogatásoknak minősíteni, mivel azok nem tartalmazzák állami források elkötelezését. Ez az érv nemcsak pontatlan, hanem ellentmond a megtámadott határozat (208) és (218) preambulumbekezdésének is. Ezenkívül, még ha feltételezhető is, hogy e nyilatkozatok kizárólag politikai, nem kötelező, pontatlan és feltételes jellegűek, ami nyilvánvalóan ellentmond az említett határozat (209) és (210) preambulumbekezdésének, az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében akkor is tartalmazhatják állami források elkötelezését.

155 A Bouygues-társaságok hozzáteszik, hogy a körültekintő magánbefektető nem tett volna ilyen nyilatkozatokat. E nyilatkozatokat megelőzően ugyanis az FT súlyos szerkezeti problémák által jellemzett vállalkozás volt, amely egyensúlyhiányos mérleget nyújtott be (a megtámadott határozat (17) preambulumbekezdése). Ebből adódóan elveszítette a piacok bizalmát (lásd az említett határozat (20) és azt követő preambulumbekezdéseit). Márpedig ilyen körülmények között a körültekintő magánbefektető nem nyilvánította volna ki ilyen egyértelműen az FT támogatását (az említett határozat (229) preambulumbekezdése). Ezenkívül a francia állam 2002 júliusában, szeptemberében és októberében is támogatta az FT-t, anélkül hogy megtette volna azokat az intézkedéseket, melyek biztosítják az FT konszolidációjának lehetőségét és életképességének helyreállítását, mivel ezeket az intézkedéseket csak utólag fogadták el (lásd az említett határozat (39), (53), (54), (228) és (229) preambulumbekezdését).

156 Ennélfogva a Bouygues-társaságok szerint, ami a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat illeti, teljesül az EK 87. cikk (1) bekezdésének első feltétele, vagyis az előny nyújtása (a megtámadott határozat (188) és (229) preambulumbekezdése).

157 Másodszor, a Bouygues-társaságok azt állítják, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok felvetik a francia állam jogi és ténybeli pénzügyi felelősségét.

158 E tekintetben a Bouygues-társaságok emlékeztetnek arra, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdése szerint az olyan beavatkozások is állami támogatásoknak minősülnek, melyek különböző formában csökkentik a vállalkozás költségvetésére rendszerint nehezedő terheket, és amelyek, anélkül hogy a szó szoros értelmében vett támogatásnak minősülnének, ugyanilyen jellegűek, és azonos hatásokkal járnak. Ezenkívül, formájuk alapján nem tehető semmilyen elvi különbség a támogatások között, mivel a támogatás fogalma az előny gazdasági koncepcióján alapul, és a formai kritérium nem releváns. A Szerződés állami támogatásokra vonatkozó szabályai ugyanis nem tesznek különbséget az állami beavatkozások okai és céljai tekintetében, hanem hatásaik alapján határozzák meg őket. Ebből következik, hogy a támogatás fogalma objektív fogalom, amely attól az egyetlen kérdéstől függ, hogy az állami intézkedés előnyt nyújt-e bizonyos vállalkozásoknak, vagy sem.

159 A Bouygues-társaságok úgy vélik, hogy a közösségi jog hatékony érvényesülésének általános elvére tekintettel a nyilatkozatok vagy a szóbeli ígéretek is minősülhetnek támogatásnak, amennyiben ilyen hatásokkal járnak. Az ítélkezési gyakorlat így elismerte, hogy a sajtó útján tett nyilatkozatok is minősülhetnek döntéseknek, és hogy a támogatás értékelése során az állam által tett ígéreteket is figyelembe lehet venni annak meghatározásához, hogy azok a vállalkozást olyan magatartás tanúsítására ösztönözték-e, amely hozzájárul az EK 87. cikk (3) bekezdésében lefektetett valamely cél megvalósításához (a Törvényszék T-126/99. sz., Graphischer Maschinenbau kontra Bizottság ügyben 2002. május 14-én hozott ítélete [EBHT 2002., II-2427. o.]). Ezenkívül a Franciaország által a Crédit foncier de France számára nyújtott támogatás feltételes jóváhagyásáról szóló, 1999. június 23-i 2001/89/EK határozatában (HL 2001. L 34., 36. o., a továbbiakban: Crédit foncier határozat) a Bizottság miniszteri nyilatkozatokat minősített állami támogatásnak, kiemelve, hogy azokat hatásaikat tekintve a garanciához kell hasonlítani. A Bouygues-társaságok szerint a Törvényszék T-358/94. sz., Air France kontra Bizottság ügyben 1996. december 12-én hozott ítélete (EBHT 1996., II-2109. o.) nem ellentétes e határozatokkal és az ítélkezési gyakorlattal, mivel az egy harmadik személy jövőbeli döntésére válaszként adandó esetleges

állami magatartásra vonatkozó nyilatkozatra irányult, melynek pontos tartalma akkor még nem volt meghatározva. Ezzel szemben valamely komoly állami döntés, amely az állam saját, harmadik személy magatartásának alá nem rendelt magatartására vonatkozik, akkor is állami támogatásnak minősülhet, ha az nyilatkozat formájában jelenik meg.

160 Továbbá a Bizottság a kezességvállalás formájában nyújtott támogatásokról szóló közleményének 1.1 pontjában (lásd a fenti 153. pontot) maga is megerősíti, hogy ez a közlemény a garancia összes formájára vonatkozik, tekintet nélkül azok jogi alapjára vagy az érintett ügyletre. A Bouygues-társaságok szerint ugyanis a garancia fogalmát legtágabb értelmében úgy kell értelmezni, hogy az felölel minden olyan mechanizmust, amely egy személy anyagi veszteséggel szembeni védelmét biztosítja. E meghatározásra tekintettel azok a nyilatkozatok, melyekkel egy társaság részvényese a szükséges intézkedések megtételére és különösen saját tőkéjének konszolidációjára kötelezi magát annak érdekében, hogy e vállalatnak ne legyenek pénzügyi problémái, e társaság jelenlegi és potenciális hitelezőinek adott garanciának minősülnek.

161 Ugyanígy az állami források elkötelezésének feltételét kiterjesztő módon kell értelmezni, és azt az elmaradt haszonnal vagy az ilyen források potenciális lekötésével lehet jellemezni. Még az állami források azonnali mobilizációjának hiányában is, az az egyszerű tény, hogy az állam ilyen kötelezettségvállalás miatt magát fizetési kötelezettséggel járó kockázatnak teszi ki, lehetővé teszi annak megállapítását, hogy a támogatás nyújtása állami forrásból történik. Garancia formájában nyújtott támogatásnak kell tehát minősíteni minden olyan állami beavatkozást, amellyel az állam magát jogilag vagy ténylegesen fizetési kötelezettséggel járó kockázatnak teszi ki. A jelen ügyben ez a helyzet.

162 E tekintetben az állami forrásokat elkötelező döntés jogilag kötelező vagy nem kötelező jellege az EK 87. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából lényegtelen. A közösségi jog hatékony érvényülésének biztosítsa érdekében az ítélkezési gyakorlat ugyanis a versenyjog és a szabad mozgás valamennyi területén figyelembe veszi a kötelező erővel nem rendelkező aktusokat is. Mindezt a Bizottság gyakorlata is megerősíti. Így a kezességvállalás formájában nyújtott támogatásokról szóló közlemény (lásd a fenti 153. pontot) 2.1.3. pontja szerint az a körülmény, hogy a közvállalkozások

nem állnak csőd-, illetve fizetésképtelenségi eljárás alatt, önmagában is garancia formájában nyújtott támogatásnak minősül, még e vállalkozások pénzügyi támogatására vonatkozó állami kötelezettségvállalás hiányában is. Ahogyan azt a Bizottság a 2003. április 4-i, a Francia Köztársaságot az Électricité de France (EDF) számára az ipari és kereskedelmi közhivatal (EPIC) alapszabályából eredő korlátlan állami kezességvállalás formájában nyújtott támogatási intézkedésre (E 3/02. sz. támogatás – Az Électricité de France érdekében hozott támogatási intézkedés [HL 2003. C 164., 7. o.]) vonatkozó észrevételei előterjesztésére felhívó levele is megerősítette, az ezen állítást alátámasztó érvelés szerint az állam gyakorlatilag köteles ilyen támogatást nyújtani, mivel ennek hiányában egyetlen piaci szereplő sem kötne e vállalkozásokkal szerződést. Márpedig a jelen ügyben pusztán ezen elvek alkalmazásának is az állami források elkötelezésének elismerésére kellett volna ösztönöznie a Bizottságot.

163 A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok jogilag vagy ténylegesen állami forrásokat elkötelező, végleges, egyértelmű és pontos, garanciára vonatkozó kötelezettségvállalásoknak minősülnek. Ezekkel a nyilatkozataival a francia állam egyértelműen és pontosan elkötelezte magát a pénzügyi miliővel szemben, ami alapján az FT nehézségei esetén pénzügyi támogatást biztosít az esedékessé váló adósságok kezeléséhez. Ahogyan a megtámadott határozat (209) preambulumbekezdéséből kitűnik, ezek az ismétlődő nyilatkozatok kellőképpen pontosak, egyértelműek és véglegesek ahhoz, hogy bizonyítsák a francia állam hiteles és feltétel nélküli kötelezettségvállalásának fennállását. A piac visszajelzései, és különösen az FT-részvények és -kötvények értékének a 2002. július 12-i nyilatkozatot követő növekedése megerősítik, hogy a piac hitt a francia állam FT-nek nyújtott garanciájában és támogatásában. (a megtámadott határozat (221) preambulumbekezdése). E támogatás feltétel nélküli jellegét a „szükség esetén" kifejezés nem vonja kétségbe, mivel ez a fenntartás pusztán formális, ugyanis az FT helyzete a szóban forgó időszakban veszélyeztetett volt, és biztos volt a pénzügyi nehézségek felmerülése (az említett határozat (210) preambulumbekezdése). Így ezek a nyilatkozatok, akár önállóan, akár együttesen, egyértelműen kinyilvánítják a francia államnak az FT számára támogatást és garanciát biztosító kötelezettségvállalását (az említett határozat (208) és (212) preambulumbekezdése).

164 Ezenkívül, a Bouygues-társaságok szerint a 2002 júliusa óta tett valamennyi nyilatkozat a francia jog szerint éppúgy, mint az angolszász jog szerint kötelezettségvállalás értékével bír. Hozzáteszik, hogy a francia jogban a közigazgatási hatóság kötelezettségvállalásának fennállását nem annak formája, hanem belső jellemzői alapján ítélik meg. A francia közigazgatási bíróság így elismeri, hogy nemcsak az írásbeli határozatok, hanem az egyszerű szóbeli döntések is közigazgatási határozatoknak minősülhetnek. Továbbá az ígéretek akkor is kötelezettségvállalásoknak minősülnek, ha semmilyen egyedi jogi aktus nem kíséri őket, mivel azok a közigazgatási hatóság akaratnyilvánításaként értelmezendők. Az állam kötelezettségvállalásának elismeréséhez elegendő, ha a közigazgatás „meggyőző módon" kinyilvánítja, hogy adott módon kíván eljárni. Ennélfogva ezek a végleges, egyértelmű és pontos állami nyilatkozatok minden esetben felvetik az állam felelősségét, akár azért, mert ígéretével a saját maga számára olyan jogi kötelezettségeket hozott létre, amelytől már nem tud elállni, anélkül hogy ne követne el hibát, így felelőssége megállapításához már az is elegendő, ha nem tartja be ígéretét, vagy mert – ellenkező esetben – ígéretével az állam jogellenesen vállalt kötelezettséget.

165 A Bouygues-társaságok szerint belső jellemzőit tekintve a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok mindegyike a francia állam kötelezettségvállalásának minősül. Ugyanígy ezeket a nyilatkozatokat a piac úgy tekintette, mint amelyek pontosak, feltétel nélküliek, és a francia állam hiteles és valódi kötelezettségvállalását nyilvánítják ki, amely az FT-t érintő pénzügyi válság rendezésének alapja volt. A francia jogban alkalmazandó elvekkel összhangban, ha ezeket a kötelezettségvállalásokat a francia állam nem tartotta volna tiszteletben, akkor azzal valamennyi, az eljáráshoz fűződő érdekét igazoló harmadik fél, mint az FT részvényesei, alkalmazottai vagy hitelezői által indított felelősségre vonási eljárásnak tehette volna ki magát. Ez az egyetlen indok elegendő annak megállapításához, hogy a 2002 óta tett nyilatkozatok önmagukban állami források elkötelezésével jártak.

166 A francia jogra tekintettel e nyilatkozatok még a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból származó kötelezettségvállalás kötelező erejének hiánya esetén is lekötik az

állami forrásokat e fogalom tág értelmezése miatt. A francia állam ugyanis ténylegesen köteles volt betartani ígéretét, figyelembe véve azt a valós veszélyt, amit nyilatkozatai a piac szempontjából keltettek (lásd különösen a megtámadott határozat (217) és (221) preambulumbekezdését). Ezen ígéret be nem tartása a francia állam mint a vállalkozás tulajdonosa és irányítója, fontos gazdasági szereplő és a pénzügyi piacok jelentős hitelezője számára hitelességének és piaci hírnevének elvesztéséből adódóan jóval több költséget okozott volna (az említett határozat (217) és (221) preambulumbekezdése). Ez a francia államot érintő pénzügyi kockázat még jogilag kötelező kötelezettségvállalás hiányában is egyenértékű az állami források elkötelezésével. A Bouygues-társaságok hangsúlyozzák, hogy a kormány valamely tagjának bármely nyilvános kijelentése, amit valamely vállalkozás érdekében tesz, önmagában nem hoz létre állami támogatást, hanem azt mindig a tartalma, összefüggései és az adott ügy körülményei alapján kell értékelni. Márpedig a jelen ügyben a szóban forgó nyilatkozatok pontosságára és az FT jelentőségére, hagyományos piaci szereplői minőségére és pénzügyi helyzetének kivételesen súlyos jellegére tekintettel a szóban forgó nyilatkozatok különös, a francia állam által adott garanciával egyenértékű jelentőséggel bírtak.

167 A Bouygues-társaságok szerint a gazdasági miniszter „A [francia] állam által nyújtott burkolt vagy nyílt garanciaeszközök áttekintése" című, 2003. július 22-i körleveléből (a továbbiakban: 2003. július 22-i körlevél) és különösen a körlevélhez csatolt magyarázó feljegyzésből az következik, hogy a nyílt garancia feltétele, hogy a jogalapban szerepeljen az „állam garantálja" kifejezés, míg az implicit garancia kizárólag annak meghatározását követeli meg, hogy a közigazgatási aktus „az állam számára pénzügyi következményekkel járjon, illetve azt tartalmazzon". A magyarázó feljegyzés elismeri továbbá, hogy az állami garancia származhat többek között „miniszteri levélből vagy bármely egyéb forrásból", és hogy az érvényes jogalap nélkül adott garanciák is „keletkeztethetnek jogokat kedvezményezettjeik számára". Márpedig, mivel a Bizottság elfogadja, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok pénzügyi kockázatot tartalmaztak, és kellőképpen egyértelműek, pontosak és véglegesek voltak ahhoz, hogy kinyilvánítsák a francia állam hiteles kötelezettségvállalásának fennállását, akkor arra

a következtetésre kellett volna jutnia, hogy itt állami támogatást megvalósító, implicit garanciáról van szó.

168 Harmadszor, a Bouygues-társaságok azt állítják, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok torzították a versenyt, és érintették a tagállamok közötti kereskedelmet.

169 A Bouygues-társaságok a fenti megfontolások összességéből arra következtetnek, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok olyan szelektív, a magánbefektető kritériumára tekintettel nem igazolt előnyt biztosítottak az FT számára, amely francia állami forrásokat köt le, torzítja a versenyt, és érinti a tagállamok közötti kereskedelmet. Ennélfogva ezek a nyilatkozatok akár önállóan, akár együttesen is teljesítik az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti négy feltételt, és egy vagy több olyan állami támogatásnak minősülnek, melyek különböznek a részvényesi előleg jelentette előnytől. Következésképpen a Bizottság azzal, hogy elutasította e nyilatkozatok külön állami támogatásoknak minősítését, megsértette az EK 87. cikk (1) bekezdését.

A Bouygues-társaságok második jogalapjáról

170 A Bouygues-társaságok szerint a megtámadott határozat 1. cikkét a lényeges eljárási szabályok kettős megsértése, vagyis az indokolás ellentmondásossága és elégtelensége miatt is meg kell semmisíteni.

171 Az indokolás ellentmondásosságával kapcsolatban a Bouygues-társaságok kijelentik, hogy míg az indokolás első része megállapítja, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok teljesítik az állami támogatáshoz szükséges minden feltételt, az indokolás más része ellentmond ezen állításnak.

172 Így a megtámadott határozat (36), (51) és (53) preambulumbekezdésében lévő megállapítások alapján a Bizottság először úgy vélte, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok kellőképpen egyértelműek, pontosak és véglegesek ahhoz, hogy a francia állam egyértelmű, végleges és hiteles kötelezettségvállalásának fennállására lehessen következtetni (e határozat (185), (207) és (210) preambulumbekezdése). Ezután a Bizottság azt állapította meg, hogy ez a kötelezettségvállalás állami forrásokra is vonatkozik, mivel alkalmas arra, hogy a francia állam számára költséget okozzon. Mindez jogi kötelezettséggel, illetve ezen ígéret betartásának követelményével jár együtt, melynek be nem tartása esetén az államnak meg kell térítenie az FT hitelezőinek okozott kárt, vagy legalábbis tűrnie kell hitelességének elveszítését a pénzügyi piacokon, amely sokkal jelentősebb pénzügyi veszteséget jelent (az említett határozat (217) és (221) preambulumbekezdése).

173 Ezenkívül a Bizottság megállapította, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok biztos és pótlólagos előnyt nyújtanak az FT számára, hozzájárulva ezzel minősítése fenntartásához és részvényei árfolyamának emelkedéséhez (a megtámadott határozat (188) és (221) preambulumbekezdése), amely előnyben az FT katasztrofális pénzügyi helyzetére tekintettel rendes piaci feltételek mellett nem részesülhetett volna (az említett határozat (212) preambulumbekezdése). A megtámadott határozat (56), (221) és (222) preambulumbekezdésének együttes értelmezéséből következik, hogy ez az FT-nek biztosított előny, azaz a pénzügyi piachoz kedvező feltételekkel való fordulás lehetősége megelőzte a részvényesi előleg bejelentését. Ugyanígy az említett határozat (188) preambulumbekezdése megerősíti, hogy a Bizottság szerint az FT 2002 júliusától egészen októberig szelektív előnyben részesült.

174 Továbbá a megtámadott határozat (17), (20)–(35), (37), (39), (41), (49), (59), (229) és (230) preambulumbekezdéséből az következik, hogy az FT nehéz pénzügyi helyzetét figyelembe véve az adott időszakban egy ilyen módon adott előny nem igazolható a körültekintő magánbefektető kritériuma alapján. Végül a Bizottság elismerte,

hogy ez az előny különösen érzékeny módon torzította a versenyt, illetve azzal fenyegetett (a megtámadott határozat (198) preambulumbekezdése), és hogy ez a helyzet érinthette a tagállamok közötti kereskedelmet (az említett határozat (200) preambulumbekezdése).

175 Mindenesetre olyan megállapítás hiányában, mely szerint az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti támogatás fogalmának minden feltétele teljesül, a Bizottság elutasította, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat állami támogatásoknak minősítse (a megtámadott határozat (219) preambulumbekezdése) azon az alapon, hogy nem rendelkezett a megfelelő elemekkel ahhoz, hogy minden kétséget kizáróan bizonyítsa az ilyen támogatások fennállását (az említett határozat (189) és (219) preambulumbekezdése). A Bouygues-társaságok szerint ez a következtetés ellentmondásos, mivel a megtámadott határozat indokolása, amely megállapítja a támogatás fogalma összes feltételének teljesülését, elegendő, és nem szorul további bizonyítékokra.

176 Az indokolás elégtelenségével kapcsolatban a Bouygues-társaságok kiemelik, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok állami támogatásnak való minősítésének elutasítása elégtelen indokoláson alapul. A Bizottság a megtámadott határozat (188) és (218) preambulumbekezdésében először elismerte az említett nyilatkozatok támogatásnak való minősítésének lehetőségét, mindezt azonban egy „újszerű, de valószínűleg nem alaptalan elgondolásnak" vélte. Márpedig az említett határozat (189) és (219) preambulumbekezdésében ugyanakkor a Bizottság kimondta, hogy nem rendelkezik „elegendő elemmel, amelyek ennek az újszerű tézisnek az alapján kétséget kizáróan bizonyítanák a támogatás jelenlétét". A Bouygues-társaságok szerint az ilyen homályos indokolás nem alkalmas arra, hogy igazolja a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok állami támogatásnak való minősítésének Bizottság általi megtagadását, és ellentétes az indokolási kötelezettséggel. A Bizottság egyrészt nem ad magyarázatot arra, hogy a támogatásnak való minősítés milyen oknál fogva „újszerű". Másrészt nem határozza meg azokat a bizonyítékokat, amelyek hiányoznak a támogatás fennállásának megállapításához.

177 Először, ami a támogatásnak való minősítés állítólagos újszerű jellegét illeti, a Bouygues-társaságok emlékeztetnek arra, hogy a támogatás fogalma objektív, minden olyan állami intézkedést felölelő fogalom, amely alkalmas arra, hogy egy vállalkozást

közvetlenül vagy közvetetten előnyben részesítsen. Ez a fogalom szigorúan jogi jellegű, és így egyedül attól a kérdéstől függ, hogy a kedvezményezett vállalkozás részesül-e olyan gazdasági előnyben, amit rendes piaci feltételek mellett nem kapott volna meg. Mindebből az következik, hogy a Bizottság nem rendelkezik mérlegelési jogkörrel annak eldöntésében, hogy egy intézkedés állami támogatást valósít-e meg. A Bizottság kizárólag a támogatásnak az EK 87. cikk (3) bekezdése szerinti összeegyeztethetősége esetleges vizsgálatának szakaszában, amely gazdasági, szociális, regionális és ágazati jellegű összetett értékeléseket foglal magában, rendelkezik széles körű mérlegelési jogkörrel. A Bizottság tehát minden olyan intézkedést köteles állami támogatásnak minősíteni, amely objektív módon teljesíti az EK 87. cikk (1) bekezdésében előírt feltételeket.

178 A Bizottság tehát nem elégedhet meg azzal, hogy kimondja az EK 87. cikk (1) bekezdése különleges alkalmazásának újszerű jellegét ahhoz, hogy tartózkodjon az állami támogatás fennállásának megállapításától. Az ellenkező álláspont elfogadása annak elismerésével járna, hogy az állami támogatás nem fejlődőképes fogalom, ami azzal a következménnyel járna, hogy megfosztaná az EK 87. és az azt követő cikkeket hatékony érvényesülésüktől.

179 A Bouygues-társaságok kiemelik, hogy semmiképpen sem a jelen ügy az első eset, melynek keretében a Bizottság az EK 87. cikkre és 88. cikkre tekintettel döntött a tagállami hatóságok által valamely vállalkozás javára tett támogató nyilatkozatok jogi minősítéséről. A Crédit foncier határozatban (lásd a fenti 159. pontot) a Bizottság úgy vélte, hogy a francia hatóságok által tett nyilvános nyilatkozatok célja az volt, hogy követeléseik minőségét illetően megnyugtassa a Crédit foncier de France (a továbbiakban: CFF) hitelezőit, és e nyilatkozatokat állami támogatásnak minősítette. A Bouygues-társaságok szerint ezzel analóg értékelés alkalmazandó a jelen ügyben is, mivel a két ügy jelentős ténybeli hasonlóságokat mutat. Egyrészt, a CFF és az FT hasonló pénzügyi nehézségekkel küzdött, amelyek jelentős eladósodással és minősítésüknek a kötvénypiac igénybevételét tiltó romlásával jellemezhetők (a Crédit foncier határozat (14) preambulumbekezdése). Másodszor, az 1996. július 26-i sajtóközleményben a gazdasági miniszter – a 2002. július 12-i nyilatkozatban elmondottakhoz hasonlóan – azt állította, hogy „a [francia] állam elkötelezett, hogy a CFF minden okiratba foglalt esedékes tartozását, a főkövetelést és a kamatokat teljesítse” (a Crédit foncier határozat (36) preambulumbekezdése, lásd továbbá a megtámadott

határozat (208) preambulumbekezdését). Harmadszor, a Crédit foncier határozat (40) preambulumbekezdésében a Bizottság emlékeztetett a támogatási intézkedések hatásai figyelembevételének szükségességére, és arra, hogy e tekintetben „a hiteleik minőségét illetően a hitelezők megnyugtatásával a szóban forgó nyilatkozat arra irányult, hogy súlyos likviditási válság idején, amikor az intézmény rendes feltételek mellett nem képes a piacról való önfinanszírozásra, elkerülhető legyen a CFF részvények visszatérítése iránti igény". Az FT esetében észlelt hatások a piac bizalmának újbóli megszerzését illetően azonosak voltak. Végül a Crédit foncier határozat (44) preambulumbekezdése, amely szerint „a Bizottság úgy véli, hogy a [gazdasági] miniszter 1996. áprilisi nyilatkozatának, bár nem öltött jogi formát, lényeges következményei voltak, és így a garanciával egyenértékűnek kell tekinteni", tökéletesen alkalmazható az FT esetében. A Bouygues-társaságok azt mindenesetre elismerik, hogy a gazdasági miniszternek a Crédit foncier határozatban szóban forgó sajtóközleményétől eltérően a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok nem tartalmazták a „kötelezettségvállalás" kifejezést. A kötelezettségvállalás azonban a használt kifejezésekből, azok határozottságából és ismétlődő jellegéből is következhet, mint az említett nyilatkozatok esetében.

180 A fentiekből az következik, hogy a támogatásnak való minősítés állítólagos újszerű jellegére alapított indokolás elégtelen.

181 Másodszor, ami a támogatások fennállásának minden kétséget kizáró módon való bizonyításához szükséges megfelelő információk állítólagos hiányát illeti (a megtámadott határozat (189) preambulumbekezdése), a Bouygues-társaságok felróják a Bizottságnak, hogy nem nevezte meg azokat a bizonyítékokat, amelyek ehhez hiányoznak. A 2004. április 28-i jelentés, és több, harmadik személyek – többek között a Bouygues-társaságok – által készített jelentés és tanulmány kézhezvételét követően a Bizottság már nem állíthatja alappal, hogy nem rendelkezett elegendő információval ahhoz, hogy nyilatkozzon a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok jogi minősítéséről. Ezen információk alapján a Bizottság már meg tudta volna állapítani e nyilatkozatok

végleges minősítését, vagy legalább meg kellett volna vizsgálnia ezen információk relevanciáját e minősítés elutasításának egyértelmű és pontos indokolásához. Még ha feltételezzük is, hogy ez nem volt lehetséges, a Bizottságnak további információkat kellett volna gyűjtenie a közigazgatási eljárás befejezése és a megtámadott határozat elfogadása előtt.

d) A Bizottság érvei

A Francia Köztársaság és az FT második jogalapjának első részéről

182 Előzetesen a Bizottság hangsúlyozza, hogy a Francia Köztársaság elfogadhatatlan módon elkülöníti a megtámadott határozat (194) preambulumbekezdésének értelmezését, mely szerint a részvényesi előleg előnyt biztosít az FT számára, az említett határozat (197), és különösen a (203)–(230) preambulumbekezdésétől, amelyekben a Bizottság azt vizsgálta, hogy az így nyújtott előny tiszteletben tartja-e a körültekintő magánbefektető kritériumát.

183 A Bizottság szerint a Francia Köztársaság és az FT tévesen, statikusan és „fényképszerűen" értelmezi a szóban forgó műveletet, és a megtámadott határozat megszorító és részleges értelmezésével tévesen jár el. Megközelítésük célja, hogy a vizsgálatot kizárólag a 2002 decemberében bejelentett intézkedésekre korlátozzák, kizárva a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat, amelyek arra irányultak, hogy megnyugtassák a piacokat a 9 milliárd euró összegű hitelkeret 2002. decemberi rendelkezésre bocsátását

megelőzően. Nem lehetséges azonban a részvényesi előlegre vonatkozó 2002. decemberi tervet megelőző események részekre bontott vizsgálata. A megtámadott határozat (187), (222) és azt követő preambulumbekezdéseiben a Bizottság egyébként kitért azokra az okokra, amelyek miatt a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat és a részvényesi előleget együtt kellett vizsgálnia. Ugyanezekben a preambulumbekezdésekben hivatkozott arra is, hogy attól a kérdéstől függetlenül, hogy e nyilatkozatok önmagukban is tekinthetők-e támogatásnak, a 2002. decemberi eseménysorozat bekövetkezésekor bebizonyosodott, hogy a francia állam immár visszavonhatatlan kötelezettségvállalása nem felel meg a körültekintő magánbefektető kritériumának, továbbá állami támogatást valósít meg. A francia hatóságok stratégiája ugyanis az FT megmentésének folyamatába illeszkedett, amely nem korlátozódott a 2002. decemberi eseményekre (a megtámadott határozat (219) és azt követő preambulumbekezdései). Ez az álláspont kellő pontossággal kitűnik a megtámadott határozatból, különösen annak (191) és (223) preambulumbekezdéséből.

184 A fent ismertetett megközelítést a (191) preambulumbekezdés foglalja össze, és megjelenik többek között a megtámadott határozat (20) és azt követő, illetve (36) és azt követő preambulumbekezdéseiben szereplő tények időbeli sorrendben való bemutatásánál is. E tekintetben a Bizottság a fenti 152. pontban hivatkozott BP Chemicals kontra Bizottság ügyben hozott ítéletre (179. pont) hivatkozik, melynek keretében a Törvényszék emlékeztetett a valamely vállalkozás megmentését célzó intézkedés teljessége figyelembevételének szükségességére, és megsemmisítette a bizottsági határozatot, amely tévesen választotta szét a szóban forgó különböző tőkebeviteli műveleteket. Ebből következik a Bizottság azon kötelezettsége, hogy – különösen az összetett megmentési és szerkezetátalakítási ügyletek értékelése során – megvizsgálja, a korábbi aktusok, melyeket egy körültekintő befektető nem tehetett volna meg, milyen mértékben befolyásolták vagy egyszerűsítették a jelenlegi magatartást. Ilyen esetben ugyanis a folyamat végén egy elkülönült magatartás „körültekintőnek" tűnhet, ha azt kiragadják összefüggései közül, ahogy azt a jelen ügyben a Francia Köztársaság és az FT próbálja megtenni. A Bizottság hozzáteszi, hogy a fenti 152. pontban hivatkozott BP Chemicals kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben a Törvényszék nem állapította meg, hogy a harmadik tőkebevitel támogatásnak minősül.

185 Márpedig a megtámadott határozat (36)–(56) preambulumbekezdésében bemutatott főbb események sorozata egyértelműen mutatja a Francia Köztársaság kinyilvánított, FT támogatására irányuló szándékát, melynek célja, hogy megakadályozza az FT minősítésének későbbi lerontását. E tekintetben a pénzügyi piacok nem tájékozódtak arról, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok kötelező erejűek voltak-e, vagy sem, illetve hogy azok visszavonhatatlan kötelezettségvállalást fejeznek-e ki, vagy sem. Az már inkább a Francia Köztársaság által keltett benyomás, hogy ez a kötelezettségvállalás kötelező erejű, amely döntő jelentőségű volt mind a hitelminősítő intézetek, mind a piac felfogása szempontjából, figyelembe véve az FT-részvény árfolyamának a 2002. július 12-i nyilatkozatot követő emelkedését. A Francia Köztársaság nem magyarázta meg és nem bizonyította azokat az okokat, melyek miatt a piacoknak kételkedniük kellett volna a francia állam kötelezettségvállalásának véglegességében. Ezzel szemben az FT igazgatótanácsának 2002. december 4-i „Helyzetjelentés" című előterjesztésének ismertetéséből kitűnik, hogy az FT számára nem volt kétséges, hogy a francia állam támogatása lényeges volt a hitelminősítő intézetek számára. Következésképpen az a kérdés, hogy vajon a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok támogatást valósítottak-e meg, vagy sem, már nem releváns, mivel e nyilatkozatoknak a részvényesi előlegre vonatkozó 2002. decemberi terv formájában való megnyilvánulásakor bebizonyosodott egyrészt, hogy a kötelezettségvállalás onnantól fogva visszavonhatatlanná vált, másrészt, hogy nem felel meg a magánbefektető kritériumának, tekintettel arra, hogy egy ilyen befektető rendes piaci feltételek mellett nem avatkozik be.

186 Ezt a következtetést a fenti 159. pontban hivatkozott Air France kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (74. és 79. pont) nem kérdőjelezi meg. Ez az ítélet inkább azt erősíti meg, hogy az FT 2002. júliusi helyzetére tekintettel egy körültekintő magánbefektető nem tett volna olyan nyilatkozatokat, mint amilyeneket a francia hatóságok 2002 júliusa óta tettek, mely nyilatkozatok alkalmasak voltak arra, hogy megerősítsék az FT hitelességét és jó hírét, anélkül hogy korábban legalább egy vizsgálatot lefolytattak volna az FT-nél (a megtámadott határozat (228) és azt követő preambulumbekezdései). Márpedig a 2002. július 12-i nyilatkozat alkalmával a francia hatóságok nem ismerték az FT pénzügyi nehézségeinek pontos terjedelmét. A Bizottság elismeri ugyanakkor, hogy a fenti 159. pontban hivatkozott Air France kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben a Törvényszék nem foglalt állást abban, hogy a körültekintő befektető kritériuma csak a jogilag visszavonhatatlan kötelezettségvállalás esetén alkalmazandó-e.

187 A Bizottság kijelenti, hogy soha nem tagadta, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok pénzügyi kockázattal járhatnak. Úgy vélte azonban, hogy nem rendelkezik elegendő elemmel ahhoz, hogy ezen újszerű elgondolás alapján minden kétséget kizáróan bizonyítsa, hogy ezek a nyilatkozatok állami források visszavonhatatlan elkötelezését jelentik, és ezért az EK 87. cikk szerinti támogatásoknak minősülnek (a megtámadott határozat (218) és (219) preambulumbekezdése). Mindamellett jogában állt megvizsgálni, hogy a 2002. júliusihoz hasonló körülmények között egy körültekintő magánbefektető is vállalta volna-e ugyanezt a kockázatot (az említett határozat (218) és (219) preambulumbekezdése), amely egyrészt a piacon az e nyilatkozatok hitelességéhez kötődő gazdasági kockázatból (az említett határozat (217), (220) és (221) preambulumbekezdése), és másrészt jogi kockázatból állt, mivel e nyilatkozatokat több nemzeti jogrend alapján is kötelező erejűnek tekinthették volna (az említett határozat (215) preambulumbekezdése). Emiatt a Bizottság először „újszerű, de valószínűleg nem alaptalan" elgondolásnak minősítette azt az elgondolást, mely szerint a 2002. július 12-i nyilatkozat önmagában támogatásnak minősül (az említett határozat (188) és (218) preambulumbekezdése), ezután kimondta, hogy nem tudja minden kétséget kizáróan bizonyítani a támogatás meglétét ezen az alapon (az említett határozat (189) és (219) preambulumbekezdése), és végül a támogatás fogalmának „hagyományosabb" megközelítését alkalmazta (az említett határozat (219)–(230) preambulumbekezdése). Mindebből arra következtetett, hogy 2002 júliusától kezdve lehetetlenné vált az állami és a magánbefektetők rendes piaci helyzetben tanúsított magatartásának összehasonlítása, mivel egyetlen magánbefektető sem lett volna képes olyan módon befolyásolni a piacot, ahogy azt a francia hatóságok tették 2002 júliusa óta tett nyilatkozataikkal. Ebből kifolyólag a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a körültekintő befektető kritériumának egyedül a 2002. decemberi helyzetre való alkalmazása téves, mivel abban az időpontban már nem lehetett megítélni az FT helyzetét a rendes piaci körülmények között (az említett határozat (219)–(230) preambulumbekezdése).

188 A Bizottság elutasítja azt az érvelést, mely szerint akadályozza a tagállamokat abban, hogy körültekintő befektetőkként járjanak el. Valamely magán gazdasági szereplő szintén tehet kijelentéseket, vagy viselkedhet úgy, hogy az pénzügyi kockázattal járó, visszavonhatatlan jogi kötelezettségvállalást eredményezzen, anélkül hogy annak visszavonhatatlan jellege bizonyos lenne. A Bizottság tehát jogosan vizsgálhatja, hogy egy magán gazdasági szereplő vállalt volna-e ilyen kockázatot, és ennélfogva jogszerűen alkalmazhatja a magánbefektető kritériumát olyan magatartásokra, melyek potenciálisan nem eredményeznek visszavonhatatlan jogi kötelezettségvállalásokat.

A Bizottság így a francia állam és a magán gazdasági szereplő magatartásának összehasonlítására korlátozódott annak a folyamatnak a teljes időtartamában, amely végén az állam a támogatását részvényesi előleg formájában konkretizálta, amely előleg nem más, mint az FT-nek a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal bejelentett megfelelő intézkedésekkel való támogatására vonatkozó elvi döntésének gyakorlati megvalósítása (a megtámadott határozat (36) és (185) preambulumbekezdése). Ugyanakkor ezen egyértelmű és kategorikus kötelezettségvállalás nyilvános megjelenése a piac tekintetében olyan pénzügyi kockázatokkal járt, amit egy magánbefektető ilyen meggondolatlanul, az FT gazdasági helyzetére vonatkozó alapos tájékozódás nélkül nem tett volna meg (a megtámadott határozat (229) preambulumbekezdése). A közigazgatási eljárás során maguk a francia hatóságok elismerték, hogy 2002. július 12-én nem ismerték sem az FT pontos helyzetét, sem a konszolidációjához szükséges hatékony eszközöket. Ilyen körülmények között minden körültekintő részvényes tartózkodott volna olyan nyilatkozatok megtételétől, melyekből a piacon a saját pénzügyi helyzetének veszélyeztetésére alkalmas, akár jövőbeli kötelezettségek származhatnak. A Bizottság szerint amennyiben az állam egy nehézségekkel küzdő vállalkozás javára támogatási intézkedések elfogadását, és szándékának a piaccal való közlését tervezi, akkor arra kell törekednie, hogy ne idézze elő a verseny torzulását, és adott esetben tartsa tiszteletben az állami támogatásra vonatkozó szabályokat. Amennyiben tehát ez az intézkedés támogatásnak minősülhet, minden támogató nyilatkozatot olyan kifejezett fenntartásnak kell követnie, mely szerint minden későbbi beavatkozást előzetesen bejelentenek a Bizottságnak, és azt csak annak jóváhagyását követően hajtják végre, ami ezt a nyilatkozatot feltételessé teszi.

A Francia Köztársaság és az FT második jogalapjának második részéről

189 A Bizottság szerint a 2002. július 12-i nyilatkozat és a részvényesi előlegre vonatkozó terv közötti tárgyi és gazdasági összefüggések miatt a francia állam 2002. július utáni magatartásának összességét szükséges megvizsgálni (a megtámadott határozat (187) preambulumbekezdése). A vizsgálatnak a bejelentésben foglalt tényekre

való korlátozása szabad választást hagyna a tagállam számára az érdemleges elemzés időtartamának meghatározását illetően, amely ellentétes a támogatás gazdasági realitáson alapuló fogalmának objektív jellegével. Ennélfogva ha a Bizottság korábbi, objektíven érdemleges tényekkel szembesül, azokat is be kell vennie elemzésébe. A jelen ügyben a 2002. július 12-i nyilatkozat az „intézkedések szélesebb láncolatának" részét képezi, melynek a részvényesi előlegre vonatkozó terv és a tőkeemelésben való részvétel csak az utolsó elemeit jelentik. Emiatt a Bizottságnak azokat együttesen kellett megvizsgálnia, ami joggal vezette őt annak megállapítására, hogy 2002 decemberében fennálltak a támogatás fogalmának elemei.

190 A Bizottság vitatja, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat az FT esetleges pénzügyi támogatását illetően nem jelentett állami kötelezettségvállalást, és hogy az azon a tisztán szubjektív benyomáson alapult, ahogy ezt a nyilatkozatot szerinte a piacok észlelhették. Ezzel szemben a Bizottság olyan objektív tényekre támaszkodott, amelyek bizonyítják, hogy piaci szemszögből e nyilatkozat kötelező jellegű kötelezettségvállalás és egy jövőbeli francia állami beavatkozás benyomását keltette. A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok célja tehát a piacok megnyugtatása volt, és a francia hatóságok kapcsolatba léptek a hitelminősítő intézetekkel is annak érdekében, hogy elkerüljék az FT kötvényeinek „junk bond" kategóriára való lerontását. Ezenkívül, ahogy az a megtámadott határozat (210) preambulumbekezdéséből kitűnik, a Francia Köztársaság és az FT érvelése ellentmondásos. Márpedig az említett preambulumbekezdés jogszerűségének e felperesek által részletesen kifejtett vitatása hiányában ezt az elgondolást mint megalapozatlant el kell utasítani.

191 A fentiek összességéből a Bizottság arra következtet, hogy a Francia Köztársaság és az FT második jogalapját mint megalapozatlant el kell utasítani.

A Francia Köztársaság és az FT harmadik jogalapjáról

– A 2002. július 12-i nyilatkozatra vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibáról

192 A Bizottság szerint a francia állam FT-t támogató döntését 2002. július 12-én hozták meg, jóllehet kötelezettségvállalásának feltételei ebben az időszakban még nem körvonalazódtak. A 2002. július 12-i nyilatkozat az „FT támogatására vonatkozó hiteles kötelezettségvállalási stratégia" részét képezte, és azt a piacok is ilyennek tekintették (a megtámadott határozat (220) és azt követő preambulumbekezdései). E nyilatkozat szó szerinti elemzéséből és szövegösszefüggéséből az következik, hogy ez a kötelezettségvállalás egyértelmű volt, és hogy azt többek között a hitelminősítő intézetek tekintetében meg is ismételték (az említett határozat (205)–(212) preambulumbekezdései). 2002. július 12-i sajtóközleményében az S & P megemlítette ugyanis, hogy a francia hatóságok közvetlenül felvették vele a kapcsolatot, hogy biztosítsák őt az FT-t érintő támogatásukról (az említett határozat (38) preambulumbekezdése). A megkeresett hitelminősítő intézetek szempontjából a 2002. július 12-i nyilatkozat tehát a francia államnak az FT támogatására vonatkozó akaratnyilvánításának a kifejezése volt. Az ilyen ismételt és egybehangzó nyilatkozatok, amelyek a francia állam részesedéseinek igazgatásáért felelős és az FT többségi részvényesét képviselő miniszterétől származnak, bizonyosan alkalmasak arra, hogy azokat a piac a francia államnak az FT pénzügyi támogatására vonatkozó, hitelt érdemlő és feltétel nélküli kötelezettségvállalásaként fogadja el (az említett határozat (217) preambulumbekezdése). A Bizottság bizonyította, hogy ezt a piaci felfogást a pénzügyi elemzők visszajelzése és észrevételei is megerősítették, amelyek a 2002. július 12-i nyilatkozatot pénzügyi hozzájárulásra vonatkozó végleges kötelezettségvállalásként, és úgy értelmezték, mint ami fenntartja az FT biztos befektetési kategóriájú minősítését (az említett határozat (220), (221), (37), (38), (52) és (58) preambulumbekezdése).

193 A Bizottság szerint az a tény, hogy a francia állam saját magatartását körültekintőnek minősítette, nem vonja kétségbe kötelezettségvállalásának feltétel nélküli jellegét.

Ugyanígy az FT pénzügyi problémái esetleges bekövetkezésének említése nem alkalmas arra, hogy azt e kötelezettségvállalás felfüggesztő vagy elállási feltételeként lehessen értelmezni (a megtámadott határozat (210) preambulumbekezdése). Nincs olyan tényező ugyanis, amely lehetővé teszi annak bizonyítását, hogy a piac akármilyen feltételt észlelt volna e tekintetben. Ha a gazdasági miniszter a közösségi jog tiszteletben tartása érdekében feltételhez akarta volna kötni a kötelezettségvállalását, nem elégedett volna meg a „körültekintő befektető" kifejezés használatával, amit a piacok nem szükségképpen tekintenek az állami támogatások joga részének, hanem azzal a kifejezett fenntartással kellett volna élnie, amely szerint minden későbbi beavatkozást előzetesen közölnek a Bizottsággal, és azt csak annak Bizottság általi jóváhagyását követően hajtják végre (a megtámadott határozat (229) preambulumbekezdése). Végül a Crédit foncier határozat (lásd a fenti 159. pontot) és a megtámadott határozat közti különbségtételt illetően a Bizottság elismeri, hogy a jelen ügyben a francia állami kötelezettségvállalás nem rendelkezett ugyanazzal a pontossággal, mint az e másik határozat alapjául szolgáló helyzetben.

194 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat hatást gyakorolt-e a piac 2002. decemberi helyzetére, a Bizottság a Francia Köztársaság és az FT első és második jogalapjára adott válasza keretében kifejtett érvelésére utal. Ez a nyilatkozat elsősorban azzal a következménnyel járt, hogy 2002. decemberig az FT minősítését fenn lehetett tartani a biztos befektetési kategóriában, és nem rontották le a „junk bond" kategóriára. 2002 szeptemberében ugyanis a francia állam ismét kifejezte az FT támogatását, oly módon, hogy a Moody's az adósságállomány minősítését negatívról stabilra sorolta át (a megtámadott határozat (52) preambulumbekezdése). 2002 decemberében az S & P megismételte, hogy 2002 júliusa óta a francia állam támogatása volt az egyik fő oka annak, hogy a minősítést a biztos befektetési kategóriában tartották (az említett határozat (58) preambulumbekezdése). Márpedig 2002 júliusában a minősítés e kategóriában tartása nélkül az FT saját tőkéjének az Ambition 2005 terv lényeges részét képező konszolidációját nem lehetett volna ugyanezekkel a feltételekkel megvalósítani. A 2002. július 12-i nyilatkozat tehát hatással volt a 2002. decemberi intézkedésekre, és az összes, 2002. július utáni esemény már e nyilatkozat által „fertőzött" piaci környezetben következett be. E tekintetben a Francia Köztársaság tévesen állítja, hogy az FT többségi részvényeseként a hitelminősítő intézetekkel fenntartott kapcsolatai nem rendkívüliek. Az FT adósságának jelentőségére (70 milliárd euró), valamint az FT gazdasági helyzetére vonatkozó egyértelmű és teljes körű információk hiányára tekintettel egy többségi részesedéssel rendelkező magánbefektető

ugyanilyen körülmények között nem tett volna ilyen támogató nyilatkozatokat az FT javára (a megtámadott határozat (229) preambulumbekezdése). A Bizottság szerint épp emiatt a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, valamint a hitelminősítő intézetekkel való kapcsolatok már olyan mértékben „megfertőzték" a piaci helyzetet, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. decemberi bejelentésének időpontjában e bejelentést már nem lehetett úgy tekinteni, hogy azt rendes piaci feltételek mellett tették. Ezt a „szennyező" hatást nem küszöbölték ki olyan egyéb események, melyek befolyásolták a piac 2002 júliusát követő felfogását (az említett határozat (260) és (261) preambulumbekezdése).

195 A Bizottság továbbá elutasítja a 2004. április 28-i jelentésben alkalmazott módszerekkel szemben felhozott kritikákat. Végül vitatja a Deutsche Telekomnak és az FT-nek a Francia Köztársaság és az FT által elvégzett módon való összehasonlításának relevanciáját annak bizonyítása érdekében, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok nem voltak döntő jelentőségűek.

– A körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazhatóságára vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibáról

196 Az állítólagos nyilvánvaló mérlegelési hibát illetően, amely abból áll, hogy a körültekintő magánbefektető kritériumát annak ellenére alkalmazzák, hogy a Bizottság nem ismerte el előny fennállását, a Bizottság a Francia Köztársaság és az FT második jogalapjának második részével kapcsolatban előadott védekezésére utal. Hozzáteszi azonban, hogy mindvégig úgy gondolta, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó visszavonhatatlan ajánlat előnyt jelent az FT javára. A Bizottság ugyanakkor nem tartotta hasznosnak, hogy állást foglaljon abban az elméleti kérdésben, hogy ez az előny – amennyiben önmagában, tehát a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok figyelembevétele nélkül vizsgálják – megfelelhetett-e a körültekintő befektető kritériumának.

A megtámadott határozat (225) preambulumbekezdésében kifejtett indokok miatt ugyanis ez a kérdés okafogyottá vált.

197 E tekintetben a Bizottság emlékeztet a megtámadott határozat (187), (222) és azt követő preambulumbekezdéseire, valamint a Francia Köztársaság és az FT második jogalapjára adott válaszában felhozott érvekre, melyek kifejtik azokat az indokokat, melyek miatt a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat és a részvényesi előlegre vonatkozó 2002. decemberi tervet együtt kellett megvizsgálnia. Függetlenül attól a kérdéstől, hogy e nyilatkozatok vagy e terv önmagukban eleget tesznek-e a támogatás fogalmát meghatározó összes feltételnek, a Bizottság megállapította, hogy a 2002. decemberi eseménysorozat bekövetkezésekor a francia állam immár visszavonhatatlan kötelezettségvállalása a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok összefüggésében vizsgálva nem felelt meg a magánbefektető kritériumának, ennélfogva állami támogatást valósított meg. Az FT arra alapított érvét illetően, mely szerint a részvényesi előleget soha nem írták alá, a Bizottság a megtámadott határozat (196) preambulumbekezdésére utal vissza. Ezenkívül soha nem állította, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatot a piac a francia állam tőkeemelésben való jövőbeli részvételét meghaladó kötelezettségvállalásának megvalósulásaként fogta fel. Lényeges volt viszont, hogy a hitelminősítő intézetek nagy jelentőséget tulajdonítottak a francia állam támogatásának. Márpedig ez a támogatás és a hitelminősítő intézetek reakciója 2002 júliusa után következett be. Továbbá a Bizottság nem vitatja a piacoknak az FT új vezérigazgatója kinevezésének 2002. október 2-i bejelentését követően adott pozitív visszajelzését. Az FT azonban elmulasztotta kifejteni azokat az okokat, melyek miatt ez a kinevezés nagyobb jelentőségű volt, mint a nyilatkozatok, és 2002 júliusában a hitelminősítő intézetekkel annak érdekében való közvetlen kapcsolatfelvétel, hogy elkerüljék az FT minősítésének „junk bond" kategóriára való lerontását. A részvényesi előlegre vonatkozó 2002. decemberi terv piacra gyakorolt hatása szintén kisebb volt, mint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok hatása, mivel 2002 decemberében a piacot már nagymértékben megnyugtatták a francia állam FT javára nyújtott támogatásának valódi és végleges jellegét illetően. A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok által kiváltott hatásokat figyelembe véve a részvényesi előleg tehát rendellenes piaci feltételek mellett valósult meg, és így előnyt jelentett az FT számára.

– A francia állam körültekintő befektetőként tanúsított magatartására vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibáról

198 A Bizottság úgy véli, hogy már kimerítően válaszolt a körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazására vonatkozó állítólagos nyilvánvaló mérlegelési hibára alapított kifogásra, amit nem tekint önálló kifogásnak. Következésképpen, az eljárási szabályzat 44. cikke szerint e kifogás vizsgálata vagy tárgytalan, vagy elfogadhatatlan.

199 A Bizottság a fenti megfontolások összességéből arra következtet, hogy a Francia Köztársaság és az FT harmadik jogalapja részben tárgytalan vagy elfogadhatatlan, részben pedig megalapozatlan, és azt el kell utasítani.

A Bouygues-társaságok első jogalapjáról

– A Bouygues-társaságok érveiről

200 A Bizottság nem ért egyet a Bouygues-társaságoknak az FT megmentésére irányuló műveletre vonatkozó statikus és „fényképszerű" megközelítésével, amely az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti vizsgálatnak a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokra való korlátozását célozza, míg a T-425/04. sz. ügyben a Francia Köztársaság e vizsgálatot kizárólag a 2002 decemberében bejelentett intézkedésekre kívánja leszűkíteni.

A Bizottság szerint az az érvelés, mely szerint ezek a nyilatkozatok akár önállóan, akár együttesen teljesítik a támogatás fogalmának négy feltételét, a megtámadott határozat megszorító, részleges és téves értelmezésének tudható be, és nem veszi figyelembe azt a tényt, hogy a 2002. decemberi részvényesi előleget megelőző események egy hosszú távú megmentési folyamat keretében összefüggnek egymással tárgyi szempontból éppúgy, mint gazdasági szempontból.

201 A Bizottságnak ugyanis a körültekintő befektető kritériuma alapján együtt kellett vizsgálnia a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat és a részvényesi előlegre vonatkozó tervet, mivel e terv nem volt más, mint a korábbi események sorozatának konkretizálódása (a megtámadott határozat (187)–(189), (191), (215)–(230) preambulumbekezdése). E megközelítés összhangban áll az ítélkezési gyakorlattal, amely az összetett megmentési és szerkezetátalakítási ügyletek átfogó figyelembevételét, és különösen annak vizsgálatát követeli meg, hogy egy időszerű és elkülönült magatartás – amely „körültekintőnek" tűnhet, ha kiragadják összefüggései közül – mennyiben volt szükségszerű, vagy mennyiben könnyítették azt meg olyan múltbeli aktusok, melyeket egy körültekintő piacgazdasági befektető nem tett volna meg (a fenti 152. pontban hivatkozott BP Chemicals kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 179. pontja). A Bizottság hozzáteszi, hogy a magánbefektető kritériumát alkalmazva egy hosszú távú folyamatba illeszkedő korábbi támogatásokat főszabály szerint éppúgy lehet önállóan szankcionálni, mint figyelembe venni egy későbbi támogatás jellegének meghatározásához, amely támogatás a korábbi támogatásokat figyelembe véve csak a megjelenését tekintve tűnik egy körültekintő magánbefektető által is teljesíthető jogi aktusnak. Márpedig a Bouygues-társaságok nem vitatták azt a tényt, hogy a megtámadott határozat a részvényesi előleget támogatásnak minősíti. Így többé már nem volt releváns az a kérdés, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok támogatást valósítanak-e meg, vagy sem, mivel az említett nyilatkozatoknak a részvényesi előlegre vonatkozó 2002. decemberi terv formájában való megvalósulása időpontjában bebizonyosodott egyrészt, hogy a francia állam kötelezettségvállalása visszavonhatatlanná vált, másrészt, hogy nem felel meg a magánbefektető kritériumának.

202 E tekintetben a Bizottság vitatja a jelen ügy, valamint a Crédit foncier határozat (lásd a fenti 159. pontot) alapját jelentő tényállások közötti hasonlóságot. A jelen ügyben a gazdasági miniszter nyilatkozatainak nem volt akkora súlya, és a francia állam

végleges kötelezettségvállalását illetően nem volt olyan mértékben pontos, mint a Crédit foncier határozat tárgyát képező nyilatkozatok esetében (lásd egyrészt a Crédit foncier határozat (36) preambulumbekezdését, és másrészt a megtámadott határozat (219) preambulumbekezdését).

203 A Bizottság hozzáteszi, hogy sem a bejelentő államnak, sem az érdekelt feleknek nem feladata a releváns vizsgálati időszak meghatározása. A támogatás fogalma objektív, és gazdasági realitáson alapul. Így amennyiben a Bizottság korábbi, objektíven érdemleges tényeket vizsgál, azokat is be kell vennie elemzésébe. A jelen ügyben a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok az „intézkedések szélesebb láncolatának" részét képezik, melynek a részvényesi előlegre vonatkozó terv és az FT tőkeemelésében való részvétel csak utolsó elemeit jelentik. A Bizottság tehát megalapozottan állapította meg, hogy a jelen ügyben a támogatás fogalmának valamennyi eleme csak 2002 decemberétől kezdve volt jelen.

204 Következésképpen, a Bouygues-társaságok első jogalapját mint megalapozatlant el kell utasítani.

– Az FT beavatkozóként előadott érveiről

205 Az FT beavatkozóként előterjesztett érveivel kapcsolatban a Bizottság mindenekelőtt arra emlékeztet, hogy a beavatkozó a jogvitát beavatkozáskori állásában fogadja el, és hogy a Bíróság alapokmánya 40. cikkének negyedik bekezdése alapján a beavatkozási kérelem csak az egyik fél indítványainak támogatására korlátozódhat, mivel a beavatkozó nem jogosult olyan jogalapra hivatkozni, amelyre a felperes nem hivatkozott.

206 A Bizottság csodálkozik azon, hogy beavatkozóként az FT a megtámadott határozat 1. cikke jogszerűségének védelmében teszi meg észrevételeit, míg a T-444/04. sz. ügyben – bár eltérő indokok miatt – az említett cikk megsemmisítését kéri. Ennélfogva kételyei vannak az FT beavatkozóként tett kérelmeinek elfogadhatóságával kapcsolatban, tekintettel arra, hogy e másik ügyben az FT felrója a Bizottságnak, hogy túl messzire ment, amikor a megtámadott határozat 1. cikkében úgy rendelkezett, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok összefüggésében vizsgálva a részvényesi előleg a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősül. Márpedig azzal, hogy a T-450/04. sz. ügyben azt állítja, hogy a Bizottság nem ment túl messzire, mivel a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat nem minősítette támogatásoknak, az FT ellentmond saját, a T-444/04. sz. ügyben benyújtott keresetében kifejtett álláspontjának. Egyrészt ugyanis az FT nem érvelhet a beavatkozásában a megtámadott határozat 1. cikkének érvényessége mellett, ha másrészt a keresetében az említett cikk megsemmisítését kéri. A Bizottság szerint ennek a beavatkozásában ismertetett új álláspontnak logikusan arra kell vezetnie az FT-t, hogy a T-444/04. sz. ügyben benyújtott keresetétől elálljon.

207 Másodlagosan a Bizottság vitatja, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozatot minden többségi magánrészvényes megtette volna, és hogy az annyira általános és feltételes volt, hogy azt nem lehet az FT-t támogató garanciaként értelmezni. A Bizottság kiemelte, hogy a francia állam számára döntő jelentőségű volt, hogy azt a benyomást keltse a hitelminősítő intézetekben és a pénzügyi piacokon, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat kötelező erejű kötelezettségvállalást hozott létre. Ez a nyilatkozat a francia hatóságok és a hitelminősítő intézetek közötti közvetlen kapcsolatokkal együtt egyértelműen a piacok megnyugtatására és az FT kötvényei minősítésének „junk bond" kategóriára való lerontásának elkerülésére irányult, amit az FT kötvények és részvények árfolyamának az említett nyilatkozatot követő emelkedése is megerősít. Valójában ezt a kötelezettségvállalást nem tették függővé az állami támogatásokra vonatkozó közösségi szabályok tiszteletben tartásától (a megtámadott határozat (229) preambulumbekezdése). Végül a Bizottság elutasítja azt az érvelést, mely szerint a 2002. július 12-i nyilatkozat semmilyen előnyt nem biztosított az FT számára. Az e nyilatkozatból származó előny

abban állt, hogy 2002 decemberéig fenntartotta az FT biztos befektetési kategóriájú minősítését, ahelyett hogy minősítését a „junk bond" kategóriába rontotta volna (az említett határozat (219) és azt követő preambulumbekezdései).

A Bouygues-társaságok második jogalapjáról

208 A Bizottság úgy véli, hogy már kellőképpen megindokolta álláspontját, amely alapján egyedül arra tud következtetni, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok önmagukban is állami támogatásoknak minősülnek (lásd különösen a megtámadott határozat (188), (189), (215) és (217)–(230) preambulumbekezdését). A Bizottság szerint a megtámadott határozat indokolása nem ellentmondásos, és nem elégtelen, a Bouygues-társaságok összetévesztik az indokolási kötelezettség felülvizsgálatát a nyilvánvaló hiba felülvizsgálatával.

A Bizottság által a Törvényszék írásbeli kérdéseire adott válaszban előadott kiegészítő érvekről

209 A Törvényszék írásbeli kérdéseire adott válaszában a Bizottság lényegében a megtámadott határozat (188) és (214)–(216) preambulumbekezdésében kifejtett megfontolásokra, valamint olyan jogi és gazdasági tanulmányokra hivatkozik, melyeket a közigazgatási eljárás során kapott, készíttetett vagy elemzett, és melyek többsége a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok kötelező jellege mellett foglal állást. A Bizottság így arra a következtetésre jutott, hogy egyedül e nyilatkozatok alapján nem tudja megállapítani „kétséget kizáróan [...] támogatás jelenlétét" tekintettel annak meggyőző módon való bizonyításának nehézségeire, hogy ezek a nyilatkozatok legalább potenciálisan állami forrásokat elkötelező jellegűek. A szakértői tanulmányok ugyanis a francia polgári, kereskedelmi és közigazgatási jog, továbbá a francia ítélkezési gyakorlat és

jogtudomány összetett és vitatott jogi fogalmai alapján e nyilatkozatok nagyon különböző értelmezését tartalmazzák. Ennek az elemzésnek az eredményét a megtámadott határozat (216)–(218) preambulumbekezdése foglalja össze.

210 A Bizottság ezzel szemben nem tagadja, hogy a nemzeti jog egyes elemei érvényesen alátámaszthatják azt az elgondolást, mely szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok a francia állam egyoldalú kötelezettségvállalását tartalmazták, amely elgondolás tehát nem nyilvánvalóan megalapozatlan. Ezzel kapcsolatban a Bizottság a francia Cour de cassation (Semmítőszék) két ítéletére hivatkozik. Ugyanakkor ezeket az ítéleteket – különösen a 2003. július 22-i körlevél (lásd a fenti 167. pontot) fényében, amely emlékeztet arra, hogy egyedül az Assemblée nationale által elfogadott költségvetési törvény kötelezheti a francia államot pénzügyi felelősségvállalásra – nem lehet közvetlenül átültetni a francia közigazgatási jogba. Ezenkívül a közigazgatási eljárás során az FT által a 2004. március 22-i jelentéssel szemben felhozott kritikák azt mutatják továbbá, hogy a francia állam a francia közigazgatási jogra tekintettel nem követett el jogsértést. Továbbá a Bizottság szerint, még ha a 2004. március 22-i jelentésben meg is állapították, hogy a francia állam kezességvállalása mint eredménykötelezettség a 2002. július 12-i nyilatkozatig nyúlik vissza, ugyanebben a jelentésben elismerték azt is, hogy nehéz lenne úgy tekinteni, hogy a francia állam az FT tőkeemelésében való részvételét illetően már ezen időpontban el kívánta volna magát kötelezni, amely kötelezettségvállalás a jelentés szerint 2002. szeptember 13-án következett be (a 2004. március 22-i jelentés 62. pontja).

211 A körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazását illetően a Bizottság emlékeztet saját megközelítésére, és a 2002 júliusa óta tett, az FT-re vonatkozó kötelezettségvállalási és megmentési stratégiába illeszkedő nyilatkozatok pénzügyi piacok általi felfogásának elemzésére. Ilyen körülmények között jobbnak látta mellőzni a nemzeti jog egy rendkívül vitatott pontjának a francia államra és az FT-re nézve különösen szigorú és megszorító értelmezését. Márpedig, noha a Bizottság a nemzeti jogra tekintettel nincs megfelelően meggyőződve a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok tartalmáról annak megállapításához, hogy azok állami források kötelező erejű elkötelezését tartalmazták, levonhatta azt a következtetést, hogy a részvényesi előleg biztosítása ilyen kötelezettségvállalást tartalmaz (a megtámadott határozat (219) preambulumbekezdése). A Bizottság ebből arra következtet, hogy a 2002 júliusa

óta tett nyilatkozatok és a részvényesi előleg közötti tárgyi és gazdasági kapcsolat miatt azokat megalapozottan értékelte együtt. A 2002. decemberi nyilatkozatok részvényesi előleg formájában – amely az egyetlen, Francia Köztársaság által bejelentett intézkedés – való megnyilvánulását figyelembe véve megállapította egyrészt, hogy a kötelezettségvállalás visszavonhatatlanná vált, és másrészt hogy az nem felel meg a magánbefektető kritériumának. Következésképpen az a kérdés, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok támogatást valósítottak-e meg, vagy sem, többé nem releváns.

2. A Törvényszék álláspontja

a) A támogatás EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti fogalmáról

212 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a Bizottság a jelen ügyben tévesen értelmezte-e a támogatás fogalmát, először emlékeztetni kell arra, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében „a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet”.

213 Meg kell állapítani továbbá, amint azt az állandó ítélkezési gyakorlat is elismeri, hogy a támogatás fogalma általánosabb, mint a szubvencióé, mivel nemcsak az olyan pozitív juttatásokat foglalja magában, mint maguk a szubvenciók, hanem azon állami beavatkozásokat is, amelyek különböző módon könnyítenek a vállalkozás költségvetésére általában nehezedő terheken, és amelyek ugyanolyan természetűek, és azonos hatásúak, de nem minősülnek a szó szoros értelmében vett szubvenciónak (lásd a

Bíróság C-328/99. és C-399/00. sz., Olaszország és SIM 2 Multimedia kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003. május 8-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-4035. o.] 35. pontját, és a C-393/04. és C-41/05. sz. Air Liquide Industries Belgium egyesített ügyekben 2006. június 15-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-5293. o.] 29. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

214 Továbbá az ítélkezési gyakorlat elismeri, hogy csak azok az előnyök tekintendők az EK 87. cikk (1) bekezdésének értelmében támogatásnak, amelyeket közvetlenül vagy közvetve állami forrásból nyújtanak. Ugyanis az e rendelkezésben szereplő megkülönböztetés „a tagállamok által" és az „állami forrásból" nyújtott támogatás között nem azt jelenti, hogy az állam által nyújtott valamennyi előny támogatásnak minősül, függetlenül attól, hogy állami forrásból finanszírozzák-e, vagy sem, hanem e megkülönböztetésnek csak az a célja, hogy e fogalom egyaránt vonatkozzon a közvetlenül az állam által, valamint az általa kijelölt vagy létrehozott köz- vagy magánszervezet által nyújtott előnyökre (a Bíróság C-379/98. sz., PreussenElektra-ügyben 2001. március 13-án hozott ítéletének [EBHT 2001., I-2099. o.] 58. pontja, a Törvényszék T-228/99. és T-233/99. sz., Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003. március 6-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-435. o.] 179. pontja, és a T-95/03. sz., Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid és Federación Catalana de Estaciones de Servicio kontra Bizottság ügyben 2006. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-4739. o.] 104. pontja).

215 Következésképpen ahhoz, hogy egy intézkedést az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak lehessen minősíteni, szükséges egyrészt, hogy az előnyt tartalmazzon, amely különböző formában jelenhet meg („bármilyen formában"), és másrészt hogy ez az előny közvetlenül vagy közvetve állami forrásból származzon („a tagállamok által vagy állami forrásból" nyújtott legyen).

216 Az ítélkezési gyakorlat a köz- és magánvállalkozások közötti egyenlő bánásmód elvére tekintettel tovább pontosította az állami támogatás fogalmát, miszerint a hatóságok által valamely vállalkozás tőkéjébe történő beavatkozás, vagyis az állami forrásokból származó pénzügyi hozzájárulás nem minősül az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak, ha ezt a beavatkozást a rendes piaci feltételeknek megfelelő körülmények között hajtják végre. E tekintetben azt kell mérlegelni, hogy hasonló körülmények között egy magánbefektető, melynek mérete összehasonlítható az állami szektorból irányított szervezetek méretével, meg tudott volna-e valósítani ugyanilyen jelentős pénzügyi hozzájárulást, különös tekintettel az említett hozzájárulások időpontjában rendelkezésre álló információkra és az előrelátható fejlődési irányokra (a fenti 213. pontban hivatkozott Olaszország és SIM 2 Multimedia kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 37. és 38. pontja). Ezenkívül, jóllehet az a magánbefektetői magatartás, amelyhez a gazdaságpolitikai célkitűzések szerint eljáró állami befektető beavatkozását hasonlítani kell, nem feltétlenül a többé-kevésbé rövid távú megtérülés céljával tőkét elhelyező hagyományos befektető magatartása, annak legalább az olyan, strukturális, globális vagy ágazati politikát folytató magánholding vagy vállalkozáscsoport magatartásának kell lennie, amelyet hosszabb távú jövedelmezőségi kilátások vezérelnek (a Bíróság C-42/93. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1994. szeptember 14-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-4175. o.] 14. pontja, valamint a Törvényszék T-455/05. sz., Componenta kontra Bizottság ügyben 2008. december 18-án hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 86. pontja).

217 Ahogy azt a felek a tárgyalás során elismerték, a magánbefektető kritériuma alkalmazásának szükségszerű előfeltétele, hogy az állam által egy vállalkozás javára hozott intézkedések állami forrásokból származó előnyt nyújtsanak (lásd ebben az értelemben a fenti 214. pontban hivatkozott Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 180. és 181. pontját).

218 A lefolytatandó bírósági felülvizsgálat terjedelmével kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a támogatás fogalma objektív fogalom, és ennélfogva valamely intézkedés állami támogatásnak való minősítése, amely a Szerződés szerint mind a Bizottság, mind pedig a bíróság feladata, főszabály szerint – elsősorban a szóban forgó állami beavatkozás összetett jellegéből adódó különleges körülmények kivételével – nem igazolhatja a Bizottság széles mérlegelési jogkörének elismerését. Ez ugyanis csak

az EK 87. cikk (3) bekezdésének alkalmazása során van így, amely magában foglalja bizonyos intézkedések közös piaccal való esetleges összeegyeztethetőségének vizsgálata során a gazdasági, szociális, regionális és ágazati jellegű összetett értékelések Bizottság általi figyelembevételét, ami láthatóan valóban széles körű mérlegelési jogkört biztosít (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-67/94. sz., Ladbroke Racing kontra Bizottság ügyben 1998. február 27-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1. o.] 52. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

219 E tekintetben a Bíróság kiemelte, hogy az állami támogatásnak a Szerződésben meghatározottak szerinti fogalma jogi jellegű, és azt objektív tények alapján kell értékelni. Emiatt a bíróságnak főszabály szerint mind az előtte folyamatban lévő jogvita konkrét tényeinek, mind a Bizottság által előterjesztett értékelés műszaki jellegének vagy összetettségének figyelembevételével teljes felülvizsgálatot kell gyakorolnia azon kérdés vonatkozásában, hogy valamely intézkedés az EK 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozik-e (a Bíróság C-83/98. P. sz., Franciaország kontra Ladbroke Racing és Bizottság ügyben 2000. május 16-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-3271. o.] 25. pontja, a C-341/06. P. és C-342/06. P. sz., Chronopost kontra UFEX és társai egyesített ügyekben 2008. július 1-jén hozott ítéletének [EBHT 2008., I-4777. o.] 141. pontja, és a C-487/06. P. sz., British Aggregates kontra Bizottság ügyben 2008. december 22-én hozott ítéletének [EBHT 2008., I-10515. o.] 111. pontja).

220 Ezekre az elvekre tekintettel kell megvizsgálni, hogy a jelen ügyben a Bizottság helyesen alkalmazta-e az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti támogatás fogalmát.

221 Ennek érdekében, a felperesek által a T-425/04., T-444/04. és T-450/04. sz. ügyekben előterjesztett, részben a téves jogalkalmazásra, részben pedig a nyilvánvaló mérlegelési hibákra vonatkozó kifogásokra tekintettel először azt kell megvizsgálni, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és a részvényesi előlegre vonatkozó 2002. decemberi terv biztosított-e önállóan vagy együttesen egy vagy több előnyt az FT számára. Igenlő válasz esetén – másodszor – azt kell értékelni, hogy ezek az FT javára nyújtott esetleges előnyök állami források átruházásából származnak-e. Igenlő válasz esetén –

harmadszor – azt kell megvizsgálni, hogy ezeket az állami forrásokból származó esetleges előnyöket a körültekintő piacgazdasági magánbefektető kritériumának tiszteletben tartásával nyújtották-e.

b) A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és a részvényesi előlegre vonatkozó terv által biztosított előny fennállásáról

Előzetes észrevételek

222 Előzetesen azt kell megvizsgálni, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság megállapított-e – és ha igen, akkor mennyiben – a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokhoz köthető egy vagy több előnyt. Ennek érdekében, az előny és az állami források átruházásának követelménye közötti szoros kapcsolatra tekintettel figyelembe kell venni az összes olyan preambulumbekezdést, amely e tárgyban az említett határozatban szerepel.

223 Emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében a Bizottság az EK 87. cikk (1) bekezdése alapján állami támogatásnak minősítette a 9 milliárd euró összegű hitelkeret formájában az FT javára biztosított részvényesi előleget a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, vagyis a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentését megelőzően tett nyilatkozatok összefüggésében vizsgálva.

224 E következtetés alátámasztásaként a Bizottság lényegében megállapította, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal, amikor az FT jelentős mértékű rövid lejáratú

eladósodása miatt pénzügyi válságba került, a francia hatóságok elérték, hogy az FT visszanyerje a pénzügyi piacok bizalmát annak érdekében, hogy új hitelekhez juthasson, ami megteremtette a mérlegegyensúly helyreállítására és az FT refinanszírozására – a részvényesi előlegre vonatkozó tervet is beleértve – irányuló és később meghozott intézkedések alapjait. E tekintetben a Bizottság lényegében úgy vélte, hogy összességükben ezek a nyilatkozatok és intézkedések, melyek a francia állam által irányított hosszú távú, az FT megmentését célzó folyamat részét képezik, nem felelnek meg a körültekintő piacgazdasági magánbefektető kritériumának, mivel egy magánrészvényes nem tett volna ilyen támogató nyilatkozatokat abban a válsághelyzetben, melyben az FT volt 2002 júliusában. Így ezek a nyilatkozatok „megfertőzték" a részvényesi előlegre vonatkozó terv alapjául szolgáló piaci helyzetet, mivel ezt a tervet nem lehetett volna figyelembe venni azoknak a hatásoknak a hiányában, melyeket az említett nyilatkozatok váltottak ki a pénzügyi piacokon (lásd különösen a megtámadott határozat (225)–(230) preambulumbekezdését).

225 Közelebbről az állami forrásokat elkötelező előny fogalmával kapcsolatban a Bizottság lényegében úgy vélte, hogy még ha a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok állami támogatásnak is minősíthetők, amennyiben azok hatást gyakoroltak a piacokra, és az FT számára előnyt biztosítottak, nem szükségszerűen olyan jellegűek, hogy „legalábbis potenciálisan állami forrásokat" köteleztek volna el (a megtámadott határozat (188) preambulumbekezdése). A megtámadott határozat (189) preambulumbekezdésében a Bizottság kimondta, hogy nem rendelkezik elegendő elemmel ahhoz, hogy a támogatás jelenlétét ezen „újszerű" elgondolás alapján minden kétséget kizáróan bizonyítsa. Ugyanakkor úgy vélte, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok összefüggésében vizsgált részvényesi előlegre vonatkozó tervhez kapcsolódó előnyt és az állami források elkötelezését figyelembe véve bizonyítani tudja támogatás fennállását (az említett határozat (190) preambulumbekezdése).

226 Így a megtámadott határozat (194) preambulumbekezdésében megállapításra került, hogy „a részvényesi előleg […] előnyt biztosít az FT javára, mert lehetővé teszi számára, hogy kibővítse finanszírozási eszközeit, és megnyugtassa a piacot esedékes fizetési kötelezettségei teljesítésére vonatkozó képességét illetően". Annak ellenére, hogy

a részvényesi előlegre vonatkozó szerződést soha nem is írták alá, „a piac felé érzékeltetett látszat, miszerint ilyen előleg létezik", alkalmas volt arra, hogy az FT számára előnyt jelentsen, mert a piac úgy tekintette, hogy pénzügyi helyzete szilárdabb, ami hatással lehetett kölcsönfelvételi feltételeire.

227 Az állami források elkötelezésének kritériumával kapcsolatban a Bizottság a megtámadott határozat (195) preambulumbekezdésében kijelentette egyrészt, hogy „az a tény, miszerint egy potenciális forrásáthelyezést kiváltó állami kötelezettségvállalás felajánlásából olyan előny származik, amelyik nem azonnali, nem zárja ki, hogy ezt az előnyt állami források révén nyújtották", és másrészt, a Bíróság a C-482/99. sz., Franciaország kontra Bizottság, ún. „Stardust"-ügyben 2002. május 16-án hozott ítéletének (EBHT 2002., I-4397. o.) 36. pontjára hivatkozva, hogy „nem szükséges minden esetben megállapítani, hogy történt-e állami forrásáthelyezés ahhoz, hogy egy […] nyújtott előnyt […] állami támogatásnak minősítsenek". Így a Bizottság szerint az ítélkezési gyakorlat alapján még egy olyan előny is állami támogatásnak minősülhet, amelyet egy esetleges pótlólagos állami tehervállalás révén nyújtottak (a Bíróság C-200/97. sz. Ecotrade-ügyben 1998. december 1-jén hozott ítéletének [EBHT 1998., I-7907. o.] 43. pontja, és a Törvényszék T-204/97. és T-270/97. sz., EPAC kontra Bizottság egyesített ügyekben 2000. június 13-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2267. o.] 80. pontja).

228 A megtámadott határozat (196) preambulumbekezdése értelmében a részvényesi előleg rendelkezésre bocsátásának a bejelentése, amelyet e rendelkezésre bocsátás előzetes feltételeinek a teljesítésével társítottak, az a piac számára keltett látszat, mintha ezt az előleget ténylegesen rendelkezésre bocsátották volna, és a részvényesi előlegre vonatkozóan aláírt szerződés elküldése „[francia] állami források pótlólagos megterhelés[ével]" járt, amely elegendő volt ahhoz, hogy „állami források potenciális lekötésének" fennállását állapítsák meg. A Bizottság szerint:

„Ugyanis annyiban, amennyiben ez a dokumentum szerződéses ajánlatot képezett és mindaddig, amíg azt vissza nem vonták, az FT azt bármikor aláírhatta volna, biztosítva ezzel magának a jogot, hogy azonnal megkaphassa a 9 milliárd euró összeget.

A [francia] állam[nak] […] ezért […] az FT rendelkezésére kellett tartania az ennek megfelelő forrásokat."

229 A T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben hivatkozott második és harmadik jogalapjával a Francia Köztársaság és az FT lényegében azt hangsúlyozta, hogy sem a támogató nyilatkozatok, sem a részvényesi előlegre vonatkozó terv nem teljesíti önmagában a támogatás fogalmát alkotó feltételeket, különösen pedig az állami forrásokból származó előny követelményét, és hogy e különböző elemeket nem lehet összességében értékelni annak megállapítása érdekében, hogy a francia állam magatartása nem tartotta tiszteletben a körültekintő magánbefektető kritériumát. A Bizottság megközelítése ugyanis ellentmondásos, mivel ő maga ismerte el, hogy önmagukban sem az említett nyilatkozatok, sem a részvényesi előleg nem minősülnek állami támogatásnak az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében. Mindenesetre a támogató nyilatkozatokat nem lehet a francia állam végleges, az FT számára előnyt biztosító és állami forrásokat bevonó kötelezettségvállalásának minősíteni.

230 Ezzel szemben a T-450/04. sz. ügyben előterjesztett első jogalapjukkal a Bouygues-társaságok lényegében azt hangsúlyozzák, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban nem ment elég messzire, elmulasztva, hogy mindegyik 2002 júliusa óta tett nyilatkozatot önálló állami támogatásnak minősítse. Mindegyik nyilatkozat teljesíti ugyanis a támogatás fogalmának együttes feltételeit, beleértve az állami forrásokat elkötelező előnyt is.

A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból származó előnyről

231 A fenti 213. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az előny fogalma magában foglalja, hogy az állami beavatkozásnak a kedvezményezett gazdasági és/

vagy pénzügyi helyzetének javulását, sőt anyagi gyarapodását kell eredményeznie, könnyítve például a költségvetésére rendszerint nehezedő terheken.

232 Ennélfogva meg kell vizsgálni, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, valamint a részvényesi előleg 2002. december 4-i bejelentése önmagukban magukban foglalták-e ilyen előny biztosítását az FT részére.

233 E tekintetben különbséget kell tenni egyrészt az FT pénzügyi piacokra lépését könnyítő és refinanszírozási költségeit enyhítő esetleges előny, másrészt az említett nyilatkozatoknak az FT részvényei és kötvényei árfolyamára gyakorolt esetleges pozitív hatása között.

234 A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatoknak az FT pénzügyi piacokra lépésére és refinanszírozási költségeire gyakorolt hatásával kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság megfelelő módon bizonyította, hogy ezek a nyilatkozatok értékelhető előnyt jelentettek az FT számára, mivel azok lehetővé tették a pénzügyi piacok bizalmának újbóli elnyerését, lehetővé tették a 15 milliárd euró összegű rövid lejáratú adósságának refinanszírozásához szükséges új hitelek könnyebb és olcsóbb megszerzését, és végül hozzájárultak igen törékeny pénzügyi helyzetének stabilizálásához, amely 2002 júniusában és júliusában az összeomlás szélén állt.

235 Pontosabban, a megtámadott határozatnak a fenti 33–50. pontban szereplő összefoglalásából kitűnik, hogy a Bizottság ténykörülmények olyan együttesét gyűjtötte össze, melyek alapján bizonyítható, hogy a 2002. július 12-i és azt követő nyilatkozatok, valamint a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentése következtében a hitelminősítő intézetek fenntartották az FT annál kedvezőbb minősítését, mint amit a 2002 júniusában és júliusában kimutatott pénzügyi válságára, és különösen

„hitelkamatmutató-inverziójának" jelentőségére, valamint kötvényei árának és részvényei árfolyamának esésére tekintettel korábban elfogadtak vagy figyelembe vettek (lásd a fenti 34. pontot).

236 Az FT régi és új vezérigazgatója, a hitelminősítő intézetek, valamint a Deutsche Bank egybehangzó nyilatkozataiból ugyanis kitűnik, hogy az említett intézetek által korábban elfogadott vagy tervezett minősítésnek az volt a célja, hogy kizárja ebben az időszakban az FT tőkepiacra jutását, megakadályozva ezzel rövid lejáratú adósságának refinanszírozását, és hogy ezt a korlátozást csak egy kedvezőbb minősítés fenntartásának köszönhetően lehetett elkerülni, amit a 2002. július 12-i nyilatkozat tett lehetővé (lásd a fenti 37–43. és 47. pontot). A fenti 45–48. pontban kifejtett megfontolásokra tekintettel a Bizottság megfelelő módon bizonyította azt is, hogy a 2002. szeptemberi, októberi és decemberi nyilatkozatok is pozitív befolyást gyakoroltak a hitelminősítő intézeteknek az FT minősítését fenntartó döntéseire, és előmozdították a pénzügyi piacok bizalmát, lehetővé téve ezzel az FT számára rövidlejáratú adósságai kezelésének újragondolását és a megfelelő feltételekkel történő refinanszírozást.

237 Anélkül, hogy szükséges lenne részletesebben kifejteni e nyilatkozatok mindegyikének a pénzügyi piacokra külön-külön gyakorolt hatását, meg kell állapítani, hogy az említett nyilatkozatok összességükben mindenképpen döntő módon befolyásolták a hitelminősítő intézetek reakcióját, és hogy ez a reakció szintén döntő jelentőségű volt az FT-ről a befektetők és a hitelezők által alkotott kép újraértékelésében, valamint az FT refinanszírozásában később részt vevő pénzpiaci szereplők magatartására nézve. Az e különböző elemek között fennálló okozati összefüggést különösen az a tény mutatja, hogy 2002 szeptemberében az Ambition 2005 terv végrehajtásában részt vevő bankcsoport az FT konszolidációjában való részvételét a Moody's és az S & P általi jelenlegi minősítés fenntartásához kötötte (lásd a fenti 44. pontot). Ezenkívül a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentésére reagálva az S & P 2002. december 17-én megerősítette egyrészt, hogy a francia hatóságoknak az FT irányában 2002 júliusa óta folyamatosan kifejtett támogatása kulcsszerepet játszott az FT biztos befektetési kategóriájú minősítésének fenntartásában, és másrészt, hogy az említett részvényesi előlegre vonatkozó terv bejelentése e támogatás, illetve

az FT hitelezői jelentős védelmének bizonyítéka volt (lásd a megtámadott határozat (58) preambulumbekezdését, valamint 52. és 53. lábjegyzetét). Így az S & P fent hivatkozott közleményére tekintettel a Bizottság is megalapozottan következtetett arra, hogy a 2002 júliusa óta ismétlődő támogató nyilatkozatokból származó kedvező hatások kitartottak 2002 decemberéig (lásd továbbá a Moody's fenti 48. pontban hivatkozott 2003. februári észrevételeit, valamint a Deutsche Bank fenti 37. pontban idézett jelentését).

238 Továbbá meg kell állapítani, hogy ahogyan arra a megtámadott határozat (28) és azt követő preambulumbekezdései is emlékeztetnek, a tőkepiacokon a hitelnyújtást és a refinanszírozást szabályozó elvek értelmében egy vállalkozás minősítési kategóriája és ennélfogva a számára nyújtott hitelekhez kötődő nemteljesítési kockázat meghatározó a refinanszírozás e vállalkozás által viselendő költségének megállapítása, és különösen az új kötvények kibocsátásáért követelhető kamatok szempontjából. Ebből következik, hogy minél kisebb ez a nemteljesítési kockázat, a tőkepiacokon annál könnyebb és olcsóbb a szóban forgó hitelek refinanszírozása. Más szóval a vállalkozás minősítésére nézve minden pozitív befolyás, legyen az a befektetők bizalmának elnyerésére vagy megerősítésére alkalmas nyilvános kijelentéseknek köszönhető, azonnali hatással jár a költségek szintjén, amit saját tőkepiaci refinanszírozása érdekében a vállalkozásnak kell viselnie. E tekintetben a Bizottság egy FT-től származó dokumentumra hivatkozik, melynek relevanciáját sem a Francia Köztársaság, sem az FT nem vitatta, kiemelve, hogy az FT hosszú lejáratú adósságára vonatkozó minősítési kategóriájának S & P és Moody's általi lerontása esetén a kamatterhek feltehetően évente automatikusan körülbelül 75 millió euróval nőnek (lásd a megtámadott határozat (222) preambulumbekezdését és 148. lábjegyzetét).

239 Kiegészítésül meg kell jegyezni, hogy a Bizottság is bizonyította, hogy ez az okozati összefüggés a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és az FT minősítésének fenntartása, valamint új hitelekhez jutásának megkönnyítése – a refinanszírozási költségeinek csökkentését is ideértve – között nemcsak hogy előrelátható volt a francia hatóságok számára, hanem tervezték is azokat. Ahogyan ugyanis a megtámadott határozat (38) és (212) preambulumbekezdéséből kitűnik, a 2002. július 12-i nyilatkozat napján a francia hatóságok kapcsolatba léptek olyan hitelminősítő intézetekkel, mint például

az S & P (lásd a fenti 35. és 37. pontot) annak érdekében, hogy tájékoztassák őket szándékaikról abból a célból, hogy gyorsan bizalmat keltsenek a piacon, és megelőzzék az FT minősítésének „junk bond" kategóriára való minden későbbi lerontását. Ezt az elemet sem a Francia Köztársaság, sem az FT nem vitatta, akik mindössze annak hangsúlyozására szorítkoztak, hogy ez a megközelítés megfelel a körültekintő magánbefektető kritériumának.

240 Tehát az FT minősítésére gyakorolt pozitív és stabilizáló hatás, amely közvetlenül a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból és a francia hatóságok akaratából származik, szükségszerűen azzal a következménnyel járt, hogy pénzügyi előnyt jelentett az FT számára, és megerősítette gazdasági helyzetét. Önmagában ez a felismerés lehetővé tette a Bizottság számára annak megállapítását, hogy az FT előnyben részesült az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében, anélkül hogy szükség lenne annak minősítésére.

241 Következésképpen el kell utasítani a Francia Köztársaság és az FT azon érveit, melyek szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok nem voltak hatással a piacokra, és nem jelentettek előnyt az FT javára.

242 Ilyen körülmények között nem szükséges állást foglalni abban a kérdésben, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok is tartalmaztak-e előnyt az FT javára, pozitív irányba befolyásolva részvényei és kötvényei árfolyamát.

A részvényesi előlegre vonatkozó tervből származó előnyről

243 Meg kell vizsgálni, hogy önmagában a részvényesi előleg, amely csak az FT által alá nem írt szerződéstervezet maradt, és amelyet soha nem hajtottak végre, járt-e a fenti 235–237. pontban bemutatott előnyhöz képest kiegészítő és elkülönült előnnyel az FT számára. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy – ahogy az a fent hivatkozott

pontokban kifejtésre került – a Bizottság megfelelő módon bizonyította, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i, a francia hatóságok által tett nyilvános bejelentése a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal együtt értékelve előnyt jelentett az FT javára, mivel pozitív reakciót váltott ki a pénzügyi piacok szereplői részéről, és ennélfogva javította többek között a refinanszírozását lehetővé tevő feltételeket.

244 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy ez utóbbi előnyhöz képest a részvényesi előlegre vonatkozó terv tartalmazott-e kiegészítő és elkülönült előnyt, elsősorban a megtámadott határozat (194) preambulumbekezdésére kell utalni, mely szerint annak ellenére, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó szerződést az FT soha nem írta alá, és így azt soha nem hajtották végre, ez a szerződés előnyt biztosított az FT javára, mivel lehetővé tette számára pénzügyi eszközeinek gyarapítását, esedékes kötelezettségeivel szembeni fizetőképességét illetően a piac megnyugtatását, és ezzel az FT kölcsönfelvételi feltételeinek befolyásolását. Ugyanis „a piac felé érzékeltetett látszat, miszerint ilyen előleg létezik, alkalmas arra, hogy az FT számára előnyt jelentsen, mert a piac úgy tekintette, hogy […] pénzügyi helyzete szilárdabb”.

245 Mégis amennyiben a Bizottság az így meghatározott előnyt olyan hatásúnak tekinti, amely megnyugtatja a piacot, és harmadik személyek számára az FT rendelkezésére bocsátott részvényesi előleg látszatát kelti, ez az előny nyilvánvalóan összemosódik a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból származó előnnyel és különösen a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentéséhez kapcsolódó előnnyel, amelyek már gyakoroltak ilyen hatást a pénzügyi piacokra, és az FT kölcsönfelvételi feltételeinek javulását eredményezték (lásd a fenti 235–237. pontot).

246 Kizártnak tűnik ugyanis, hogy az aláírt, parafált és az ERAP által az FT részére megküldött szerződés tárgyát képező részvényesi előlegre vonatkozó tervnek a 2002.

decemberi bejelentésével azonos vagy legalábbis ahhoz hasonló hatása lehetett e piacokra. Ahogy a Francia Köztársaság a tárgyaláson a Törvényszék kérdésére adott válaszában kifejtette – amit a tárgyaláson felvett jegyzőkönyvben is rögzítettek –, a részvényesi előlegre vonatkozó szerződésnek az ERAP által az FT részére 2002. december 20-án való megküldését nem hozták önállóan és a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentésén kívül nyilvánosságra. Márpedig ilyen nyilvánosság hiányában, amit a tárgyaláson az FT is megerősített, harmadik személyek számára nem áll fenn a részvényesi előleg megtámadott határozat (194) preambulumbekezdése szerinti rendelkezésre bocsátásának „látszata", amelyet konkrétan az említett, részvényesi előlegre vonatkozó szerződés megküldésének lehetett volna tulajdonítani. A Moody's reakciója, amelyre a megtámadott határozat 112. lábjegyzete utalt, nem alkalmas arra, hogy ezt az álláspontot vitassa, mivel erre a reakcióra már 2002. december 9-én, azaz valószínűleg a 2002. december 4-i bejelentésre adott válaszként, és mindenképpen a részvényesi előlegre vonatkozó szerződésnek az ERAP által az FT részére való 2002. december 20-i megküldését megelőzően sor került. Ugyanez a helyzet az S & P-nek a megtámadott határozat (58) preambulumbekezdésében, valamint 52. és 53. lábjegyzetében említett reakciójával kapcsolatban, amelyre 2002. december 17-én került sor.

247 A Bizottság a Törvényszék kérdésére adott válaszában ugyanakkor a tárgyaláson megerősítette, hogy mindig úgy vélte, maga a részvényesi előlegre vonatkozó terv és annak rendelkezésre bocsátása kiegészítő és elkülönült előnyt tartalmazott az FT számára (lásd a fenti 196. pontot is), mivel az aláírt szerződés 2002. december 20-i megküldését követően ez utóbbi az említett szerződés aláírásával megkapta volna a részvényesi előleg életbe léptetésének egyoldalú és feltétel nélküli lehetőségét. Gazdasági szempontból az ezen, egyedül a kedvezményezett akaratától függő 9 milliárd euró összegű hitelkeret feletti rendelkezés lehetősége a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentéséből származó előnytől elkülönült előnynek minősül. A megtámadott határozat (188) és (190) preambulumbekezdésére hivatkozva a tárgyaláson az FT vitatta ezt a megközelítést.

248 Először tehát azt kell megvizsgálni, hogy a Bizottság megfelelően alátámasztotta-e érvét a megtámadott határozatban.

249 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a megtámadott határozat (194) preambulumbekezdése utal arra a tényre, hogy a részvényesi előleg előnyt biztosít az FT javára, mivel „lehetővé teszi számára, hogy kibővítse finanszírozási eszközeit". Bár ez utóbbi megállapítás elég homályos, tömör és közvetlenül a fenti 245. pontban említett előny leírásához kötődik, az említett határozat (196) preambulumbekezdésének második és harmadik mondata, amely ugyan az állami források átruházásának kritériumára utal, kiemeli ezenkívül, hogy mivel a részvényesi előlegre vonatkozó szerződés „szerződéses ajánlatot képezett, és mindaddig, amíg azt vissza nem vonták, az FT azt bármikor aláírhatta volna, biztosítva ezzel magának a jogot, hogy azonnal megkaphassa a 9 milliárd euró összeget", és hogy a francia államnak „ezért az ERAP révén az FT rendelkezésére kellett tartania az ennek megfelelő forrásokat". Végül az említett határozat (197) preambulumbekezdésében a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy meg kell vizsgálni, hogy „az FT-nek eszerint nyújtott előny" tiszteletben tartja-e a körültekintő magánbefektető kritériumát, és hogy hatással van-e a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre.

250 Ebből következik, hogy még ha a megtámadott határozat a szóban forgó előnyt vagy előnyöket képező különböző elemek közötti különbségtételt illetően kétértelmű is, a megkövetelt minimális egyértelműséggel és pontossággal kifejti, hogy a Bizottság szerint a részvényesi előlegre vonatkozó szerződés FT részére való megküldése a fenti 235. és 237. pontban bemutatott előnyhöz képest kiegészítő és attól elkülönülő előnyt jelentett.

251 Értékelni kell továbbá, hogy a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította-e, hogy egyedül az FT joga, hogy egyoldalú és feltétel nélküli módon igénybe vegye a részvényesi előlegre vonatkozó szerződés tárgyát képező 9 milliárd euró összegű hitelkeretet, ami előnyt biztosított számára, még akkor is, ha a szerződés tervezetét soha nem írta alá, és azt soha nem hajtották végre.

252 E tekintetben az FT, amely vitatja ilyen előny fennállását, a tárgyaláson megismételte, hogy azért utasította el a részvényesi előlegre vonatkozó szerződés aláírását, mert az

túl szigorú feltételeket írt elő, és mindenképpen adósságai kötvénypiacról való refinanszírozását részesítette előnyben.

253 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottságnak objektív elemek alapján kell megállapítania, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatás fogalmának minden együttes feltétele – az előny fennállását is beleértve – teljesül (a fenti 219. pontban hivatkozott British Aggregates kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 111. pontja), figyelembe véve a szóban forgó intézkedés gazdasági hatásait (lásd ebben az értelemben a fenti 219. pontban hivatkozott Chronopost kontra UFEX és társai ügyben hozott ítélet 123. pontját és a fenti 214. pontban hivatkozott Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 180. pontját).

254 Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó szerződés megküldésének a megtámadott határozat (196) preambulumbekezdésében való „szerződéses ajánlattá" minősítésén kívül, amit az FT „bármikor" elfogadhatott volna annak érdekében, hogy ezzel biztosítsa magának „a jogot, hogy azonnal megkaphassa a 9 milliárd euró összeget", a Bizottság, akire a bizonyítási teher hárul, nem állapította meg, és nem is bizonyította az FT gazdasági helyzetének ebből az ajánlatból eredő esetleges javulását ahhoz a helyzethez képest, amelybe az FT azt követően került, hogy megnyílt számára a lehetőség, hogy az adósságait 9 milliárd euró összeg erejéig a kötvénypiacon ebben az időszakban érvényben lévő feltételek mellett refinanszírozza.

255 Márpedig a Bizottság kizárólag egy adott összegű hitelkeret biztosítására vonatkozó egyoldalú állami ajánlat alapján nem vélelmezhette, hogy ez az ajánlat előnyös gazdasági hatásokkal jár a kedvezményezett számára, anélkül hogy figyelembe vette volna a szóban forgó hitelszerződés végrehajtására vonatkozó és különösen az említett hitel nyújtásához és visszafizetéséhez támasztott feltételeket, már csak azért sem, mert a kedvezményezett nem fogadta el ezt az ajánlatot, hanem arra szorítkozott, hogy piaci feltételek mellett refinanszírozza magát. Ha ez másképp lenne, akkor még a nyilvánvalóan kedvezőtlen feltételeket, mint például magasabb kamatokat és a piacinál

szigorúbb visszafizetési feltételeket tartalmazó hitelszerződést is támogatásnak kellene minősíteni az EK 87. cikk (1) bekezdése alapján, kizárólag azért, mert egy állami hitelező késznek mutatkozik arra, hogy bizonyos összeget a kedvezményezett rendelkezésére bocsásson.

256 Az ilyen megközelítés ugyanis nem tesz eleget a Bizottság azon kötelezettségének, hogy kellőképpen alátámasztott és teljes körű objektív elemek alapján állapítsa meg az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett előny fennállását (lásd ebben az értelemben a fenti 219. pontban hivatkozott British Aggregates kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 111. pontját, továbbá lásd ebben az értelemben a Törvényszék fenti 214. pontban hivatkozott Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 180. pontját, és a T-442/03. sz., SIC kontra Bizottság ügyben 2008. június 26-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-1161. o.] 126. pontját). Az ilyen megközelítés egyrészt nem teszi lehetővé az ilyen hitelajánlat teljes körű és gazdasági összefüggésében való értékelését, másrészt pedig nem veszi figyelembe sem a kedvezményezettre gyakorolt tényleges és esetlegesen kedvezőtlen gazdasági hatásokat, sem pedig a kedvezményezettnek az ajánlat el nem fogadására irányuló akaratát.

257 Ilyen feltételek mellett meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem szorítkozhatott annak megállapítására, hogy az ERAP által aláírt szerződéses ajánlat fennáll, ahhoz, hogy arra következtessen, hogy ez az ajánlat az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében az FT javára kiegészítő és elkülönült előnyt tartalmaz.

258 Ugyanakkor az a tény, hogy a Bizottság nem bizonyította jogilag megkövetelt módon a részvényesi előlegre vonatkozó tervből származó kiegészítő és elkülönült előnyt, önmagában nem eredményezheti a megtámadott határozat megsemmisítését (lásd ebben az értelemben a Törvényszék fenti 159. pontban hivatkozott Graphischer Maschinenbau kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 49. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, és a T-318/00. sz., Freistaat Thüringen kontra Bizottság ügyben 2005. október 19-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-4179. o.] 191. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

259 A fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság megfelelően bizonyította, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentése összességükben az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett előnyt biztosítanak az FT javára, anélkül hogy szükség lenne annak számszerűsítésére.

260 Ilyen körülmények között el kell utasítani a Francia Köztársaság és az FT azon érvét, amely szerint a Bizottság tévesen következtetett a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból származó előny fennállására, mivel egyrészt ez az előny nem azonosítható egyéb események és maga az FT által 2002 második félévében meghozott intézkedések pozitív hatásaira tekintettel, és másrészt, mert a 2004. április 28-i jelentés nem vizsgálta és nem határozta meg az e nyilatkozatok összességéből származó előny pontos természetét és értékét.

261 Jelenleg azt kell megvizsgálni, hogy a fent meghatározott előny kötődik-e – és ha igen, mennyiben – állami források átruházásához az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében.

c) Az állami források átruházásának fennállásáról

Előzetes észrevételek

262 A fenti 214. és 215. pontban kifejtett megfontolásokból következik, hogy a fenti 234–259. pontban azonosított előnynek állami források átruházásából kell származnia. Ezen, az azonosított előny és az állami források elkötelezése közötti összefüggés

követelménye főszabály szerint feltételezi, hogy az említett előny szorosan kötődjön egy annak megfelelő, az állami költségvetést terhelő kiadáshoz, vagy az állam által vállalt, jogilag kötelező erejű kötelezettségek alapján e költségvetést terhelő kellően konkrét gazdasági kockázathoz (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-72/91. és C-73/91. sz., Sloman Neptun egyesített ügyekben 1993. március 17-én hozott ítéletének [EBHT 1993., I-887. o.] 21. pontját, a C-156/98. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 2000. szeptember 19-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-6857. o.] 27. pontját és a fenti 214. pontban hivatkozott PreussenElektra-ügyben hozott ítéletének 58. pontját; Jacobs főtanácsnok fenti 214. pontban hivatkozott PreussenElektra-ügyre vonatkozó indítványának [EBHT 2001., I-2103. o.] 115–117. pontját).

263 Emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ügyben a felek nem értenek egyet abban a kérdésben, hogy különösen a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, amelyek vonatkozásában a Bizottság helyesen állapította meg, hogy azok előnyt biztosítanak az FT javára, állami források átruházásával járnak-e. Míg a Francia Köztársaság és az FT vitatja az állami források átruházásának fennállását, a Bouygues-társaságok azt állítják, hogy e nyilatkozatok mindegyike ilyen források elkötelezését tartalmazza, akár a francia állam jogilag kötelező erejű kötelezettsége alapján, akár az állam számára kellően konkrét és azonnali gazdasági kockázat miatt, amely őt az FT adóssága miatt tetszőleges formájú vagyoni felelősségnek teszi ki a Bouygues-társaságokkal, valamint az FT részvényeseivel és hitelezőivel szemben.

264 A megtámadott határozatban a Bizottság először abból a feltételezésből indult ki, miszerint az EK 87. cikk (1) bekezdésének alkalmazásához elegendő az állami források potenciális átruházása is. Erre vonatkozóan az említett határozat (195)–(197) preambulumbekezdésében a következőket állapítja meg:

„(195) Ami az állami forrásokra vonatkozó feltételt illeti, a Bizottság kiemeli, hogy az a tény, miszerint egy potenciális forrásáthelyezést kiváltó állami kötelezettségvállalás felajánlásából olyan előny származik, amelyik nem azonnali, nem zárja ki, hogy ezt az előnyt állami források révén nyújtották. »E tekintetben

[...] arra kell rámutatni, hogy az állandó joggyakorlat [helyesen: ítélkezési gyakorlat] szerint nem szükséges minden esetben megállapítani, hogy történt-e állami forrásáthelyezés ahhoz, hogy egy bizonyos, egy vagy több vállalatnak nyújtott előnyt az [EK] 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősítsenek« (113. lábjegyzet: a Stardust-ügyben hozott ítélet 36. pontja. Lásd még a Bíróság C-387/92. sz. Banco Exterior de España ügyben 1994. március 15-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-877. o.] 14. pontját és a C-6/97. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1999. május 19-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-2981. o.] 16. pontját). Eszerint még egy olyan előny is, amelyet egy esetleges pótlólagos állami tehervállalás révén nyújtottak, állami támogatásnak minősül akkor, ha az [helyesen: minősül, mivel] hatással van a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre (114. lábjegyzet: A Bíróság C-200/97. sz. Ecotrade-ügyben 1998. december 1-jén hozott ítéletének [EBHT 1998., I-7907. o.] 43. pontja és a Törvényszék fent említett EPAC kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2267. o.] 80. pontja).

(196) [A] Bizottság megállapítja, hogy a részvényesi előleg rendelkezésre bocsátásának a bejelentésével, amelyet e rendelkezésre bocsátás előzetes feltételeinek a teljesítésével társítottak [...], azzal a piac számára keltett látszattal, mintha ezt az előleget ténylegesen rendelkezésre bocsátották volna [...] és végül a parafált és az ERAP által aláírt előlegszerződésnek az FT részére való elküldésével […] állami források pótlólagos megterhelése történt. Igaz, hogy ezt a szerződést az FT sohasem írta alá; ez nem jelenti azonban azt, hogy ne történt volna meg állami források potenciális lekötése. Ugyanis annyiban, amennyiben ez a dokumentum szerződéses ajánlatot képezett, és mindaddig, amíg azt vissza nem vonták, az FT azt bármikor aláírhatta volna, biztosítva ezzel magának a jogot, hogy azonnal megkaphassa a 9 milliárd euró összeget. A [francia] állam tudatában kellett, hogy legyen ennek, ezért az ERAP révén az FT rendelkezésére kellett tartania az ennek megfelelő forrásokat.

(197) A Bizottságnak következésképpen meg kell vizsgálnia, hogy az FT-nek eszerint nyújtott előny megfelel-e a körültekintő befektető [helyesen: magánbefektető] elvének, és hatással van-e a versenyre és a tagállamok közötti kereskedelemre."

265 Ezt követően, a körültekintő piacgazdasági magánbefektető kritériumának értékelése során, miután a megtámadott határozat (208)–(213) preambulumbekezdésében lényegében megállapította, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok „eléggé világosak, pontosak és szilárdak ahhoz, hogy kinyilvánítsák a [francia] állam hitelt érdemlő elkötelezettségének meglétét", a Bizottság az említett határozat (214)–(219) preambulumbekezdésében a következőket fejtette ki:

„(214) [A] Bizottság megállapítja, hogy tanulmányozta azt a kérdést, miszerint a belső jogban egy magánbefektető, aki ugyanazokat a nyilatkozatokat tenné, mint az állam, köteles lenne-e ígéreteit betartani. Mivel ebben az esetben a befektető a [francia] állam, a belső jog tanulmányozása a közigazgatási jogra is kiterjedt.

(215) A Bizottság közli, hogy e kérdésben szakértői véleményt kért be, és hogy harmadik felektől is több jelentést kapott. Ezeknek az információknak az alapján a Bizottság nem zárhatja ki ebben a szakaszban, hogy a kérdéses nyilatkozatok a francia közigazgatási, polgári, kereskedelmi és büntetőjog alapján kényszerítő erővel bírtak […], éppúgy mint New York állam joga alapján is.

(216) A francia hatóságok legfontosabb kritikai észrevétele arra vonatkozik, hogy a belső jogban az egyoldalú kötelezettségvállalások kivételesek, és hogy a szándéklevelek, amelyek nem képeznek homogén kategóriát, csak kivételesen érnek fel egyoldalú kötelezettségvállalással. De nem az a kérdés, hogy a francia jog egyértelmű-e ebben az ügyben [helyesen: kérdésben], hanem az, hogy vannak-e olyan elemei a magánjognak, amelyek az adott esethez hasonló

körülmények között lehetővé tennék egyoldalú kötelezettségvállalás fennállásának a megállapítását. Ugyanakkor vitathatatlan az a tény, hogy létezik egy használható precedens a semmitőszék joggyakorlatában (134. lábjegyzet: Lásd Com, 2000. március 28., D. 2000., cah. dr. aff. 210. o.), aminek a jelentőségét a francia hatóságok egyszerűen megpróbálják minimalizálni […].

[…]

(218) Összességében véve ezek az elemek úgy tekinthetők, mint amelyek ténylegesen veszélybe sodorhatják az állami forrásokat (akár azzal, hogy elkötelezik az állam felelősségét a befektetők felé, akár azzal, hogy megnövelik az állam jövőbeni tranzakcióinak a költségét). Az a tézis, miszerint a […] 2002 júliusa óta tett nyilatkozat[ok] támogatásnak minősülnek, ugyan egy újszerű tézis, de valószínűleg nem alaptalan.

(219) Ugyanakkor a Bizottság úgy ítéli meg, hogy nem tudja kétséget kizáróan bizonyítani a támogatás meglétét ezen az alapon. Ugyanakkor úgy látja, hogy megállapíthatja a támogatás jelenlétét egy hagyományosabb megközelítésben, a 2002. decemberi intézkedésekből kiindulva, amelyek a bejelentés tárgyát képezték. Ebből a szempontból elegendő kimutatni, hogy az előzetes nyilatkozatok ténylegesen befolyásolták a piac decemberi felfogását, anélkül, hogy ezeket a […] nyilatkozatokat önmagukban támogatásnak kellene minősíteni."

266 A Törvényszék írásbeli kérdéseire adott válaszában a Bizottság lényegében kijelentette, hogy a közigazgatási eljárás során kapott és elemzett különböző tanulmányokra tekintettel, amelyek a francia polgári, kereskedelmi és közigazgatási jog alapján a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat eléggé eltérő módon értelmezték, lemondott arról, hogy egyedül ezen az alapon véglegesen megállapítsa a francia állam egyoldalú kötelezettségvállalásának fennállását, még ha el is ismeri, hogy a nemzeti jog egyes elemei megfelelően alátámaszthatják ezt az elgondolást. A Bizottság a nemzeti jog rendkívül vitatott pontjának különösen szigorú és megszorító értelmezése helyett inkább átfogó

megközelítést választott, amely figyelembe veszi a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és a részvényesi előleg közötti tárgyi és gazdasági összefüggést, valamint azt a tényt, hogy a részvényesi előleg nyújtása ilyen kötelezettségvállalást foglalt magában.

267 Meg kell tehát vizsgálni egyrészt, hogy a Bizottság megalapozottan utasította-e el az állami források önmagában a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokhoz köthető átruházásának fennállását, és másrészt megalapozottan ismerte-e el, hogy a 2002. decemberi részvényesi előlegre vonatkozó terv viszont eleget tett e kritériumnak.

Az állami forrásoknak a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal összefüggő átruházásáról

268 Először a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok természetét kell meghatározni, amely alapvető jelentőségű azok minősítése szempontjából, mind az állami támogatásokra vonatkozó közösségi jogra, mind a releváns nemzeti szabályokra tekintettel.

269 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az állami támogatásokkal kapcsolatos közösségi peres eljárások során a tényállás megállapítása és a bizonyítás a Törvényszék teljes körű mérlegelési jogkörébe tartozik. Ezenkívül ebben az összefüggésben az a kérdés, hogy egy nemzeti jogszabály a jelen ügyben alkalmazható-e, vagy sem, és ha igen, akkor milyen mértékben, a bíróság ténymegállapításához tartozik, és a bizonyításfelvételre, valamint a bizonyítási teher megoszlására vonatkozó szabályoknak van alávetve.

270 Továbbá emlékeztetni kell arra, hogy noha a megtámadott határozat (209) preambulumbekezdésében a Bizottság elismerte, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok „eléggé világosak, pontosak és szilárdak ahhoz, hogy kinyilvánítsák a [francia] állam hitelt érdemlő elkötelezettségének meglétét", végső soron elutasította azt az érvelést, mely szerint ezeket a nyilatkozatokat jogilag kötelező erejűeknek kell tekinteni a releváns nemzeti jogra tekintettel, és így állami forrásokat elkötelező támogatási intézkedéseknek kell minősíteni (a megtámadott határozat (188), (218) és (219) preambulumbekezdése). A Bizottság ugyanakkor lényegében úgy vélte, hogy figyelembe véve azt a hatást, amit e nyilatkozatok a piacok felfogására gyakoroltak, a francia állam – a nemzeti jog alapján is – bizonyos pénzügyi kockázatnak tette ki magát, amely lehetővé tette, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó terv a körültekintő magánbefektető kritériumával összeegyeztethetetlennek legyen tekinthető (az említett határozat (220)–(230) preambulumbekezdése). Ilyen módon sem a megtámadott határozatban, sem az eljárás során a Bizottság nem foglalt egyértelműen és véglegesen állást abban a kérdésben, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok önmagukban magukban foglalhatják-e az állami források átruházását adott esetben a releváns nemzeti jog alapján.

271 A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok jellegének meghatározása érdekében meg kell jegyezni, hogy azokat kizárólag objektív megállapítások alapján kell értelmezni (lásd ebben az értelemben a fenti 256. pontban hivatkozott SIC kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 126. pontját). A piaci szereplők felfogása és reakciója, mivel bizonyítást nyert, szintén nyújthat hasznos szempontokat e nyilatkozatok természetének meghatározásához.

272 A 2002. július 12-i nyilatkozattal kapcsolatban (lásd a fenti 4. pontot) meg kell állapítani, hogy ezt a nyilatkozatot a gazdasági miniszter elsősorban a francia állam képviselőjeként mint az FT többségi részvényese tette („[t]öbbségi részvényesek vagyunk […]"). E minőségében kifejezetten biztosította, hogy a beavatkozás módjától függetlenül a francia állam körültekintő befektetőként fog eljárni („[a]z állam mint részvényes körültekintő befektetőként fog eljárni […]"). E tekintetben sem a Bizottság, sem a Bouygues-társaságok nem terjesztettek elő olyan elemeket, amelyek alkalmasak annak bizonyítására, hogy a francia államnak az a szándéka, hogy jövőbeli beavatkozását a

körültekintő magánbefektető kritériumának tiszteletben tartásához köti, e nyilatkozat időpontjában még csak kinyilvánított volt, nem pedig valódi és komoly.

273 Ezenkívül a 2002. július 12-i nyilatkozat homályos és pontatlan azokkal a lehetséges támogatási intézkedésekkel kapcsolatban, amelyeket a francia állam egy későbbi, akkor még nem ismert szakaszban megtehet („körültekintő befektetőként fog eljárni, és […] meghoznánk a megfelelő intézkedéseket"). Ezen ígéretek nyitott és homályos jellegét illetően a Bizottság alaptalanul következtetett a francia állam állítólagos kötelezettségvállalásának egyértelműségére, amelynél egyedül az „intervenció [helyesen: beavatkozás] módozatait, nevezetesen a […] végrehajtás […] módozatait" kellett még pontosítani (a megtámadott határozat (209) preambulumbekezdése), mivel egy ilyen egyértelmű kötelezettségvállalás szükségszerűen feltételezi ezen esetleges jövőbeli beavatkozás jellegének és terjedelmének meghatározását. Márpedig, ahogy azt a Deutsche Bank 2002. július 22-i jelentése – amelyre maga a Bizottság is támaszkodott a megtámadott határozat (221) preambulumbekezdésében és 142. lábjegyzetében – megerősíti, a 2002. július 12-i nyilatkozatra tekintettel a piac még nem határozhatta meg a francia állam e jövőbeli beavatkozásának jellegét és terjedelmét („[az FT] javára szolgált a piac növekvő bizalma, miszerint a [francia] állam valamilyen módon kezelni fogja a hitelállományát"; „a [francia] állam burkolt támogatás[ának] […] formája lehet egy kölcsön, piaci feltételek mellett, amelyet bankok vagy a [francia] kormány biztosít"). Ezenkívül egy ilyen beavatkozás jövőbeli, feltételes és pontatlan jellegét erősítve a 2002. július 12-i nyilatkozat kifejezetten elutasítja az FT feltételezett tőkeemelését, noha a francia állam 2002 decemberében épp ezt a megoldást választotta („Nem, egyáltalán nem! Én egyszerűen csak annyit mondok, hogy kellő időben meghozzuk a megfelelő intézkedéseket. Ha erre szükség lesz [...]").

274 Ezt az értelmezést megerősíti a 2002. július 12-i nyilatkozat megtételéhez vezető ténybeli háttér is. Ahogy azt – úgy tűnik – a Bizottság maga is elismeri (lásd a fenti 188. és 189. pontot), ebben a szakaszban az azon pénzügyi nehézségek pontos terjedelmére, amelyekkel az FT szembesült, a pénzügyi piacok e nyilatkozat által kiváltott jövőbeli reakciójára és az FT tervezett szerkezetátalakítása által kiváltott fejlődésre

vonatkozó megfelelő információk hiányában a francia állam még nem ismerhette és nem határozhatta meg kellő pontossággal az FT javára biztosított esetleges támogatási intézkedés jellegét, terjedelmét és feltételeit. Inkább a francia hatóságok 2002. július 12-i aktusainak összességéből következik – ideértve azt a körülményt is, hogy a hitelminősítő intézetekkel közvetlenül felvették a kapcsolatot –, hogy e hatóságok az FT francia állam általi lehetséges jövőbeli támogatásával a pénzügyi piacok gyors megnyugtatására törekedtek kizárólag abból a célból, hogy megakadályozzák az FT minősítésének további lerontását, valamint hogy elzárják az FT-t attól a lehetőségtől, hogy a kötvénypiacon új hitelekhez jusson, anélkül hogy ebben az adott időpontban ezen esetleges támogatást tovább konkretizálták volna. Az esetleges támogatási intézkedések korai konkretizálása ugyanis az FT adósságainak refinanszírozásához később megnyíló lehetőségek felesleges korlátozásának kockázatát okozhatta volna, azáltal hogy az EK 88. cikk (3) bekezdése értelmében szükségessé teszi az intézkedések Bizottságnak való bejelentését. Ráadásul elsietett jellege miatt az ilyen megközelítés alkalmas volt arra, hogy aláássa a hitelezők és a befektetők francia állam intézkedéseinek megbízhatóságába vetett bizalmát. Ilyen körülmények között, a megtámadott határozat (212) preambulumbekezdésében kifejtettekkel ellentétben, a hitelminősítő intézetekkel való kapcsolatfelvétel tényét nem lehet a francia állam által tett állítólagos kötelezettségvállalás végleges jellegét bizonyító elemnek tekinteni, hanem csak első lépésként azon nyomás enyhítésére, amely 2002 júliusában nehezedett az FT helyzetére a pénzügyi piacokon.

275 Ellentétben azzal, amit a Bouygues-társaságok és a Bizottság hangsúlyoznak (lásd a megtámadott határozat (210) preambulumbekezdését), az a tény, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat időpontjában az FT már súlyos refinanszírozási nehézségekkel szembesült (lásd a fenti 236. pontot), semmit nem változtat sem e nyilatkozat összességében nyílt és homályos jellegén, sem jelentőségén, tekintettel arra a ténybeli háttérre, amelyben létrejött (lásd a fenti 274. pontot). Így még ha feltételezzük is az említett nehézségek fennállását ebben a szakaszban, nem bír döntő jelentőséggel az a tény, hogy ez a nyilatkozat nem tükrözte megfelelően az FT rövid lejáratú adósságának adott időszakbeli kritikus helyzetét („ha az [FT-nek] nehézségei lennének"; „ha az [FT-nek] finanszírozási gondjai lennének, és jelenleg nem ez a helyzet, a [francia] állam meghozná a szükséges döntéseket, hogy ezeken túljusson").

276 Ezenkívül a 2002. július 12-i nyilatkozat szó szerinti értelmezése során a Bizottság nem állíthatja megalapozottan, hogy „[e]gyetlen körülmény sem mutat arra, hogy a piac bármiféle feltételt észlelt volna" (a megtámadott határozat (210) preambulumbekezdése), illetve hogy „a piac reagálása, valamint a pénzügyi elemzők kommentárjai megerősítik, hogy a piac ezeket a nyilatkozatokat úgy tekintette, mint a [francia] államnak az FT támogatására vonatkozó hiteles kötelezettségvállalási stratégiáját" (az említett határozat (210) preambulumbekezdése), mivel egyes piaci szereplők ezen szubjektív felfogása vagy reakciója nem meghatározó egy ilyen nyilatkozat jellemzése szempontjából (lásd a fenti 271. pontot). Egyébként ez a megfontolás nem veszi figyelembe azt a tényt, hogy ebben a szakaszban a Deutsche Bank ezzel szemben nem tudta előre jelezni a francia állam FT javára történő esetleges jövőbeli beavatkozásának jellegét és terjedelmét (lásd a fenti 273. pontot).

277 A 2002. szeptember 13-i nyilatkozattal kapcsolatban (lásd a fenti 7. pontot) meg kell jegyezni, hogy e nyilatkozat szintén jövőbe mutató, feltételes és pontatlan a francia állam által tervezett esetleges hosszú távú intézkedéseket illetően („[a] [francia] állam támogatást nyújt az [FT-nek] [a konszolidációs] terv megvalósításában, és a maga részéről hozzájárul az [FT] saját tőkéjének a jelentős konszolidációjához olyan ütemterv és olyan eljárások szerint, amelyeket a piaci feltételek függvényében állapítanak meg"), mivel az egyetlen biztos pont az FT „saját tőkéjének a jelentős konszolidációjához" való jövőbeli hozzájárulás megerősítése, és az a tény, hogy ezt a hozzájárulást „piaci feltételek" között teljesítik. Továbbá a 2002. július 12-i nyilatkozathoz hasonlóan a 2002. szeptember 13-i nyilatkozat is elmulasztja az FT javára történő francia állami beavatkozás közelebbi jellegének, terjedelmének és feltételeinek meghatározását, és az esetleges átmeneti támogatási intézkedéseket a szükségesség kritériumának rendeli alá („[a]ddig is a [francia] állam, ha szükséges, meghozza azokat az intézkedéseket, amelyekkel elkerülhető, hogy az [FT] finanszírozási problémákkal szembesüljön").

278 A 2002. október 2-i nyilatkozattal kapcsolatban (lásd a fenti 8. pontot) meg kell állapítani, hogy az a 2002. szeptember 13-i nyilatkozat tartalmához képest nem kevésbé homályos, és semmilyen értékelhető pontosítást nem tartalmaz („[a] [francia] állam

segíteni fogja a konszolidációs intézkedéseket, és a maga részéről hozzájárul az [FT] saját tőkéjének a felerősítéséhez, a […] kialakított módozatok szerint. […] [A] [francia] állam időközben és szükség esetén meghozza azokat az intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy az [FT-t] ne sújtsa semmiféle finanszírozási probléma"). Ezzel a nyilatkozattal ugyanis a francia állam csak az FT saját tőkéjének felerősítése érdekében megvalósuló jövőbeli lehetséges hozzájárulásának homályos megelőlegezésére korlátozódik, amelynek jellege, terjedelme és nyújtásának feltételei még nem ismertek. Ugyanakkor a korábbi nyilatkozatokhoz hasonlóan a francia állam esetleges átmeneti hozzájárulását, amelynek jellemzőit szintén nem ismertették, az FT lehetséges finanszírozási problémái megoldásának szükségességétől tették függővé.

279 A fenti megfontolásokból, a Bouygues-társaságok által állítottakkal ellentétben, az következik, hogy nyílt, pontatlan és feltételes jellegük miatt – különösen ami az FT javára biztosított esetleges állami beavatkozás jellegét, terjedelmét és feltételeit illeti –, és figyelembe véve a nyilatkozatok megtételét eredményező ténybeli hátteret, a 2002. július 12-i, szeptember 13-i és október 2-i nyilatkozatok nem tekinthetők állami garanciának, és nem értelmezhetők úgy, hogy azok olyan, az FT javára nyújtandó pénzügyi hozzájárulásra vonatkozó visszavonhatatlan kötelezettségvállalást fednek el, mint például rövid lejáratú adósságainak törlesztése.

280 A francia állam részéről az állami források konkrét, feltétel nélküli és visszavonhatatlan elkötelezése azt feltételezte volna, hogy ezek a nyilatkozatok explicit módon tartalmazzák akár a beruházásra szánt pontos összegeket, akár a garancia által biztosított konkrét adósságokat, vagy legalább egy előre meghatározott pénzügyi keretet, mint például egy adott összegű hitelkeretet, valamint a tervezett hozzájárulás nyújtásának feltételeit. Márpedig a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok nem foglalnak állást ezekben a kérdésekben, elutasítva az FT adott összegű, leendő tőkeemelésének lehetőségét, még ha később a francia állam épp ez utóbbi megoldást is választotta, előbb a részvényesi előlegre vonatkozó terv formájában, amely egy 9 milliárd euró összegű hitelkeretnek az FT rendelkezésére bocsátására irányult, majd az FT tőkéjének emeléséhez a tőkerészesedésével megegyező összeg erejéig való hozzájárulással (lásd a fenti 16. pontot).

281 E tekintetben hozzá kell tenni, hogy a Bouygues-társaságok nem hivatkozhatnak a Crédit foncier határozatra (lásd a fenti 159. pontot), amelynek jogszerűségét a Törvényszék nem vizsgálta, mivel a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatoktól eltérően a francia gazdasági miniszter e határozat tárgyát képező nyilatkozata a francia állam azon végleges és feltétel nélküli akaratát nyilvánította ki, hogy vállalja „a CFF minden okiratba foglalt esedékes tartozásának, a főkövetelésnek és a kamatnak" a teljesítését (a Crédit foncier határozat (36) preambulumbekezdése).

282 A jelen ügyben a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal és a pénzügyi piacok szempontjából hitelezőként, illetve fizetőképes és megbízható adósként jó hírére hivatkozva a francia állam aktívan befolyásolni akarta az említett piacok reakcióját, helyre kívánta állítani bizalmukat, és különösen arra törekedett, hogy az FT minősítését fenntartsa abból a célból, hogy az FT későbbi szakaszban történő refinanszírozásának előkészítésére kedvezőbb gazdasági feltételek mellett és kisebb költségekkel kerüljön sor, anélkül hogy ez magában foglalná az állami költségvetés közvetlen és előre meghatározott módon való igénybevételét. Ezzel a francia állam, ahelyett hogy az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében közvetve vagy közvetlenül állami forrásokat kötelezett volna el, a pénzügyi piacok működésének különös szabályaihoz fordult annak érdekében, hogy rövid távon stabilizálja az FT gazdasági helyzetét, és ezzel éppen az a cél, hogy a későbbi beavatkozást megelőzően teljesítse a konkrétabb támogatási intézkedések meghozatalának nélkülözhetetlen vállalkozási és pénzügyi feltételeit. Márpedig egyedül az a tény, hogy ilyen összefüggésben a francia állam a pénzügyi piacokon meglévő sajátos hírnevéhez folyamodott, nem lehet elegendő annak bizonyításához, hogy forrásai olyan kockázatnak voltak kitéve, amit az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami források olyan átruházásának lehet tekinteni, amely kellő mértékben kapcsolódik az FT számára a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal nyújtott előnyhöz.

283 Ilyen körülmények között a Bouygues-társaságok nem bizonyították, hogy a nemzeti bíróság, különösen a francia közigazgatási vagy polgári bíróság arra következtetne, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok mégis teljesítik a francia állam jogilag kötelező erejű egyoldalú kötelezettségvállalására vonatkozó feltételeket, akár olyan szándéklevél formájában, amely az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami források átruházását foglalja magában. A Bouygues-társaságok érveire és az azok alátámasztása érdekében készített jogi tanulmányokra tekintettel ugyanis meg kell állapítani, hogy a nemzeti jog releváns szabályainak a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokra történő

alkalmazása e nyilatkozatok jellegének előzetes értelmezésétől függ, vagyis különösen attól a kérdéstől, hogy azok kellőképpen egyértelmű, pontos, feltétel nélküli és végleges jellegűek-e, és olyan kötelező joghatások forrásai-e, amelyek megalapozhatják a francia állam pénzügyi felelősségét.

284 Így először is nem lehet elfogadni a Bouygues-társaságoknak a francia Conseil d'État ítélkezési gyakorlatán alapuló azon érvét, amely szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok egyértelműek, pontosak és véglegesek, és ennélfogva megalapozzák a francia állam felelősségét az FT részvényeseivel, alkalmazottaival és hitelezőivel szemben, vagy azért, mert az ígéretet téve a francia állam olyan jogi kötelezettségeket vállalt, amelyeket szabálytalanság elkövetése nélkül nem lehet visszavonni, vagy ezzel ellentétben azért, mert ígéretét megtartva jár el jogellenes módon a megtett ígéret jogellenessége miatt. Ellentétben azzal, amit a Bouygues-társaságok hangsúlyoznak (lásd a fenti 164. és 165. pontot), nem nyert egyértelmű bizonyítást, hogy belső jellemzőiket figyelembe véve e nyilatkozatok alkalmasak a francia állam ilyen, FT-t támogató, jogilag kötelező erejű és feltétel nélküli kötelezettségvállalásának megalapozására.

285 Másodszor a Bouygues-társaságok nem hivatkozhatnak megalapozottan a 2003. július 22-i körlevélre és az ahhoz csatolt magyarázó feljegyzésre (lásd a fenti 167. pontot), mivel – ahogy az a fenti 284. pontban már megállapításra került – a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok egyetlen olyan elemet sem tartalmaznak, amely alapján a francia állam által az FT javára nyújtott burkolt állami garancia jelenlétét bizonyítani lehetne. Az ilyen garancia fennállásának megállapítását lehetővé tevő feltételek teljesülése hiányában a Bouygues-társaságoknak a bizonyos állami garanciákat visszamenőlegesen érvényesítő francia jogalkotásra alapított érvét mint hatástalant el kell utasítani. Mindenesetre, ahogy azt a Francia Köztársaság a tárgyaláson hangsúlyozta, a 2002. évi költségvetést módosító 2002. december 30-i 2002-2576. sz. francia törvény (JORF 2002. december 31., 22070. o.) 80. cikke csak „[a]z ERAP által az [FT] részvényesei támogatásának keretében leszerződött kölcsönökre", nem pedig az FT javára szóló esetleges egyéb állami garanciákra vonatkozik.

286 Harmadszor a Bouygues-társaságok nem bizonyították, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok New York állam szerződésekre vonatkozó joga szerint állami források elkötelezését tartalmazzák. Így a Bouygues-társaságok által a közigazgatási eljárásban e célból benyújtott tanulmány megállapítja, hogy az nem jogi vélemény, és abból a nyilvánvalóan téves feltevésből indul ki, hogy a francia állam egyoldalú szerződéses ajánlata az FT adósságait biztosító ígéretet tartalmaz a befektetők számára, amit ezek a befektetők azzal, hogy az FT-be befektettek, elfogadtak. Ugyanígy ezen ajánlat kötelező és végrehajtható jellegének értékelése során ez a tanulmány csak az ígéret fennállásának a megismétlésére szorítkozik, és homályos módon összehasonlítja azt az illetékes bíróságoknak a tájékoztatókban és a sajtó nyilvánossága előtt tett, folyamatos ígéretekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatával. Továbbá ez a tanulmány tartózkodik attól, hogy végleges módon állást foglaljon abban a kérdésben, hogy ezek a bíróságok megállapíthatják-e az ilyen szerződéses ígéret kellőképpen határozott jellegét. Végül egy kvázi szerződés vagy egy „promissory estoppel" feltételeivel kapcsolatban a tanulmány kimondja, hogy a szóban forgó ígéretnek világosnak és egyértelműnek kell lennie, amely a jelen ügyben nem áll fenn (lásd a fenti 272–279. pontot).

287 Negyedszer, amennyiben maga a Bizottság hivatkozik a francia Cour de cassation 2000. március 28-án hozott ítéletére (a megtámadott határozat 134. lábjegyzete), meg kell állapítani, hogy ez az ítélet elismerte egy nehéz helyzetben lévő vállalkozás átvevőjének a konszolidációs folyamat keretében, és az átruházást elrendelő ítélet formájában tett egyoldalú nyilatkozatának *erga omnes* kifogásolhatóságát, valamint kötelező és valamennyi érdekelt javára végrehajtható jellegét. Nem nyert azonban bizonyítást, hogy ezt az ítéletet a jelen ügyben is alkalmazni kell. Ez többek között abból a körülményből adódik, hogy az ezen ítélet által elismert kötelező és végrehajtható jelleg a francia kereskedelmi törvénykönyv konszolidációs folyamatot szabályozó olyan kifejezett rendelkezésén alapul, mely szerint „az [átruházás] elrendelő ítélet rendelkezései mindenkivel szemben érvényesíthetők".

288 Ötödször és végül, nem bizonyított, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból származó állítólagos kötelezettségvállalás nemzeti jog szerinti jogilag kötelező jellege hiányában is e nyilatkozatok állami források átruházását tartalmazzák. E tekintetben

egyrészt a Bouygues-társaságok érve, mely szerint a francia államnak teljesítenie kellett állítólagos ígéretét, tekintettel arra a valós várakozásra, amelyet e nyilatkozatok piaci nézőpontból keltettek, önmagában ellentmondásos, és nem veszi figyelembe azt a tényt, hogy a támogatás fennállása elismerésének objektív megállapításokon kell alapulnia, nem pedig egyedül a piaci szereplők felfogásán. Mindenesetre az egyszerű piaci elvárás önmagában nem hozhat létre a kívánt módon való cselekvésre vonatkozó bármilyen jogi kötelezettséget (lásd a fenti 271. pontot). Másfelől, még ha feltételezzük is, hogy a francia állam valamely vállalat javára szóló esetleges támogatási ígéretének be nem tartása alkalmas arra, hogy szavahihetőségét és jóhírnevét veszélybe sodorja a pénzügyi piacokon, a jelen ügyben nem bizonyították, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok az FT javára olyan pontos, feltétel nélküli és végleges kötelezettségvállalást tartalmaznak, amelyek ilyen hátrányos következményeket idézhetnek elő. Ahogy az a fenti 273. és 282. pontban említésre került, a francia hatóságok 2002 júliusa óta tanúsított magatartása ugyanis épp ilyen következmények elkerülésére irányul, kétségeket hagyva azonban az esetleges jövőbeli beavatkozásának pontos jellege, terjedelme és feltételei felől, amit a Deutsche Bank reakciója is megerősít (lásd a fenti 273. pontot). Ugyanezen okok miatt nem fogadható el a Bizottságnak a megtámadott határozat (221) preambulumbekezdésének végén szereplő érve, mely szerint „a kormány, a pénzügyi piacokon való jó hírének a megőrzése érdekében köteles volt betartani az ígéreteket, amelyeket tett". Mindenképpen emlékeztetni kell azonban arra, hogy a kifejezett kétségek ellenére a Bizottság kifejezetten lemondott arról, hogy határozottan állást foglaljon abban a kérdésben, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok állami források átruházását tartalmazták-e (a megtámadott határozat (188), (218) és (219) preambulumbekezdése).

289 Ilyen körülmények között arra kell következtetni, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok nem tartalmazták állami források elkötelezését az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében.

290 Ennélfogva a Bouygues-társaságoknak az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított első jogalapját el kell utasítani.

Az állami forrásoknak a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentésével, valamint a részvényesi előlegre vonatkozó szerződéssel kapcsolatos 2002. december 20-i ajánlattal összefüggő átruházásáról

– Előzetes észrevételek

291 Meg kell jegyezni, hogy a francia állam a nyilvánosság számára először csak a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i nyilvános bejelentésével, vagyis ezen intézkedés Bizottságnak való bejelentésével egy napon (lásd a fenti 20. pontot) fejezte ki és pontosította az FT javára tervezett pénzügyi hozzájárulást, amely egy 9 milliárd euró összegű hitelkeret előlegszerződés formájában való megnyitásából állt, amely előlegszerződésnek az ERAP által parafált és aláírt ajánlatát csak 2002. december 20-án küldték meg az FT számára.

292 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokhoz hasonlóan ez a bejelentés is előnyt biztosított az FT javára, mivel hozzájárult a pénzügyi piacok bizalmának megerősítéséhez és az FT refinanszírozási feltételeinek javításához (lásd a fenti 234. és azt követő pontokat). A Bizottság azonban, ahogy az a fenti 243. és azt követő pontokban bemutatásra került, nem vizsgálta és nem bizonyította jogilag megkövetelt módon, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó szerződéssel kapcsolatos 2002. december 20-i ajánlat, amelyet az FT soha nem írt alá, és nem hajtottak végre, kiegészítő és elkülönült gazdasági előnyt tartalmazott a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból, valamint a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentéséből származó előnyhöz képest.

– A részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentéséről

293 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentése állami források átruházásával járt-e, meg kell állapítani, hogy

sem a Bizottság, sem a Bouygues-társaságok nem állították, hogy ez a bejelentés adott esetben az irányadó nemzeti jogra tekintettel önmagában egy kellőképpen pontos, végleges és feltétel nélküli, és ennélfogva jogilag kötelező erejű kötelezettségvállalást tartalmazott, amely az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami források átruházására enged következtetni.

294 Így az említett bejelentésre vonatkozó egyetlen releváns utalás a megtámadott határozat (205) preambulumbekezdésének végén, vagyis a körültekintő magánbefektető kritériumának értékelésénél található, anélkül hogy abból a Bizottság az állami források esetleges átruházását illetően akár burkolt következtetéseket vonna le. Ugyanígy első jogalapjuk keretében a Bouygues-társaságok kizárólag a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokra hivatkoznak a 2002. december 4-i bejelentés figyelembevétele nélkül, és érvelésüket az állami források e nyilatkozatokhoz köthető esetleges átruházására korlátozzák.

295 Márpedig a Bizottság és a Bouygues-társaságok által előterjesztett releváns és bizonyító elemek hiányában nem a Törvényszék feladata megvizsgálni, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentése a francia közigazgatási vagy polgári jogra tekintettel tartalmazta-e állami források átruházását.

296 Mindenesetre az állami források 2002. december 4-i bejelentésen alapuló átruházása kizárólag olyan előnnyel függhet össze, amely a bejelentésben kifejezetten említett 9 milliárd euró összegű hitelkeret megnyitásából adódik. Egyrészt, ahogy az a fenti 292. pontban megállapításra került, a Bizottság a megtámadott határozatban nem jellemezte jogilag megkövetelt módon ezt az előnyt. Másrészt, ez az előny eltér a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból származó előnytől, ahogy azt az említett határozat is megállapította (lásd a fenti 243. és azt követő pontokat), anélkül hogy érintette volna azt a kérdést, hogy ez utóbbi előny az FT refinanszírozási feltételeinek javulásában és/vagy részvényei és kötvényei árfolyamának esetleges növekedésében mutatható-e ki.

297 Márpedig a fenti 214. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében a szóban forgó előnynek állami forrásokból kell származnia. Az azonosított előny és az állami források átruházása közötti

kapcsolat követelménye feltételezi ugyanis, hogy az említett előny megfelel az állami költségvetésre nehezedő egyenértékű tehernek (lásd a fenti 262. pontot). A jelen ügyben azonban egyrészt a megtámadott határozatban említett, a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból származó előny, másrészt pedig a 9 milliárd euró összegű hitelkeret megnyitásában megnyilvánuló állami források állítólagos átruházása – mint az a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentésében szerepel – közötti kapcsolatot illetően nem ez a helyzet.

298 Meg kell tehát állapítani, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentése állami források átruházásával járt.

– A részvényesi előlegre vonatkozó szerződéssel kapcsolatos 2002. december 20-i ajánlatról

299 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy az ERAP által aláírt, részvényesi előlegre vonatkozó szerződés FT részére való, 2002. december 20-i megküldése állami források átruházásával járt-e, meg kell állapítani, hogy mivel a Bizottság a megtámadott határozatban nem bizonyította megfelelően, hogy önmagából a szerződéses ajánlatból előny származik (lásd a fenti 264–267. pontot), a Törvényszék nem tudja megállapítani az állami források ezen előnyhöz kapcsolódó átruházásának fennállását.

300 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy sem a Bizottság, sem a Bouygues-társaságok nem bizonyították, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentése vagy a részvényesi előlegre vonatkozó szerződéssel kapcsolatos 2002. december 20-i ajánlat az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami források átruházásával járt.

301 Mégis meg kell vizsgálni, hogy átfogó megközelítése alapján (lásd a fenti 266. pontot) a Bizottság helyesen értékelte-e együtt a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat a részvényesi előlegre vonatkozó terv bejelentésével és a részvényesi előlegre vonatkozó szerződés elküldésével annak megállapítása érdekében, hogy a jelen ügyben az állami források átruházására vonatkozó kritérium teljesült-e.

– Az állami forrásoknak a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal és a 2002. decemberi intézkedésekkel összefüggő átruházásáról

302 Meg kell vizsgálni egyrészt, hogy az állami költségvetés lehetséges megterhelését, amelyet a Bizottság a részvényesi előlegre vonatkozó terv bejelentését és a részvényesi előlegre vonatkozó szerződés megküldését illetően megállapított, már a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok is magukban foglalták-e, másrészt pedig, hogy ez a teher megfelel-e annak az előnynek, amelyet a Bizottság e nyilatkozatoknak tulajdonított.

303 Bár a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentése illeszkedik a francia állam 2002 júliusa után követett logikájába és stratégiájába, amelynek célja és következménye összességében a piacok bizalmának annak érdekében történő visszanyerése volt, hogy az FT rövid lejáratú adósságát kedvezőbb feltételek mellett lehessen refinanszírozni (lásd a fenti 234–240. pontot), ebből még nem következik, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok már egy különleges, a végül 2002 decemberében konkretizált támogatáshoz hasonló pénzügyi támogatás megelőlegezését foglalták volna magukban.

304 A fenti 270. és azt követő pontokból kitűnik, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentésétől eltérően, amely az FT javára egy 9 milliárd euró összegű hitelkeret megnyitására vonatkozó ajánlatot hozott nyilvánosságra, a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok a francia állam esetleges jövőbeli beavatkozásának jellegét, terjedelmét és feltételeit illetően nyílt, pontatlan és feltételes jellegűek. Így

ezen, a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatoktól lényegesen eltérő jellege miatt a francia állam 2002. decemberi döntése, amelyben bejelenti és javasolja a részvényesi előlegre vonatkozó tervet, jelentős törést jelentett az FT refinanszírozásához vezető események sorában.

305 E tekintetben el kell utasítani a megtámadott határozat (185) és (226) preambulumbekezdésében kifejtett, alig részletezett érvelést, mely szerint a részvényesi előlegre vonatkozó terv a francia állam korábbi nyilatkozatainak megvalósulását jelentette, mivel a Bizottság nem bizonyította – és egyébként a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok alapján nem is bizonyíthatta –, hogy a francia állam 2002 júliusát követően ilyen konkrét pénzügyi hozzájárulást tervezett. Ez az érvelés még kevésbé hihető, mivel a francia államnak először azt kellett megvárnia és igazolnia, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és remélt hatásaik – vagyis a pénzügyi piacok bizalmának visszaállítása és az FT minősítésének fenntartása –, valamint az FT szerkezetátalakítási és helyreállítási intézkedései következtében az ilyen állami beavatkozáshoz szükséges gazdasági feltételek hatékonyan teljesültek-e. E nyilatkozatok idején ugyanis, ahogy az a fenti 274. pontban megállapításra került, megfelelő, különösen a piacok reakciójára és a megtett intézkedések sikerére vonatkozó információk hiányában a francia állam még nem ismerhette és nem határozhatta meg kellőképpen az FT javára nyújtandó esetleges támogatási intézkedés jellegét, terjedelmét és feltételeit, beleértve az esetleges tőkenövekedést is, amit a gazdasági miniszter 2002 júliusában még nyíltan elutasított. A francia állam nyilvánvalóan csak 2002 decemberében vélte úgy, hogy teljesültek az ilyen pénzügyi hozzájárulás gazdasági feltételei, ami megerősíti, hogy az események sorában ebben a szakaszban lényeges törés következett be.

306 A megtámadott határozat (186)–(190) preambulumbekezdése, amely a Bizottság átfogó megközelítésének kifejtését tartalmazza, távol attól, hogy bizonyítékot szolgáltatna a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok részvényesi előlegre vonatkozó tervben való

megvalósulására vonatkozó bizottsági elgondolásra, csak kétértelmű módon összefoglalja azokat a megfontolásokat, amelyek a francia állam által a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és intézkedések összességéhez kötődően lehetővé teszik az FT számára nyújtott előnynek, de nem az állami források átruházásának a megállapítását.

307 Így az a homályos megállapítás, mely szerint „lehetséges [...] a francia hatóságok 2002 júliusa óta tett nyilatkozatainak és meghozott intézkedéseinek a maguk összességében való elemzése, melyek konkretizálásának időpontját a [2002] decemberi intézkedések képeznék" (a megtámadott határozat (187) preambulumbekezdése), vagy a hosszú távú megmentési folyamat fennállásának megerősítése, amelyek hasonlítanak a fenti 152. pontban hivatkozott, BP Chemicals kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló folyamathoz, nem jogosítja fel a Bizottságot arra, hogy kibújjon azon kötelezettsége alól, hogy olyan különleges előnyt azonosítson, amely állami források megfelelő átruházásával jár. Ez annál is inkább igaz, mivel a fenti 152. pontban hivatkozott BP Chemicals kontra Bizottság ügyben hozott ítélet csak olyan komoly nehézségek fennállásának kérdését vizsgálja, amelyek igazolhatják az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárás megindítását a körültekintő magánbefektető kritériumának a kedvezményezett vállalkozás javára biztosított olyan tőkebevitelek összességére való alkalmazását illetően, amelyek előnyös jellegéhez és állami eredetéhez nem fért kétség.

308 Továbbá figyelembe véve az események sorozatában és a francia hatóságok magatartásában 2002 decemberében bekövetkezett jelentős törést, a Bizottság tévesen állapított meg összefüggést az állami forrásoknak ebben a szakaszban történő esetleges elkötelezése és a korábbi intézkedések által nyújtott előnyök, vagyis a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok között, mivel ezen intézkedések jellege alapvetően eltért a 2002 decemberében hozott intézkedések jellegétől (lásd a fenti 303. pontot). Egy ilyen, a támogatás fogalmának alkotóelemei közötti – a fenti 152. pontban hivatkozott BP Chemicals kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben nem vizsgált – kapcsolat a különböző szakaszokban felmerült eltérő ténybeli elemeket illetően ugyanis ellentétes lenne az előny és az állami források átruházása közötti összefüggés követelményével (lásd a fenti 262. pontot), ahogy azt a fenti 214. pontban hivatkozott PreussenElektra ügyben hozott ítélet 58. pontja is alátámasztja.

309 Ennélfogva, még ha a Bizottság az előny jellemzése céljából figyelembe is vehette a francia állam FT-t részvényesi előleg útján támogató 2002. decemberi végleges

döntését megelőző és befolyásoló események összességét, nem sikerült azonban bizonyítania az állami források átruházásának fennállását ezzel az előnnyel összefüggésben. Ahogy az a fenti 297. pontban megállapításra került, az a körülmény, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, valamint a 2002. december 4-i bejelentés az FT számára előnnyel járt, mivel visszaállította a pénzügyi piacok bizalmát és javította az FT refinanszírozásának feltételeit, ezzel szemben nem idézte elő az állami költségvetés ennek megfelelő csökkenését vagy az e költségvetést érintő terhek kellőképpen konkrét gazdasági kockázatát. Ez az előny különösen attól az előnytől különbözik, amelyet a részvényesi előlegre vonatkozó 2002. december 20-i terv tartalmazhat, és amelyet a megtámadott határozat nem megfelelően bizonyított ahhoz, hogy állami támogatás fennállására lehessen következtetni (lásd a fenti 296. pontot).

310 Következésképpen a Bizottság tévesen értelmezte az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti támogatás fogalmát azzal, hogy úgy vélte, hogy a részvényesi előleg a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal összefüggésben az FT javára olyan előnyt biztosít, amely állami források átruházásából származik.

311 Ilyen körülmények között a Francia Köztársaság és az FT által előterjesztett második jogalap második részét, valamint a harmadik jogalapot el kell fogadni annyiban, amennyiben ez a rész és ez a jogalap a támogatás fogalmának, és különösen az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti előny és az állami források átruházása kritériumainak alkalmazását kifogásolja.

312 Ebből az is következik, hogy Francia Köztársaság és az FT által hivatkozott második jogalap első részét, valamint a harmadik jogalapot nem szükséges megvizsgálni annyiban, amennyiben ez a rész és ez a jogalap a körültekintő magánbefektető kritériuma Bizottság általi alkalmazásának jogszerűségét vitatja.

313 Tekintettel arra, hogy ezzel a megtámadott határozat 1. cikkét az EK 87. cikk (1) bekezdésének alkalmazása során elkövetett téves jogalkalmazás és nyilvánvaló mérlegelési

hibák miatt meg kell semmisíteni, a Francia Köztársaság és az FT által hivatkozott, a lényeges eljárási szabályok és a védelemhez való jog megsértésére alapított első jogalapot, valamint a Francia Köztársaságnak az indokolási kötelezettség megsértésére alapított negyedik jogalapját sem kell már megvizsgálni.

d) A Bouygues-társaságoknak az indokolás EK 253. cikkbe ütköző ellentmondásosságára és elégtelenségére alapított, második jogalapjáról

314 Előzetesen meg kell állapítani, hogy a Bouygues-társaságoknak az indokolási kötelezettség megsértésére alapított, második jogalapja tág értelemben csak azon érdemi kifogásoknak a megismétlése, melyeke e felperesek első jogalapjuk keretében előterjesztettek.

315 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy az EK 253. cikk által megkövetelt indokolásnak igazodnia kell az adott jogi aktus jellegéhez, továbbá világosan és félreérthetetlenül fel kell tüntetnie a jogi aktust elfogadó intézmény érvelését úgy, hogy az érdekeltek megismerhessék a meghozott intézkedés indokait, a hatáskörrel rendelkező bíróság pedig gyakorolhassa felülvizsgálatát. Továbbá a határozatok indokolására vonatkozó kötelezettség olyan lényeges eljárási szabálynak minősül, amelyet külön kell választani az indokolás megalapozottságának kérdésétől, amely a vitatott jogi aktus érdemi jogszerűségére vonatkozik. Valamely határozat indokolása ugyanis azon indokok egyértelmű kifejezéséből áll, amelyeken e határozat alapszik. Ha ezen indokok hibában szenvednek, az a határozat érdemi jogszerűségét érintheti, de annak indokolását nem, ami megfelelő lehet annak ellenére, hogy hibás indokokat fejt ki (lásd a Bíróság C-413/06. P. sz., Bertelsmann és Sony Corporation of America kontra Impala ügyben 2008. július 10-én hozott ítéletének [EBHT 2008., I-4951. o.] 166. és 181. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

316 Az indokolás állítólagos ellentmondásosságával kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a Bouygues-társaságok lényegében az indokolás érdemi, és nem valamely alaki hibájára hívják fel a figyelmet.

317 E tekintetben a megtámadott határozat indokolásából, különösen egyrészt a (188)–(190) preambulumbekezdésből, másrészt pedig a (218) és (219) preambulumbekezdésből egyértelműen kitűnik, hogy a Bizottság – egyébként joggal (lásd a fenti 268–290. pontot) – úgy vélte, hogy a tudomására hozott jogi tanulmányok alapján lehetetlen véglegesen megállapítani, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok önmagukban teljesítik-e az állami források átruházásának az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti kritériumát. Kizárólag a 2002 decemberében hozott intézkedések figyelembe vétele tette lehetővé a Bizottság számára, hogy – bár érdemben téves (lásd a fenti 303. és azt követő pontokat) – átfogó megközelítés alapján megállapítsa, hogy az FT megmentésének hosszú távú folyamata a maga összességében, beleértve a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat is, azzal a következménnyel járt, hogy az állami források átruházásának kritériuma teljesült.

318 Ennélfogva, még ha a Bizottság átfogó megközelítése érdemben téves is, a fenti 268. és azt követő pontokban kifejtett megfontolásokból az következik, hogy a megtámadott határozat jogilag megkövetelt módon fejti ki azokat az okokat, amelyek miatt a Bizottság úgy vélte, nem állapíthatja meg, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok önmagukban – még ha ezek az FT számára előnyt is biztosítottak – állami források átruházásával jártak együtt. Ebből következik továbbá, hogy a Bouygues-társaságok azon érve, mely szerint a Bizottság a megtámadott határozatban arra következtetett, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat illetően az állami támogatást jellemző összes feltétel fennáll (lásd a fenti 171. és 175. pontot), nyilvánvalóan alaptalan.

319 A Bouygues-társaságok egyébként egyetlen olyan érvet sem terjesztenek elő, amely arra engedne következtetni, hogy a Bouygues-társaságok az indokolás állítólagos ellentmondásossága miatt nem tudták vitatni a Bizottság megközelítésének megalapozottságát a Törvényszék előtt, vagy arra, hogy a Törvényszéknek nem áll módjában, hogy a jogszerűség vizsgálatára vonatkozó jogkörét gyakorolja e tekintetben. A fenti 268. és azt követő pontokban kifejtett megfontolásokra tekintettel mindenesetre megállapítható, hogy a jelen ügyben nem ez a helyzet.

320 Következésképpen a jelen jogalapnak az indokolás ellentmondásosságára alapított első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

321 Az indokolás állítólagos elégtelenségével kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozatban, különösen egyrészt a (188)–(190) preambulumbekezdésben, másrészt pedig a (218) és (219) preambulumbekezdésben kifejtett indokolás megfelelő pontossággal és egyértelműséggel jelöli meg azokat az okokat, amelyek miatt a Bizottság úgy véli, lehetetlen megállapítani, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok önmagukban állami támogatásnak minősülnek (lásd a fenti 318. pontot is).

322 Márpedig a Bouygues-társaságok egyetlen olyan elemet sem terjesztenek elő, amely alkalmas annak bizonyítására, hogy a megtámadott határozat indokolása nem teszi számukra lehetővé a Bizottság e következtetését alátámasztó indokok tartalmának megismerését és megértését, valamint azt, hogy annak megalapozottságát a Törvényszék előtt vitassák, illetve hogy ez utóbbinak nem áll módjában, hogy a jogszerűség vizsgálatára vonatkozó jogkörét gyakorolja e tekintetben. A 268. és azt követő pontokban kifejtett megfontolásokból ezzel szemben az következik, hogy az ilyen jogszerűségi vizsgálat a megtámadott határozat indokolása fényében egyértelműen lehetséges. Közelebbről a Bouygues-társaságok nem állíthatják megalapozottan, hogy a Bizottság nem indokolta jogilag megkövetelt módon azt a következtetését, mely szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok a közigazgatási eljárás során benyújtott olyan különböző jogi tanulmányok ellenére sem járnak állami források átruházásával, amelyek ellentétes következtetéseket vonnak le, mivel ezek az indokok többek között az említett határozat (214)–(219) preambulumbekezdésében kerülnek kifejtésre.

323 Végül ki kell emelni, hogy a Bouygues-társaságok fenti 177–181. pontban összefoglalt érvei valójában annak megalapozottságát vitatják, hogy a Bizottság elutasította a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok állami támogatásnak való minősítését, nem pedig az EK 253. cikk szerinti indokolási kötelezettségnek a megtámadott határozattal való megsértésére vonatkoznak.

324 Következésképpen a jelen jogalap második részét, és ennélfogva a Bouygues-társaságok második jogalapját teljes egészében el kell utasítani.

325 Ennélfogva a Bouygues-társaságok megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelmét teljes egészében el kell utasítani, anélkül hogy meg kellene vizsgálni az FT-nek a T-450/04. sz. ügyben beavatkozóként előterjesztett kérelmeinek elfogadhatatlanságára vonatkozó állításokat.

326 A fenti megfontolások összességére tekintettel a megtámadott határozat 1. cikkét meg kell semmisíteni a Francia Köztársaság és az FT második és harmadik jogalapjában hivatkozott, jogellenességet eredményező okokból.

II – *A megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelemről*

327 A megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítésére tekintettel a Francia Köztársaság és az FT által a T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben előterjesztett jogalapok alapján a Francia Köztársaság és az FT, valamint a Bouygues-társaságok T-450/04. sz. ügyben, illetve az AFORS T-456/04. sz. ügyben benyújtott, az említett határozat 2. cikkének – amely az 1. cikk szerinti támogatás visszatérítettése szükségességének hiányát állapítja meg – megsemmisítése iránti kérelme okafogyottá vált.

328 Az említett határozat 1. cikkének a T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben benyújtott keresetek alapján való megsemmisítése ugyanis *erga omnes* hatállyal bír, amely abszolút anyagi jogerőt biztosít számára (a Bíróság C-442/03. P. és C-471/03. P. sz., P&O European Ferries (Vizcaya) és Diputación Foral de Vizcaya kontra Bizottság egyesített ügyekben 2006. június 1-jén hozott ítéletének [EBHT 2006., I-4845. o.] 43. pontja, és a Törvényszék T-265/04., T-292/04. és T-504/04. sz., Tirrenia di Navigazione és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2009. március 4-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 159. pontja).

329 Ez a megsemmisítés azzal a következménnyel jár, hogy *ex tunc* hatállyal megszűnik a megtámadott határozat 1. cikkében szereplő, a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatás fennállására vonatkozó megállapítás. Ebből következik, hogy az említett határozat 2. cikkében szereplő, a támogatás vissza nem térítettésére vonatkozó kijelentés szintén *ex tunc* hatállyal okafogyottá válik.

330 Ilyen körülmények között, ahogy azt a Törvényszék kérdésére válaszolva a felek a tárgyaláson egyhangúan elismerték, és ezt a tárgyalási jegyzőkönyv is rögzítette, a Francia Köztársaságnak, az FT-nek, a Bouygues-társaságoknak és az AFORS-nak a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmeiről már nem szükséges dönteni, és az e felperesek által e kérelmek alátámasztására előterjesztett jogalapok és érvek megalapozottságát sem kell megvizsgálni.

A költségekről

I – *Általános bevezetés*

331 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

332 Továbbá az eljárási szabályzat 87. cikkének 6. §-a értelmében, ha az eljárás okafogyottá válik, a költségekről a Törvényszék szabad mérlegelése szerint határoz.

333 Végül, az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-ának első és harmadik bekezdése alapján, egyrészt az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket, másrészt a Törvényszék elrendelheti, hogy a beavatkozó maga viselje saját költségeit.

II – *A T-425/04. és T-444/04. sz. ügyek*

334 Mivel a T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben a Bizottság pervesztes lett, és figyelembe véve a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelem kiegészítő jellegét ezekben az ügyekben, amely kérelemről már nem szükséges határozni, a Bizottság viseli saját költségeit, valamint a Francia Köztársaság és az FT részéről felmerült költségek viselésére kell kötelezni.

335 Az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-ának harmadik bekezdése értelmében a Bouygues-társaságok maguk viselik saját költségeiket.

III – *A T-450/04. sz. ügy*

336 Mivel a Bouygues-társaságok a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelmüket illetően pervesztesek lettek, és tekintettel arra, hogy az említett határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmükről már nem szükséges határozni, a Bouygues-társaságok viselik saját költségeiket, valamint a Bizottság részéről felmerült költségek felét. A Bizottság viseli saját költségeinek felét.

337 Az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-ának első bekezdése alapján a Francia Köztársaság maga viseli saját költségeit.

338 Az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-ának harmadik bekezdése alapján az FT maga viseli saját költségeit.

IV – *A T-456/04. sz. ügy*

339 Tekintettel arra, hogy a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmet illetően már nem szükséges határozni, az AFORS és a Bizottság maguk viselik saját költségeiket.

340 Az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-ának első bekezdése alapján az Francia Köztársaság maga viseli saját költségeit.

341 Az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-ának harmadik bekezdése alapján az FT maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített harmadik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a Franciaország részéről a France Télécom részére biztosított állami támogatásról szóló, 2004. augusztus 2-i 2006/621/EK bizottsági határozat 1. cikkét megsemmisíti.

2) A 2006/621 határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmekről már nem szükséges határozni.

3) A T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben az Európai Bizottság viseli saját költségeit, valamint a Francia Köztársaság és a France Télécom SA részéről felmerült költségeket.

4) A T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben a Bouygues SA és a Bouygues Télécom SA maguk viselik saját költségeiket.

5) A T-450/04. sz. ügyben a Bouygues és a Bouygues Télécom viselik saját költségeiket, valamint a Bizottság részéről felmerült költségek felét.

6) A T-450/04. sz. ügyben a Bizottság viseli saját költségeinek felét.

7) A T-456/04. sz. ügyben az Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (AFORS Télécom) és a Bizottság maguk viselik saját költségeiket.

8) A T-450/04. és T-456/04. sz. ügyekben a Francia Köztársaság és a France Télécom maguk viselik saját költségeiket.

Azizi Cremona Labucka

Frimodt Nielsen O'Higgins

Kihirdetve Luxembourgban, a 2010. május 21-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei ..... II - 2110

I – A France Télécom pénzügyi helyzete a 2001 és 2004 közötti időszakban ..... II - 2110

II – A közigazgatási eljárás ..... II - 2117

III – A megtámadott határozat ..... II - 2119

A – A megtámadott határozat közlése ..... II - 2119

B – A megtámadott határozat rendelkező része ..... II - 2119

C – A Bizottságnak az FT 2002 júniusa és 2003 márciusa közötti pénzügyi helyzetére vonatkozó megállapításai ..... II - 2120

D – A megtámadott határozat tárgya ..... II - 2128

E – Az EK 87. cikk (1) bekezdésének és a körültekintő piacgazdasági magánbefektető elvének alkalmazása ..... II - 2131

F – A szóban forgó támogatás közös piaccal való összeegyeztethetősége ... II - 2136

G – A szóban forgó támogatás visszatéríttetése ..... II - 2137

Az eljárás és a felek kérelmei ..... II - 2139

I – A T-425/04. és T-444/04. sz. ügyek ..... II - 2139

II – A T-450/04. sz. ügy ..... II - 2141

III – A T-456/04. sz. ügy ..... II - 2142

IV – Pervezető intézkedések, kibővített ítélkező testület elé utalás és egyesítés ..... II - 2144

V – Szóbeli szakasz ..... II - 2145

A jogkérdésről ..... II - 2146

I – A megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti kérelemről ..... II - 2146

A – A T-425/04., T-444/04., T-450/04. és T-456/04. sz. ügyekben előterjesztett elfogadhatatlansági kifogásokról ..... II - 2146

1. A felek érvei ..... II - 2146

2. A Törvényszék álláspontja ..... II - 2151

a) Előzetes észrevételek ..... II - 2151

b) A Francia Köztársaságnak és az FT-nek a megtámadott határozat 1. cikkével szembeni eljáráshoz fűződő érdekéről ..... II - 2152

c) A Bouygues-társaságoknak a megtámadott határozat 1. cikkével szembeni eljáráshoz fűződő érdekéről ..... II - 2155

d) Az AFORS-nak a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése iránti állítólagos kérelme elfogadhatóságáról .... II - 2158

B – A megtámadott határozat 1. cikkének jogszerűségéről ..... II - 2158

1. A felek érvei ..... II - 2158

a) A megsemmisítési jogalapok összegzése ..... II - 2158

b) A Francia Köztársaság és az FT érvei ..... II - 2159

Előzetes észrevétel ..... II - 2159

A Francia Köztársaság és az FT második jogalapjáról ..... II - 2159

A Francia Köztársaság és az FT harmadik jogalapjáról ..... II - 2160

A Francia Köztársaság és az FT által a T-450/04. sz. ügyben beavatkozóként, és a Törvényszék írásbeli kérdéseire válaszként előadott kiegészítő érvekről ..... II - 2163

c) A Bouygues-társaságok érvei ..... II - 2164

A Bouygues-társaságok első jogalapjáról ..... II - 2164

A Bouygues-társaságok második jogalapjáról ..... II - 2173

d) A Bizottság érvei ..... II - 2178

A Francia Köztársaság és az FT második jogalapjának első részéről ..... II - 2178

A Francia Köztársaság és az FT második jogalapjának második részéről ..... II - 2182

A Francia Köztársaság és az FT harmadik jogalapjáról ..... II - 2184

– A 2002. július 12-i nyilatkozatra vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibáról ..... II - 2184

– A körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazhatóságára vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibáról ..... II - 2186

– A francia állam körültekintő befektetőként tanúsított magatartására vonatkozó nyilvánvaló mérlegelési hibáról ..... II - 2188

A Bouygues-társaságok első jogalapjáról ..... II - 2188

– A Bouygues-társaságok érveiről ..... II - 2188

– Az FT beavatkozóként előadott érveiről ..... II - 2190

A Bouygues-társaságok második jogalapjáról ..... II - 2192

A Bizottság által a Törvényszék írásbeli kérdéseire adott válaszban előadott kiegészítő érvekről ..... II - 2192

2. A Törvényszék álláspontja ..... II - 2194

a) A támogatás EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti fogalmáról ... II - 2194

b) A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és a részvényesi előlegre vonatkozó terv által biztosított előny fennállásáról ..... II - 2198

Előzetes észrevételek ..... II - 2198

A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból származó előnyről .. II - 2201

A részvényesi előlegre vonatkozó tervből származó előnyről II - 2205

c) Az állami források átruházásának fennállásáról ..... II - 2211

Előzetes észrevételek ..... II - 2211

Az állami forrásoknak a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal összefüggő átruházásáról ..... II - 2216

Az állami forrásoknak a részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentésével, valamint a részvényesi előlegre vonatkozó szerződéssel kapcsolatos 2002. december 20-i ajánlattal összefüggő átruházásáról ..... II - 2226

– Előzetes észrevételek ..... II - 2226

– A részvényesi előlegre vonatkozó terv 2002. december 4-i bejelentéséről ..... II - 2226

– A részvényesi előlegre vonatkozó szerződéssel kapcsolatos 2002. december 20-i ajánlatról ..... II - 2228

– Az állami forrásoknak a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal és a 2002. decemberi intézkedésekkel összefüggő átruházásáról ..... II - 2229

d) A Bouygues-társaságoknak az indokolás EK 253. cikkbe ütköző ellentmondásosságára és elégtelenségére alapított, második jogalapjáról ..... II - 2233

II – A megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelemről ..... II - 2236

A költségekről ..... II - 2237

I – Általános bevezetés ..... II - 2237

II – A T-425/04. és T-444/04. sz. ügyek ..... II - 2238

III – A T-450/04. sz. ügy ..... II - 2238

IV – A T-456/04. sz. ügy ..... II - 2239